

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun
Ljubljana številka
10.630 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Nova španska ustava

Po skoraj triletni državljanski vojni (od 18. julija 1936 do 28. marca 1939) si je nova Španija dala svojo ustavo, v kateri se po polnoma odraža duh, ki je navdihoval vse narodne sile, ki so se bile pod vodstvom generala Franca združile v borbo zoper boljševisko republiko. Sredi meseca avgusta sta namreč izšli dve temeljni postavi nove španske države, in sicer »statut španske tradicionalistične falange« in »postava državne preuredbe Španije« v smislu načel, iz katerih se je že v zadnjih letih umirajoče republike izoblikovala tako zvana falanga, iz katere je izšla Francova revolucija.

Obe postavi sta v bistveni medsebojni zvezi, ker sta država in falanga kot edina državna stranka dejansko eno in isto. Prvi člen statuta falange opredeljuje namen države in hierarhijo socialnih vrednot, po katerih se državna oblast ravna in jih v državnem življenju ustvarja. V tem oziru se ustava nove Španije razlikuje od ustav vseh drugih držav sveta. Vzela si je sicer za vzor sodobno avtoritarno državo, kateri pa je dala nek poseben pečat v tem, da izrecno podčrtuje katoliško versko tradicijo španskega naroda in njegove države. Pravi namreč, da hoče nova država potrditi in izraziti ter dopolnjevati narodno edinstvo Španije in njeno narodno vero ter usodo, kakor jo je oblikovala zgodovina v njenem katoliškem in imperialnem poslanstvu. V to svrhu — pravi statut falange — se ustanovi gospodarski režim, v katerem so koristi posameznika, posameznih skupin in stanov podrejene koristim državnega občestva. Vse narodno gnojnno blagostanje in kulturna delavnost sta v službi državne moči, ta pa se mora ravnati po postavah socialne pravice in imeti svojo zadnjo upravičenost v krščanski svobodni osebi. Po tem zadnjem določilu se novi španski režim razlikuje tako od avtoritarnih — nemškega in italijanskega — ki potiskajo osebo pod skupnost, kakor od liberalno-demokratskih, ki svobode ne razumejo v krščanskem smislu ter meje na svojevoljnost. Nova španska ustava potrjuje s tem večni namen človeške osebe, po katerem so gnotne dobrine podrejene duhovnim vidikom in vrednotam in je podreditev posameznika pod državno in družabno disciplino svobodna, ker se ravna po krščanskem nauku o človeški družbi in o medsebojnem odnosu med posameznikom in občestvom.

Druga postava, ki preureja državni stroj in ustavo, pomeni praktično primero falangističnih principov v državnem življenju. Falangizem, ki je bil duša revolucije proti marksistični republiki, postane edina politična stranka španske države ter navdihuje in vodi vso narodno politiko. V španski tradicionalistični falangi, kakor se stranka uradno imenuje, so danes združene vse različne nacionalne struje, ki jih je vodja ali caudillo združil v enotno bojno fronto zoper boljševizem. Falanga ni samo politična stranka, ampak tvori obenem narodno milico in sindikalno, oziroma stanovsko organizacijo Španije v smislu korporativizma, zgrajenega na vzajemnosti stanov. Špansko falango predstavljajo bodisi v političnem, bodisi v vojaškem in sindikalnem oziru, nacionalni delegati, čijih delavnost ureja vrhovno tajništvo pokreta. Nad njim je vrhovni politični odbor stranke (Junta política) s predsednikom, ki je glava vsega pokreta in ima tajnika stranke pod seboj. Nad vsem tem pa je narodni svet (Consejo nacional), ki se more primerjati s fašističnim velikim svetom v Italiji. Vrhovni poglavar pa je vodja (caudillo), ki je danes general Franco.

Parlament seveda avtoritarna Španija ne pozna, marveč sta narodni svet in politični odbor tista posvetovalna organa, katerih se poslužuje caudillo pri vodstvu države. Imamo torej samo izvršilno oblast, ki daje postave. Španski caudillo ima celo v slučajih nujnosti pravico, da izdaja postave in odredbe brez odobritve ministrov, katere o takih uredbah samo obvesti. Caudillo ozir. poglavar države je obenem poglavar vlade, vlada pa ima poleg predsednika ministrskega sveta sledeče ministre: zunanjega, notranjega, vojnega, mornariškega, letalskega, pravosodnega, finančnega, ministra za industrijo in trgovino, za poljedelstvo in industrijsko delavstvo, za narodno vzgojo in za javna dela. Član vlade v činu ministra pa je tudi predsednik političnega odbora stranke. Kakor smo že rekli, pa ima vso postavodajno in izvršilno oblast caudillo. Vsi trije vojaški ministri in trije šefi generalnih štabov kopne armade, mornarice in letalstva tvorijo narodni obrambni svet, ki mu je načelnik caudillo.

Sindikalizem tvori poleg armade temeljno ustanovo države in sindikalna organizacija je popolnoma v rokah falangistične stranke. Minister za delavstvo in kmetijstvo nima vodilne funkcije, ampak samo nalogo, da delovanje posameznih korporacij usmerja v soglasje.

Važen je notranje-politični resor, ki ga ima danes v rokah Serrano Suner, ki je obenem predsednik političnega odbora stranke. Prav za prav je danes Suner tisti, ki narekuje vso notranjo politiko Španije. V novem kabinetu, kakor sploh v vsem ustroju in upravi države, je general Franco skrbno

Najvažnejši preobrat v zgodovini modernih držav

Trgovinska pogodba med Nemčijo in Rusijo sklenjena Obenem se sklene politični pakt

Berlin, 22. avgusta. AA. DNB: Nemška in sovjetska vlada sta se sporazumeli, da skleneta nenapadalen pakt. Zunanji minister Ribbentrop se odpelje v sredo 23. t. m. v Moskvo, da dokonča pogajanja.

Moskva, 22. avg. Vsi sovjetski listi obširno tolmačijo podpis trgovinske pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ter sporočilo, da sta se sovjetska vlada in vlada nemške države sporazumeli, da skleneta med seboj tudi pakt o nenapadanju. »Izvestja« pravijo v dolgem uvodniku, da je Molotov že na tretjem zasedanju vrhovnega sveta URSS dejal, da so v toku trgovinska pogajanja z Nemčijo, ki obetajo uspešen zaključek. To je tem bolj znatno — pravijo »Izvestja« — ker so se med temi pogajanja, ki so trajala eno leto, zgodile mnoge stvari na svetu, ki so dobrim odnosom med Nemčijo in Rusijo delale velike težave. Dejstvo, da je kljub temu sedaj prišlo do ugodnega zaključka teh pogajanj, ima prav v sedanjem trenutku prav velik pomen, ki mora biti jasen vsakomur. Državi, ki sta sklenili, da izboljšata svoje gospodarske odnose ter sta pri tem izhajali iz predpostavke, da bodo ti odnosi čedalje boljši in tesnejši ter plodovitejši, sta gotovo obojestransko navdihnjeni želje, da bi njuni odnosi sploh ne samo ostali dobri, ampak se še bolj poglobili. Zakaj dobre trgovine ne more biti brez vzporedne prijateljske politike. Politična napetost zadnjih časov je imela za učinek, da je bil sovjetski trg za Nemčijo izgubljen, dočim je do leta 1935 Nemčija zavzemala v zunanji trgovini URSS prvo mesto. To stanje se ni dalo vzdržati in je sedaj napravilo mesto drugemu, od katerega bosta obe državi imele največjo korist. Na podlagi novega dogovora dovoli Nemčija Rusiji kredit 200 milijonov mark, za katere bo Rusija v Nemčiji v teku dveh let kupila potrebne blaga, predvsem stroje in orožja. V isti dobi bo URSS dobavila Nemčiji raznega poljedelskega blaga in surovina za 180 milijonov mark. Krediti so dovoljeni po zelo nizki obrestni meri ter so dolgoročni.

Prav tako pozdravlja zaključek pogodbe tudi »Pravda« v uvodniku, v katerem izrecno poudarja, da bo to dejstvo imelo blagodejen vpliv tudi na politično napetost zadnjega časa, tako da bodo tudi politični odnosi med obema državama postali zopet prijateljski. List, ki predstavlja vodilne misli najbolj merodajnih faktorjev sovjetske zunanje in notranje politike, dostavlja tudi, da tako Rusija kakor Nemčija upata od te pogodbe nadaljnjih ugodnih pogojev za najboljše odnose tudi v pogledu svetovne politike. Dobešeno zaključuje svoj članek »Pravda« z besedami: »Pogodba se je rodila v izredno težkem političnem momentu, tako da smemo to dejstvo po pravici smatrati kot dejstvo, ki je razjasnilo to motno ozračje. Pogodba znači pomemben korak za nadaljnje izboljšanje ne samo gospodarskih, ampak tudi političnih odnosov med Sovjetsko Unijo in Nemčijo.

Obenem s tem priobčjuje sovjetski listi še kratko novico, ki jo je prinesla agencija Tas, preteklo soboto, da so vojaška pogajanja z demokratičnimi velesilami prekinjena, ker ni bilo do sedaj mogoče doseči nobenega soglasja.

Tem bolj pa so zgovorni ljudje na ulici in javnih prostorih, v katerih se raznašajo vse mogoče vesti, čijih resničnost oziroma neresničnost nikakor ni mogoče kontrolirati. Vredno pa je beležiti vest, ki se zdi resnejšega izvora in katera pravi, da Sovjeti z obema evropskima velemedicijama ne morejo priti na noben način na čisto, ker se Anglija krčevito brani, da bi Sovjetski Rusiji v primeru vojske priznala primerno odškodnino, in zahteva od Rusije samo ogromne žrtve. Baje se nanaša to na Baltik, na katerem bi Rusija imela rada svoj prejšnji vpliv in možnost gospodarskega razvoja ter strateškega izhodišča, najbrž pa se razbijajo pogajanja vedno tudi ob točki Daljnega Vzhoda. Ta vest poudarja tudi veliko nezaupanje, ki je ves čas vladalo med Anglijo in sovjetsko vlado, ker se Anglija boji, da ne bi Sovjeti politično in vojaško zvezo z demokratičnimi navezali na pogoje, ki bi bolj koristili tako ruskim nacionalnim, kakor socialnim namenom, nego nalogam in namenom zapadne demokracije.

V Parizu so presenečeni in mislijo, da predstavlja samo psihološki manever

Pariz, 22. avgusta. AA. Havas: Ker še nimajo podrobnih obvestil o vsebini nenapadalnega pakta za katerega se sedaj pogajata nacionalno socialistična Nemčija in Sovjetska Rusija, se francoski diplomatski krogi drže zelo rezervirano. V prvi vrsti pripominjajo, da sklenitev običajnega nenapadalnega pakta med Nemčijo in Rusijo ne bi bistveno spremenila pravnih odnosov, ki obstoje med obema državama že od prej izra rapalske pogodbe, ki je bila podpisana 14. aprila 1922. Ta sporazum, ki je v svojem bistvu gospodarski,

pazil, da si vojaki in civilisti držijo ravnovesje.

Glavna seveda niso posamezna določila in tehnična stran ustave, marveč smernice, ki so bile uvodoma označene in so vsekakor zanimive ter tvorijo važen mejnik v političnem življenju Evrope

je bil razširjen tudi na politično poprišče z berlinsko pogodbo z dne 22. aprila 1926 leta, ki ga je kancelar Hitler takoj po prevzemu oblasti potrdil s protokolom, podpisanim maja 1933. V drugem paragrafu berlinske pogodbe stoji med drugim: Če bi bila ena izmed držav pogodbenic kljub svojemu miroljubnemu etališču napadena od tretje sile, potem bi druga država pogodbenica ostala nevtralna. § 3 obsega obvezo obeh pogodbenic, da ne bosta vetopili v gospodarske koalicije.

Potemtakem sklenitev novega nenapadalnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ne izpreminja obstoječega pravnega stanja, niti se ne zdi, da bi novi sporazum moral razširiti okvir pogodbe, ki so že v veljavi. Pomen, ki ga je nemški tisk dal nemškosovjetskim pogajanjem pa kaže, da pripisujejo voditelji Nemčije temu dogodku prvenstveno psihološki pomen in da streme za tem, da bi ga vključili v veliki manever zastraševanja, ki se sedaj odigrava.

Francoski diplomatski krogi poudarjajo, da je Nemčija, potem ko je zasnova svojo politiko na plemenstvu, pogoltnila češki narod. Potem ko so se nacionalni socialisti pojavili kot poborniki protikomunistične borbe, pa se sedaj pogajajo z moskovsko vlado.

Pogajanja, ki teko sedaj v Moskvi med francoskim in angleškim vojaškim odposlanci na eni strani in sovjetskim odposlancem na drugi strani, se morajo, kakor se zdi, nadaljevati. Še danes zjutraj se je Bonnet skupaj z Daladierjem lotil preučevanja mednarodnega položaja, ter je sprejel diplomatske predstavnike Velike Britanije in Poljake v Parizu. Prav tako bo podal zunanji minister danes zvečer na vladni seji popolno poročilo o položaju, medtem ko bo istočasno v Londonu seja ožjega kabineta.

Francosko časopisje ne ve, kaj bi reklo

Pariz, 22. avgusta. AA. DNB: Vest o skorajšnjem podpisu nenapadalnega pakta med nemško in rusko vlado in o bližnjem obisku Ribbentropa v Moskvi se je okoli polnoči raznesla kakor blisk po vsem pariškem časopisnem okraju in v vseh uredništvih. Vest je udarila kakor bomba. V političnih krogih prav nič ne prikrivajo, da je mednarodna napetost dobila s sklenitvijo nemškosovjetskega nenapadalnega pakta iznenada popolnoma novo obliko. V političnih in diplomatskih krogih francoske prestolnice se za zdaj vzdržujejo sleherne komentarije, ker nočejo obsenčiti uradnega stališča vlade. Izjavljajo, da je ta preobrat prišel popolnoma nepričakovano in da ni moči presoditi njegove daljnosežnosti.

Pariz, 22. avgusta. AA. Havas: Vsi francoski listi so objavili vest o bližnjem nemško-sovjetskem nenapadalnem paktu. Ker pa so listi dobili vest zelo kasno, so komentariji doslej še skromni. Z ozirom na to, da do zaključka redakcije pariških listov še ni prišla potrditev te vesti iz Moskve, so jo nekateri listi objavili pod vprašajem.

»Petit Journal« objavlja vest z velikimi črkami s kratkim komentarjem, v katerem med drugim pravi: To je vsekakor senzacionalna vest. Vendar pa to ni vest, katere že dalj časa v neki meri ne bi pričakovali.

Ribbentrop se je že odpeljal v Moskvo Svečan podpis pakta v najkrajšem času

Pariz, 22. avgusta. AA. Havas: Berlinski dopisnik Havasa poroča: Danes popoldne bo v Ribbentrop z letalom odletel v Moskvo. Letalo se bo spotoma spustilo v Königsbergu, nakar bo v Ribbentrop jutri nadaljeval svojo pot v Moskvo. V spremstvu nemškega zunanjega ministra v Ribbentropa na poti v Moskvo se bodo nahajali: državni tajnik v zunanjem ministrstvu Gaus kot uradni pravni strokovnjak, ki bo sodeloval pri končni redakciji pakta, nato osebni tolmač Hitlerjev Schmidt, tajnik poslaništva Hewel ter svetnik poslaništva Ruthmayer. Nemški politični krogi pričakujejo, da bodo pogajanja za svečan podpis pakta končana v najkrajšem času, ker so bila vsa vprašanja urejena že po običajni diplomatski poti.

Astahov, odpravnik poslov sovjetskega veleposlaništva, ki v odsotnosti Merikalova vodi poslaniške posle, je zapustil Berlin in odpotoval v Moskvo,

»Ordre« pravi med drugim: Dovoljeno nam bo, da tega pakta ne vzamemo preveč resno.

»Ouvrec« prinaša naslov »Krilatica dneva« in pravi: Kaj bo morda Sovjetska Rusija pristopila k paktu proti kominter-ni? V svojem komentarju pravi list med drugim, da se je sudi izvedelo, da bo gospodarskem sporazumu prišlo tudi do političnega sporazuma med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Nismo med tistimi, ki bi jih ta dogodek v celem presenetil, nadaljuje list. Ne mislimo izgubiti hladne krvi, še manj pa mislimo prenehati se v predvidevanju razvoja dogodkov. Če bi pa ta pakt pomagal mnoge ozdraviti bolezni, da mešajo zunanjo politiko in ideologijo in da smer zunanje politike delajo zavisno od splošnih pogledov na svet, potem bi lahko rekli, da ta dogodek tudi ni preveč nepovoljen za nas.

Vodilni list skrajne levice sploh ne prinaša vesti o bližnjem nenapadalnem paktu, temveč piše samo o gospodarskem sporazumu, ki ga slika kot veliko zmago sovjetske vlade. List trdi, da je s tem sporazumom tretji rajh, ki je najodločnejši nasprotnik moskovskih načel, »moral pokoriti se sili in moči Sovjetske Rusije«.

»Jour« zastopa v uvodniku, v katerem se ne bavi z najnovejšo vestjo, mišljenje, da Nemčija stalno povisuje svoje zahteve.

Bivši ministrski predsednik Leon Blum pravi v »Populaire« med drugim to, da mora Francija kakor doslej ostati odločno hladnokrvna in na preži.

Rusi pravijo: Stvar je tudi velikega političnega pomena

Moskva, 22. avgusta. AA. DNB: »Pravda« izjerno piše o uspešnem koncu nemško-sovjetskih pogajanj. List podaja obsežno zgodovino vseh faz nemško-sovjetskega trgovinskega razmerja in podrobnosti dogovora samega, ter pravi, da so se s tem kreditnim dogovorom znatno popravili ne samo kreditni pogoji nemško-ruske zunanje trgovine, ampak tudi pogoji nemške trgovine sploh. Sklenjeni trgovinski dogovor omogoča uvod v normalen trgovinski promet med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo v korist obeh držav. Sovjetska Rusija je danes v popolnoma drugačnem položaju, kakor je bila še pred nekaj leti. Novi trgovinski dogovor ne bo samo povečal trgovine, ampak bo tudi zboljšal politično razmerje med obema državama. Ta dogovor se je sklenil v času politične napetosti in zato je njegova naloga tudi ta, da olajša mednarodno atmosfero. Zato ne pomeni samo prvega koraka k povečanju medsebojne trgovine med obema državama, temveč tudi uvod v globoko spremembo v njunem političnem razmerju.

»Izvestja« zaključujejo svoj komentar z napovedjo, da se bo v teku razvoja gospodarskega razmerja med obema državama doseglo tudi zboljšanje političnega razmerja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Nemški državni dopisni urad objavlja komentarje moskovskih listov in pravi, da je naziranje navedenih dveh listov popolnoma v skladu tudi z željami Nemčije glede nadaljnjega razvoja gospodarskega in političnega razmerja med Nemčijo in Sovjetsko Unijo. Kajti s tem bi se obnovilo tisto stanje, ki je bilo stoletja in stoletja enako plodono za obe državi.

da bi prisostvoval končnim pogajanjem, ki jih bo v Ribbentrop imel v Moskvi za sklenitev nenapadalnega pakta.

Moskva, 22. avg. b. Agencija Tass poroča, da bo nemški zunanji minister von Ribbentrop prispej v Moskvo še v teku jutrišnjega dne zaradi sklenitve nenapadalnega pakta. Objava te novice je delovala senzacionalno ne le na diplomatske predstavnike, temveč tudi na sovjetske politike in vojaštvo. Dejstvo, da je Nemčija sklenila poslati v Moskvo osebo tako visokega položaja, kakor je Ribbentrop, da se tam pogaja za sklenitev nenapadalnega pakta, je v Moskvi napravila globok vtis, zlasti ker je stališče Nemčije povsem nasprotno angleškemu, kjer so še ugibali, ko bi poslali v Moskvo Ribbentrop bo za časa svojega bivanja v Moskvi stanoval v prekrasni palači bivšega avstrijskega veleposlaništva v Moskvi, kjer se že nekaj dni vodijo velike priprave za sprejem odličnega nemškega gosta. Ta palača se nahaja poleg palače za goste sovjetske vlade, v kateri se pravkar mudijo člani francoske in angleške vojaške misije...

Dunajska vremenska napoved: Pooblačilo se bo in bo tudi deževalo. Toplotno stanje se bo le malo spremenilo.

Politični zapiski

O sporazumu

Danes ni nobenih vesti o sporazumu, ki ga vsi napeto pričakujejo. Zdi se, da se strokovnjaki še posvetujejo, da se doseže popolno soglasje in jasnost, tako da bi sporazum predstavljal vseskozi solidno delo. Besede ministrskega predsednika, ki jih je izgovoril ob priliki proslave 25. letnice bitke na Ceru, da je odbila dvajseta ura, da se izmognimo in da se medsebojna trenja umaknejo bratstvu ljubezni med Srbi, Hrvati in Slovenci, katerim je skupna država edina rešitev, pa so gotovo tista emernica, ki navdihuje vse, kateri v tem velikem delu sodelujejo. Smemo torej upati, da bo sporazum, ki je v najbližjem času napovedan, postal živo dejstvo.

Hrvatski dnevniki o teku pogajanj popolnoma molči in kot uvodnik objavlja danes dolgo razmišljanje o vseh krivicah, ki so jih Hrvati tekom 20 let od strani centralistov pretrpeli. Najprej — pravi — so razvednotili krono, tako da je naš kmet za 100 kron dobil dejansko samo 16 din, čeprav je bil tečaj krome v našem področju višji od tečaja dinarja. Nobeni protesti niso pomagali in ta krivica se ni popravila. Potem navaja dr. Mačkovo glasilo Šolski sklad, ki je bil zelo velik in je omogočil Hrvatom brezplačno šolanje siromašne mladine. Ta zaklad so centralisti zaprili za vojnne raznih gospodov in za sinekure, dokler ni bil zaklad popolnoma izropan. Bila je upokojena množica hrvaških uradnikov s plačo, s katero ni moglo ne živeti, ne umreti. Večina teh hrvaških upokojencev leži danes pod zemljo, njihova deca pa polni vrste gladnega in moralno propalega proletariata. Kmetke zadruge niso dobile kreditov od Narodne banke, ki se je brigala samo za belgajske veletrgovce, ampak so se morale zadolžiti pri zasebnih zavodih, plačati pa so morale 24% in več obresti. Temu gospodarskemu pritisku se je pridružil politični. Ječe in zapori pa so se polnili do zadnjega kotička, zdrav tega pa so kmeti rubili, da bi ga pripravili do izdajstva nad lastnim narodom. Hrvatski dnevniki navajajo kričeči slučaj erikveniškega narodnega poslanca Franca Boriča, ki so ga tako kaznovali drug za drugim, da je šla njegova trgovina končno na dražbo in so za par čevljev dali po 2 din. Toda ta slučaj ni edini, da ne omenjamo tistih, ki so jih centralisti dali pobiti. Toda hrvaški narod je vse junaško vzdržal in ni izdal svoje domovine. Predstavniki sile in nepravice so odhajali drug za drugim, hrvaški narod pa je ostal. Moral je oditi tudi dr. Milan Stojadinović, zadnji v vrsti nasilnikov in hrvaško vprašanje je bilo priznано kot glavno vprašanje naše države. Danes pojejo dr. Mačku slavospeve, toda tudi to ga ne bo spravilo z ravne poti, kakor ga ni mogla omajati ječa in strašne klevete. Mi čakamo na trenutke, ko bo volja hrvaškega naroda priznana in bodo njegove pravice uzakonjene. Ta trenutek se bolj in bolj približuje in na obzorju se svetli zarja zmage.

Obzore pa prinaša med drugim zanimivo novico, da so centralisti te dni poskušali pridobiti najbolj uglednega škola pravoslavne srbske cerkve Nikolaja, da bi se postavil na čelo takozvane srbske fronte, ki naj bi se odločno uprla sporazumu s Hrvati. Škof Nikolaj pa je to ponudbo odklonil, kakor bi jo najbrže odklonil vsak škof srbske pravoslavne cerkve. Zelo značilno je za nazore, ki jih imajo centralisti o nalogah krščanske cerkve, da se niso ustrašili niti tega, da bi pravoslavno srbsko cerkev zavlekli v borbo zoper hrvaški in slovenski narod.

Toda dočim bi to od strani centralistov še razumeli, pa ni razumljivo stališče srbske opozicije, to je Davidovičevih demokratov, prijateljev starega Ace Stanojeviča in zemljoradnikov. Zlasti stališče zemljoradnikov mora vsakogar presenetiti, ker ravno zemljoradniki tako zelo poudarjajo svoj demokratični program. Tako predsednik te stranke dr. Gavrilović, kakor njegov ugledni drug Stojan Spadić sta se izjavila proti sporazumu med Cvetkovičem in Mačkom. Celo mladinski zemljoradniški list »Istina«, ki se tiska v Beogradu, se je te dni veselil, češ, da so se pogajanja med dr. Mačkom in Cvetkovičem izjalovila. Ali je temu čudnemu stališču krivo to, da se ni posrečila namera, da bi sporazum služil za lestvico, po kateri bi prišla srbska opozicija do oblasti, ali pa je tega krivo velesrbsko erce zemljoradnikov, to je vprašanje, okoli katerega pa se ni treba mučiti, ko vemo, da je ogromna večina srbskega ljudstva za pravičen in pošten sporazum, ki bo našo državo okrepil.

Da na sporazum ne bo treba več dolgo čakati, se more sklepati tudi iz neke notice dr. Mačkovega lista, ki odgovarja nepotrpežljivim pristašem stranke na deželi, da bo položaj v najkrajšem času popolnoma jasn, kakor je to izjavil te dni dr. Vladko Maček. Izvestni krogi proti sporazumu slejko prej hujkajo in ekušajo ustvarjati proti njemu nesporazumljenje, toda te ljudi je že danes zadela splošna moralna obsodba in se jih zato ni treba bati.

Nadoblast Rusije in Nemčije v Evropi

(menijo v Bukarešti)

Bukarešta, 22. avg. m. Sklenitev nenapadnega pakta med Rusijo in Nemčijo je delovala tudi v Bukarešti kakor bomba. V romunsko prestolnico pa je prišla prepozno, da bi jo mogli jutranji listi komentirati. Samo glasilo zunanjega ministrstva »Timpul« je objavil novico, ki je po vsem svetu vzbudila veliko zanimanje. Trenutno ne more nihče določiti posledic sklenitve tega pakta. Romunski uradni krogi se zelo vzdržujejo vsakršnih komentarjev, medtem ko je javnost hudo vznemirjena. Splošno mnenje je, da bo sklenitev tega pakta imela za Evropo daljnosežne posledice in da lahko dovede do nadoblasti Rusije in Nemčije v vzhodnem delu Evrope. Potrebno je samo počakati, če bo ta pakt le formalnega ali tudi praktičnega pomena. Ako pride do izraza praktično izvajanje pakta, potem menijo v Bukarešti, da je povsem izključeno, da bi Rusija mogla dati Nemčiji svobodne roke glede Poljske in Rumunije. Splošno pa vidijo v tem paktu oslabitev protikominternskega bloka.

Anglija se že prilagodi novemu položaju

London, 22. avg. b. Medtem ko se v okolici Downing Streeta zbirajo množice ljudstva in opazuje prihod članov britanske vlade na sejo, je »Morning Letter« prvi objavil mnenje o ozirom na večerajšnje dogodke. List pravi, da je treba

Hud poraz Velike Britanije

Angleški vladi se niti sanjalo ni, kaj se dogaja Chamberlain pravi, da je treba vztrajati

London, 22. avgusta. AA. (Reuter) Vsi londonski večerni časopisi živahno komentirajo odločitev nemške in sovjetske vlade, da skleneta nenapadno pogodbo. »Evening News« med drugim pravi, da je treba priznati, da ta preobrat pomeni velik diplomatski poraz za Veliko Britanijo. Razen tega — pravi omenjeni list — se zdi, da je ta pakt res pripravljen in da angleško zunanje ministrstvo ni niti slutilo, kaj se pripravljajo. »K« reče, nadaljuje list, »naš obrambni načrt ni nikdar predvideval sodelovanja Sovjetske Rusije kot neobhodno potrebni predpogoji. In razen tega bo izstop Sovjetske Rusije iz vrst fronte za obrambo pred napadom težko razofaral številne osebnosti v naši državi.« List zatem smatra za možno, da bo Nemčija zdaj še bolj odločna pri postavljanju svojih zahtev, da pa je tudi gotovo, da francoska in angleška odločnost, izvajati prevzete obveznosti, pa naj nastopi karkoli, ni prav nič omajana.

»Evening Standard« pravi, da je očitno, da ta pakt popolnoma spreminja lice evropske politike. Kakšne bodo njegove nadaljne posledice, o tem je zazdaj možno le domnevati. Vsekakor pa ima Velika Britanija iz tega dober nauk, da se mora predvsem zanašati na svojo lastno moč. Zato mora intenzivno nadaljevati z oboroževanjem, predvsem z izpolnitvijo svojega letalstva. Obenem pa mora še bolj okrepiti zvezo s Francijo in delati na to, da bodo postali odnosi z Združenimi ameriški državami čim bolj prijateljski.

London, 22. avgusta. AA. Reuter. Malo pred začetkom današnje seje ministrov, je ministri predsednik Chamberlain sprejel voditelja delavske stranke Greenwooda, ki je bil splošno na obisku pri ministrskem predsedniku. Ko je Greenwood odhajal iz predsedništvu vlade v Downingstreetu, je izjavil, da je po njegovem mnenju mednarodni položaj zelo resen in da je za zdaj prva dolžnost vseh dobrih državljanih, da ohranijo hladno kri in da vsi složno ostanjo pri skupnem stališču, da je treba še dalje nuditi najodločnejši odpor proti vsakemu poskusu napada, ker je samo po tej poti možno ohraniti mir v Evropi.

Anglija: Pakt med Rusijo in Nemčijo pomeni velik preobrat mednarodnega položaja

London, 22. avg. AA. Reuter: Ni še izšlo nobeno uradno poročilo o vtisu, ki ga je v londonskih uradnih krogih vzbudila vest iz Berlina in Moskve o pogajanjih za sklenitev nemško-sovjetskega nenapadnega pakta. Toda način, kako današnji listi komentirajo to poročilo, kaže, da so listi dobili neke informacije iz dobro poučenih neuradnih krogov. Ker je vest prispela pozno ponoči, so komentari angleških listov zelo kratki. Uvodnik laburističnega lista »Daily Herald«, napisan, se preden je prispelo potrdilo vesti, da se bo Ribbentrop odpeljal v Moskvo, pravi, da bo današnja seja britanske vlade morala veljati v prvi vrsti temu vprašanju, če pride dotlej potrdilo te vesti.

»Daily Mail« komentira najnovejši preobrat mednarodnega položaja in pravi, da bo sklenitev nenapadnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo vsekakor vplivala na pakt o medsebojni pomoči, ki obstoji med Francijo in Rusijo, in da bo vsekakor rodila stroge diplomatske spremembe, zlasti pri paktu proti Kominterni, ki obstoji med Nemčijo, Italijo, Japonsko in Španijo v njihovem boju proti boljševizmu. Čeprav še ni uradnega potrdila o sklenitvi tega pakta, pravi list, se vendarle strinja z laburističnim listom v tem, da je sporočilo iz Berlina tako precizno, da je težko, ne verjeti mu. Istočasno, pravi list dalje, je važno pripomniti še to, da Nemčija nadaljuje svojo kampanjo proti Poljski, vendar je negotovo, ali bo Nemčija zahtevala od Moskve, da nastopi proti Poljski. Diplomatski urednik tega lista meni, da je sklenitev nenapadnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo nedvomno dogodek največje važnosti.

»News Chronicle« prinaša kratek komentar svojega diplomatskega urednika, ki potrjuje, da bo Ribbentrop obisk v Moskvi pomenil enega izmed najvažnejših preobratov v razvoju zgodovine modernih držav, ki je doslej temeljila na splošni borbi proti Sovjetski Rusiji.

Angleško zunanje ministrstvo brez besed

London, 22. avg. b. Novica o sklenitvi nemško-ruskega pakta je delovala v Londonu kot eksplozija bombe. Nihče, tudi najvišji vladni krogi niso pričakovali takšnega razočaranja, ki je vsekakor največji zgodovinski dogodek današnjih

dni. Zunanji urad, v katerem se neprestano delali, izjavlja: Mi nimamo k sklenitvi tega pakta ničesar dodati. Britanska vlada bo še na svoji današnji jutranji seji proučila novo nastali mednarodni položaj.

London, 22. avg. b. Londonski politični krogi se trudijo, da bi v sedanjem trenutku dobili pravo sliko o razvoju nadaljnjih dogodkov, ki morajo nastopiti po sklenitvi nemško-ruskega pakta. Za sedaj nihče ne pomišlja na verjetnost, da bi Poljska sprejela nemške zahteve in da bi se odrekla, da v slučaju potrebe pokliče na pomoč Francijo in Anglijo, da izpolnita prevzete obveznosti. Kaj je dalo Rusiji povod, da v sedanjem trenutku stori tako usodepolen korak, še ne more nihče razjasniti.

Washington: Francosko-angleška fronta je razbita Kaj sedaj?

Washington, 22. avgusta. AA. Reuter: Vest o nemško-ruskem nenapadnem paktu je vzbudila v Washingtonu presenečenje in razburjenje. Dobro informirani krogi, ki so blizu Belhi, pravi, da je to razbilo francosko-britansko mirovno fronto. Tukajšnji krogi potrjujejo, da je po večmesečnih pogajanjih z Veliko Britanijo in Francijo Moskva nazadnje odkrila svoje karte in da morajo zahodne velesile ugotoviti, da bodo ostale ob strani. Tukajšnji krogi spravljajo stališče baltičskih držav in drugih evropskih držav, ki so odklonile poročilo Velike Britanije in Francije, v zvezi z najnovejšimi dogodki, toda vladni krogi kažejo neki optimizem in mislijo, da bi moglo priti zdaj do nenapadnega pakta med Francijo in Nemčijo.

Pariz, 22. avg. b. Predsednik francoske republike Lebrun je prekinil svoj dopust in se jutri zjutraj vrne v Pariz. V četrtek dopoldne bo pod njegovim predsedstvom v Elizejski palači seja ministrskega sveta.

London, 22. avg. b. Ob 3 zjutraj je prispelo prvo poročilo iz Moskve, ki je potrdilo, da sta Nemčija in Sovjetska Rusija sklenili pakt o nenapadanju.

London, 22. avg. b. Večina britanske javnosti se po pisanju »Timesa« zaveda, da so prišli odločilni dnevi. Vsi znaki kažejo na to, da bo v kratkem izbruhnila huda kriza. Če se bo izzvala kriza ali celo vojna, se lahko to zgodi zelo naglo in navzile jasnim opominom, ki so bili pravčasno poslani na naslov totalitarnih držav.

Pariz, 22. avg. b. Seje britanske in francoske vlade, ki so bile danes z ozirom na sklenitev nemško-ruskega nenapadnega pakta, imajo velik pomen. Francosko-javno mnenje zahteva pred-

Poljsko čakajo težki dnovi

Seja ministrov — Vprašanje Angliji in Franciji, ali bosta Poljski pomagali

London, 22. avgusta. b. V predzgodovini nenapadnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo so bile po poročilu berlinskega dopisnika »Timesa« v Londonu razne slutnje. Dobropoučeni berlinski krogi trdijo, da je pred nekaj časa odšel v Moskvo neki nemški general, ki je pogajanja začel. Razen tega se še dalje časa krožile govorice, ki so jih sicer demantirali, da je pred nekaj tedni odpotoval v Moskvo bivši nemški zunanji minister von Papen. Dejstvo, da je von Papen prisostvoval večerajšnjim posvetovanjem v Obersalzbergu, ki so bila tik pred objavo sklenitve nemško-sovjetskega nenapadnega pakta, se prav tako spravlja v zvezo s Papenovim bivanjem v Moskvi.

Merodajni berlinski krogi izjavljajo, da je z zadnjim razvojem dogodkov v Evropi končnoveljavno odstranjena nevarnost vojne.

Anglija, ki je morala s tem pretrpeti hud diplomatski poraz, bo komaj v stanju, da izpolni svoje obveznosti do Poljske. V berlinskih krogih namreč izjavljajo, da bo morala Poljska zdaj brez nadaljnjega zavlačevanja izpolniti zahteve Nemčije, medtem ko Anglija ne bo preostalo nič drugega, kakor da se pomiri z novim redom v Evropi.

Pariz, 22. avgusta. b. Uradno izjavljajo, da je večerajšnji posvet v Obersalzbergu med Hitlerjem in von Ribbentropom, kateremu je prisostvoval tudi nemški veleposlanik v Ankari von Papen, igral izredno važno vlogo za sklenitev nenapadnega pakta Nemčije s Sovjetsko Rusijo. Von Ribbentrop odpotoval v Moskvo z letalom in odnaša s seboj izdelan načrt pakta, ki naj bi bil takoj podpisan. Tukajšnji politični krogi so mnenja, da bo Nemčija takoj po podpisu pakta, s čemer bo Rusija ostala nevtralna, izvršila na Poljsko hud pritisk za rešitev vseh spornih vprašanj.

London, 22. avg. b. Do 15. ure popoldne še ni bilo nobenega uradnega stališča, vendar pa merodajni krogi poudarjajo, da bo ostala Anglija zvesta svojim obveznostim, ki jih je dala Poljski. S posebnim zanimanjem pričakujejo stališče Poljske, ker je danes tako Poljski, kakor vsej Evropi jasno, da bo Nemčija v kratkem storila vse, da Gdansk pride čimprej v njene meje. Po še nepotrjenih poročilih kancler Hitler ne namerava čakati na zaključek nürnberškega kongresa, temveč bo takoj aktivno nastopil. V zvezi z rešitvijo tega vprašanja je dobil tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop težko nalogo.

Dunaj, 22. avg. b. V vsej Nemčiji od ranega jutra vlada nepopisna napetost. Splošno vlada pripravljenosti, da mora še ta teden pasti končni sklep. Opažajo veliko gibanje čet. Tako so pretekle noč preko dunajskega Ringa več kot dve uri odhajali transporti vojakov v popolni hujši opremi. Avtomobili, ki prihajajo v Berlin, pripovedujejo, da so na vseh cestah srečali dolge kolone vojaških

Kako bo nastali položaj, ki je ogromnega mednarodnega pomena, deloval na notranje razmere Anglije, zlasti pa na Chamberlainov položaj, še ni mogoče določiti in bržkone ne bo jasno vse dotlej, dokler Sovjetska Rusija pred svetom ne bo razločila svojega postopka.

Uradno obvestilo Moskve: Nemčija in Rusija hočeta preprečiti vojno

Moskva, 22. avg. AA. Havas: Sovjetska uradna agencija Tass poroča: Po sklenitvi sovjetsko-nemškega trgovskega in kreditnega dogovora je nastalo vprašanje zboljšanja političnega razmerja med Nemčijo in SSSR. Izmenjava misli je v tem pogledu pokazala, da vlada na obeh straneh želi, da se zmanjša napetost v medsebojnem razmerju in da se odstrani nevarnost vojne, ter da se zato sklene nenapadni pakt. V zvezi s tem prispe v nekaj dneh v Moskvo zastopnik nemškega zunanjega ministrstva, da dokonča pogajanja za sklenitev tega pakta.

Tudi Japonska presenečena

Tokio, 22. avg. AA. Havas: Agencija Domei sporoča, da so prispela sporočila japonskih veleposlanikov v Berlinu in Moskvi o nemško-sovjetskem sporazumu za nenapadni pakt nekaj po 15. uri popoldne. Tričetrt ure kasneje je Arita odšel v predsedstvo vlade, kjer je Hiranumi podal poročilo. Oba ministra sta razpravljala vse do 16.20 o ukrepih, ki jih bo japonska izdala z ozirom na popolnoma nov položaj v Evropi.

London, 22. avgusta. AA. (Reuter) Kakor poroča Reuterjev dopisnik iz Berlina, japonsko veleposlanstvo v Berlinu vse do objave uradnega poročila ni vedelo ničesar o tem, da se pripravljajo sklenitev nenapadnega pakta med Nemčijo in Rusijo. Ko je japonski veleposlanik ob 23 zvedel za nemško sporočilo, je takoj sklical na konferenco starejše člane veleposlanstva. Konferenca je na veleposlanstvu trajala vso noč. Reuterjev dopisnik poroča, da je japonski veleposlanik po končani konferenci okoli 6.30 zjutraj poslal dolg kablagram v Tokio.

Tokio, 22. avgusta. AA. Reuter: Japonski uradni krogi za zdaj še ne marajo povedati svojega mnenja o nemško-sovjetski pogodbi. V uglednih političnih krogih pa pravijo, da je odločitev, da se sklene sovjetsko-nemška nenapadna pogodba, prava mojstrska poteza nemške diplomacije. Na Japonskem prevladuje mnenje, da bo ta novi preobrat olajšal mirno rešitev gdanskega vprašanja.

avtomobilov, natovorenih s četami in vojnimi materiali, ki so odhajali v smeri proti vzhodni meji. Na vseh postajah so stali vlaki zaradi vojaških transportov.

Gdansk, 22. avg. b. V zgodnjih jutranjih urah še ni bilo nobenih novic o sklenitvi nemško-ruskega pakta. Ko pa so prebivalci Gdanska zvedeli za najnovejši dogodek, je zavladalo splošno vznemirjenje. Pričakujejo, da bo Nemčija v najkrajšem času poslala Poljski 24 urni ultimatum za izpolnitev njenih zahtev.

Moskva, 22. avg. b. Radijska postaja, ki je vsak večer objavljala naostreže napade proti Nemčiji in pozivala nemško delavstvo, naj sabotira Göringov štiriletni načrt, je večeraj oddajala veselo glasbo.

Varšava, 22. avg. b. Neposredno po prihodu poljskega veleposlanika v Berlinu Lipskega v Varšavo, kamor je prispel ob 1. polnoči, je bila seja ministrov, ki so se je udeležili zunanji minister Beck, predsednik vlade general Skladkowski, vojni minister Kaprzycki in finančni minister Pjatoski. Dogodki so popolnoma iznenadili poljskega zunanjega ministra Becka. Izjavljajo, da je Beck zaradi nove nastalega položaja naprosil angleško in francosko vlado, da ponovno poudarita svoje jamstvo napram Poljski in da se izjavita, da nemško-ruski sporazum nikakor ne bo spremenil zavezniških odnosov med Francijo, Anglijo in Poljsko. Neka osebnost, ki je blizu poljski vladi, je izjavila, da je poljska vlada poslala takoj tudi vprašanje Kriemlju, v katerem zahteva pojasnila, če bo sklenitev nenapadnega pakta z Nemčijo vplivala na odnose med Poljsko in Sovjetsko Rusijo. Ista osebnost je izjavila, da mora biti Poljska v vseh vprašanjih na jasnem.

Varšava, 22. avg. b. Zaradi napetosti, ki je nastala vsled sklenitve pakta med Rusijo in Nemčijo, je Anglija opozorila vse Angleže, naj po možnosti zapustijo Poljsko. Oni se ne bodo vrnili skozi Nemčijo. Od 17 nemških dopisnikov, ki so nastanjeni v Varšavi, jih je 10 že zapustilo državo in so se vrnili nazaj v Nemčijo.

Varšava, 22. avgusta. AA. Havas: Poljski nemški poslanik Lipski se je z letalom pripeljal iz Berlina. Zunanji minister Beck ga je takoj sprejel, nato je pa sprejel še francoskega poslanika Noela.

Uvod v bližajoče se dogodke?

München, 22. avgusta. AA. Stefani: Tisk objavlja obširna poročila o gibanju poljskih čet proti poljski meji, zlasti pa proti meji protektorata. V zvezi s tem poudarja »Münchener Zeitung«, da zaradi zbiranja poljskih čet napetost vse bolj narasta in da je vznemirjenje vzhodnih meje že doseglo stopnjo, ki predstavlja veliko nevarnost.

Washington, 22. avg. b. Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je prekinil svoje križarjenje po morju ter odpotoval v luko Halifax, kjer ga čakajo nujna poročila o novo nastalem mednarodnem položaju.

Zemunska vremenska napoved: pretežno vedro, mirno in verjetno brez dežja. Jutranja megla v dolinah in kotanjah.

Povsod presenečenje: Hitler in Stalin sta postavila ves položaj na glavo

Riga, 22. avgusta. AA. DNB: Bližnja sklenitev nemško-sovjetskega nenapadnega pakta je izzvala v Letoniji največjo senzacijo. List »Rik« pravi med drugim: Težko je napovedovati kakšne posledice bo imel podpis nemško-ruskega nenapadnega pakta za bodočo usodo Evrope. Ta pakt bo vsekakor danes glavni predmet važnih posvetovanj v Londonu, Parizu in Rimu. Pogodba bo odprla cel niz vprašanj, ter bo ustvarila povsem nov položaj tako v Evropi kakor tudi na Daljnem vzhodu.

Budimpešta, 22. avgusta. b. Novica o sklenitvi nemško-ruskega nenapadnega pakta je napravila v madžarskih krogih globok vtis in so jo vsi madžarski jutranjiki objavili na prvih straneh. Listi poudarjajo, da je ta pakt smatrali kot predznak popolne spremembe mednarodnega položaja tudi kot spremembo ravnotežja v Evropi.

Sanghai, 22. avgusta. b. Kitajski krogi so sov-jasko-nemški pakt sprejeli s precejšnjim veseljem, ker so prepričani, da se bo zaradi sklenitve tega pakta Nemčija od Japonske ločila in prepustila Sovjetski Rusiji svobodne roke na Daljnem vzhodu.

Bruselj, 22. avgusta. AA. DNB: Novica o nemško-sovjetskem dogovoru za sklenitev medsebojnega nenapadnega pakta je zbudila v Bruslju kar največjo senzacijo. Politični krogi, ki so to izvedeli okoli polnoči, so izjavili, da so skrajno presenečeni. Vsi današnji jutranjiki prinašajo vest iz Berlina in Moskve kot največja senzacija, vendar še ne priobčujejo lastnih komentarjev. V nekaterih zasebnih belgijskih krogih je vest zbudila optimizem zastran mednarodnega položaja, ker so s tem prepričani, da je s tem vojska preprečena, ker Anglija ne bo riskirala zaradi Poljske resnega spora.

Curih, 22. avgusta. AA. DNB: »Neue Zürcher Zeitung« se bavi z nenapadnim paktom med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo in pravi med drugim: Vest o bližnji sklenitvi nenapadnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo je največja senzacija, ki jo je Hitlerjeva diplomacija pripravila svetu. To dejstvo pomeni težak udarec za prestiz zahodnih veselij, ki so popolnoma iznenadene. Hitlerjev uspeh pa dviga njegov prestiz in mu ojačuje svobodo njegove akcije. Najbolj pa je novi prevrat zadel Poljsko.

V Italiji pravijo:

»Mir je rešen, če se Poljska spameti«

Rim, 22. avg. AA. Stefani. Vest o nenapadnem paktu med Berlinom in Moskvijo so davi objavili časopisi z velikanskimi naslovi na prvi strani. Novica je napravila v vsej Italiji silno globok vtis. »Messaggero« vidi v tem velesenzacijalnem dogodku popoln polom pariške in london-

Kakor prve dni

V Schubartovi »Duši vzhoda« beremo tudi sledeče:

Né da bi vedeli in hoteli, podajajo brezbožniki s svojo brezuspešno borbo zoper vero krvavi dokaz za bivanje Boga. To je morebiti edini dokaz, za katerega je naš rod, ki je tako globoko padel, še dovzeten. Boljševizem ne pobja, ampak naravnost dokazuje, da je Rusija poklicana za najvažnejšo nalogo v krščanskem preporodu sveta, čigar usodo ima v rokah papeški Rim. Pravoslavna cerkev v svoji obliki pred revolucijo ni bila več zmožna za tako sodelovanje. Podvrgla se je nasilju države ter tako zanemarila svoje duhovno poslanstvo, pa se je zato morala do temelja izpremeniti. To se zdaj godi v krstu krvi. Ni odločilno številno spoznavalec, ampak njihova duhovna moč in globina njihove vere. To je vprašanje: koliko je pripravljenih, da za Kristusa dajo življenje? Na to vprašanje dajejo v Sovjetski Rusiji odgovor nečeti, ki podobno, kakor verniki na skrajnem zapadu v španskih deželah, sprejemajo nase mučeništvo s tako prostovoljno odločnostjo, kakor noben drug narod na svetu. Za stvar vere pomenijo stotine, ki z žrtvijo svojega življenja pričajo za Kristusa, brezprimerno več nego tisoči, ki obiskujejo cerkve, pa Boga v nevarnosti zapustijo. Veliko, trpljenja polno in zadoščujoče življenje reši vse druge in opravičuje smisel krvavega dogajanja v naši dobi. Prav v Rusiji se je pravo krščanstvo, ki gre do zadnega, izkazalo v strahotnem preganjanju v vsej svoji nadvetnosti lepoti. Na steni ječe leningrajske Čeke so našli zapisano: »V imenu Očeta, Sina in sv. Duha. Arhimandrit samostana Aleksandra Nevskega, Antonij, bo danes ponoči ustreljen, ker je odklonil predlog, naj si nakopije na dušo smrtni greh. Odpusti jim, Gospod, ker ne vedo, kaj delajo. Dobri človek, sporoči mojim samostanskim bratom: Vaš oče zapušča svetsko dolino solz z mirom v duši.« To je veličina, kakor smo jo videli samo za časa katakomb v starem rimskem imperiju. Ker je krščansko človeštvo toliko grešilo in izdajalo svojo Cerkev, zato mora zopet na Kalvarijo in krščanstvo se začena zopet od spredaj, toda z izkušnjo dveh tisočletij. V Sovjetski Rusiji je tako, kakor je bilo takrat, ko se je krščanstvo začinjalo. Antikrist besni, cerkveni zvonovi molčijo, duhovniki so preprosti rokodelci ali molnarji, ki žive od miloščine in ponoči opravljajo sveto daritev ter delijo zakramente ne več v bizantinskih vrzlih, ampak v obnošenem stopcu, vsak hip pričakujejo ječo in smrt. To pa priznala pokojni in sedanj papež, ki si prizadevata, da bi zapad vedno bolj razumeval vzhod in da bi se ogromna krščanska sila preprosta ruskega človeka združila pod naslednikom apostola Petra v tisto krščanstvo, iz katerega bo spet izšla obnova sveta.

ške obkoljevalne politike. »Popolo di Romae« prinaša uvodnik pod naslovom »Mir je rešen« Claneke pravi med drugim, da je odgovorno činitelje Francije in Velike Britanije vest o nemško-sovjetskem nenapadnem paktu zadelo ko blisk. Če želita Velika Britanija in Francija ohraniti mir v Evropi, pravi list, naj prekliče svoj sklep, da dasta Varšavi proste roke, in naj ponovno prevzame kontrolno nad položajem. Zadosti je, da sporočita Poljski, naj premisli o nevarnosti, ki jo pomeni njena trdglavost zastran Gdanska in mir bo tudi to pot rešen. Po drugi strani pa poudarjajo listi, da je v Londonu nastala prava konsternacija, v Parizu pa obupna desorientacija zaradi sklenitve nenapadnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

»Relazioni Internazionali« opominjajo zapadne demokracije, da gospodarska pogajanja med Nemčijo in Rusijo odpirajo tudi pot politični zvezi med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. V zvezi z večeršnjimi dogodki se je vrnil naglo tudi grof Ciano iz Albanije.

Budimpešta, 22. avgusta. AA. Stefani: V madžarskih političnih krogih prevladuje prepričanje, da ima Rim v rokah ključne mednarodnega položaja in da je treba pričako-

Vloga Madžarske v nemško-poljskem sporu

Pariz, 22. avg. TG. »Jour Echo de Paris« objavlja na uvodnem mestu članek svojega diplomatičnega sodravnika, ki razglablja o delovanju italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v zvezi s sosednjim evropskim položajem in zanjim sestankom v Salzburgu pri nemškem zunanjem ministru Ribbentropu. Francoski list pravi med drugim:

Nemčija je sklenila, da gdanski spor v čim krajšem času reši in ga spravi v dnevni red. V ta namen mora imeti jasno sliko o zadržanju svoje najžeje zaveznice Italije in seveda tudi Madžarske. Nemški zunanji minister Ribbentrop je na črte nemške vlade obrazložil italijanskemu zunanjemu ministru grofu Ciano, prav tako pa obvestil tudi madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja o vlogi, ki je namenjena Madžarski. V Salzburgu je grof Ciano potem, ko je vzel na znanje Ribbentropova izvajanja, mogel odgovoriti samo to, da je treba vsa stvar predložiti Mussoliniju, kar je Ciano po svojem povratku v Rim tudi takoj storil. Mussolini je nekaj dni premišljeval, potem pa je poslal svoj odgovor, ki ga je nemški vladi oddal italijanski poslanik v Nemčiji Attolico. Odgovor je bil izročen pretekli petek. Iz Nemčije se je Attolico z letalom vrnil nazaj v Rim, kjer je oddal neke nove pripombe nemški vladi.

O vsebini nemškega predloga, Mussolinijevega odgovora in nemških pripomb ni znano ničesar. Zapisati pa je treba, da je italijanski tisk začel odkritosrečno svetovati Poljakom, naj se z Nemčijo nemudno pogajajo, ker da nimajo nič izgubiti, a mnogo pridobiti, in da je po Evropi odkrila vest o nekem Mussolinijevem posredovalnem predlogu, ki naj bi vseboval sledeče točke:

1. Gdansk pride pod nemško državo.
2. Skozi poljsko Pomorjansko (hodnik ali koridor) dobi Nemčija širok pas, ki bo vezal nemško ozemlje z nemško vzhodno Prusijo.
3. Poljska ohrani v Gdanku vse dosežanje carinske pravice neokrnjene.

Nikjer v Rimu pa resničnosti te vesti niso potrdili, niti je niso zanimali.

Isti list piše tudi o zagonetnem potovanju madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja, ki je bil dvakrat pri Ribbentropu v Salzburgu, ki je bil med tema dvema sestankoma enkrat v Budimpešti ter se je po zadnjem sestanku z Ribbentropom z letalom odpeljal v Rim, od koder je z letalom odšel spet k Ribbentropu in nato

vati važne rezultate od živahne diplomatične aktivnosti, ki jo sada izjavlja fašistična vlada.

Japonci pravijo: »Zdaj pride na vrsto gdansko vprašanje«

Tokio, 22. avgusta. AA. Stefani: List »Juhiric« posveča poseben članek sovjetsko-nemškemu sporazumu in pravi, da bo ta sporazum imel odločilen vpliv na rešitev gdanskega vprašanja. Ko se bavi z angleško-francosko-sovjetskimi vojaškimi pogajanjmi v Moskvi, pravi pisec članka, da so se ta pogajanja zavlekla zlasti zaradi medsebojnega nezaupanja. List poudarja, da so se nemško-sovjetski odnosi od preteklih pomlad izboljšali tudi brez sporazuma, ter pri- stavlja, da obstoji med Berlinom in Moskvijo ugodno razpoloženje duhov, čemur je treba posvetiti pozornost.

Kaj pravijo na Kitajskem

Sanghai, 22. avgusta. AA. DNB: Vest o sklenitvi nemško-sovjetske trgovinske pogodbe in o skorajšnji sklenitvi nenapadnega pakta med obema državama je vzbudila v tukajšnjih nevtralnih krogih vtis, da se je Nemčiji posrečilo razbiti obroč britansko-francoske obkoljevalne politike.

Sanghai, 22. avgusta. AA. Reuter: Kitajski krogi so sprejeli vest o pripravljanju se nenapadalnemu paktu med Berlinom in Moskvijo optimistično, ker upajo, da bo Nemčija zdaj manj podpirala Japonsko in da se bo zdaj v Evropi bolj čutil vpliv Rusije v protijaponskem smislu. Japonski krogi pa v nasprotju s tem trdijo, da bo na podlagi tega pakta nastopilo zblizanje med Sovjetsko Rusijo in vsemi državami trikotnika Berlin-Rim-Tokio.

dalje v Budimpešti. Po mnenju francoskega lista velja za to zagonetno delavnost naslednja razlaga.

Nemčija je Madžarski predložila poseben načrt o čim bolj tesnem sodelovanju, ki bi postalo važno in nujno predvsem v primeru, ako bi se sedanja poljsko-nemška napetost razvila v odprto borbo. Nemški zunanji minister Ribbentrop je v ta namen povabil grofa Csakyja k sebi in mu obrazložil vlogo, ki naj jo igra Madžarska. Grof Csaky je nemške predloge vzel seboj v Budimpešto, kjer so bili predmet vladne seje, po kateri se je Csaky ponovno odpeljal k Ribbentropu in mu sporočil, da Madžarska visoko ceni prijateljstvo Nemčije in Italije, a da prav tako želi storiti vse, da ohrani prijateljstvo do Poljske in da ne bi rada storila česa, kar bi jo spravilo v nasprotje s poljskim narodom. Od Ribbentropa je grof Csaky odšel v Rim, kjer se je posvetoval še s italijansko vlado glede bodočega zadržanja in so mu tamkaj svetovali, naj madžarska vlada pri svojih poljskih prijateljih posreduje, da bodo sprejeli nemške zahteve, ker to da je edini način, da Madžarska lahko pokaže svoje prijateljstvo napram državam osi Rim-Berlin in napram Poljski.

V čem natančno obstajajo nemški predlogi — ki pa so jih napačno tolmačili kot ultimativne — ni bilo objavljeno. Toda sodeč po sedanjem položaju v Evropi, predvsem pa v srednji Evropi, so imenovani predlogi za sodelovanje imeli v mislih možnost, da bi Madžarska sploh pristopila k vojaški zvezi z Nemčijo, ali pa nemški oboroženi sili vsaj dovolila, da se poslužijo madžarskega ozemlja, če in kadar pa to postalo potrebno.

Madžarska je na pomembnem zemljepisnem prostoru. Ona ima v Karpatih skupne meje s Poljsko. Onstran Karpatov pa so petrolejski vrelci poljske Galicije. Madžarska prav tako meji na Rumunijo, ki je znana kot velika žitnica in kot izredno bogata na petroleju. Poljski in rumunski petroleji bi z ozirom na moderno organizacijo vojne igrala naravnost usodno vlogo in bi si osrednje vesele morale na vsak način oskrbeti svobodni dovoz te za pogon letalstva in motorizirane vojske neobhodno potrebne tekočine, ki je sicer drugod v Evropi nikjer ni najti.

Iz francoskih informacij izhaja, da Madžarska, čeprav se ne bi priključila nobeni vojaški zvezi, ne bi hotela nobenih ovir za prost dovoz živeža in petroleja v državo osi Rim-Berlin.

Medparlamentarna zveza v Oslu

Oslo, 18. avgusta.

Tretji dan zborovanja medparlamentarne zveze je bil posvečen razmotiranju o sedanjih evropskih napetosti in raznim predlogom, kako bi se dale na miren način poravnati.

Prvi je govoril Bolgar Govedarov, ki je govoril o gospodarski bedi Evrope, predvsem pa vzhodnih narodov. Zahvalil se je Angliji in Franciji za njuno uvidevnost, ki je tudi Bolgariji prišli v korist. Nato je govoril o miroljubni politiki Bolgarije, ki je vsa prežeta načela, naj Balkan ostane balkanskim državam in naj vsaka balkanska država smatra neodvisnost svoje sosedbe kot jamstvo za svojo lastno neodvisnost. Med splošnim odobravanjem vse dvorane je govoril o prijateljskih odnosih, ki sta jih navezali Bolgarija in Jugoslavija. V naslednjem je govoril, da je Bolgariji par Dobruđa potrebna in prav tako tudi dostop do Egejskega morja in da Bolgarija pričakuje, da bosta Grčija in Rumunija na miren način zadovoljili bolgarski težnji.

Za Bolgarom je govoril ameriški senator Fish, o katerem sem pisal že v večeršnjem poročilu. Kakor napovedano, je ameriški senator danes obrazložil svoj predlog, ki ga je sestavil na podlagi razgovorov z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, in ki govori o 30-dnevnem premirju, ki naj ga vseleslo sklenejo, da bi mogle v miru poravnati vse medsebojne spore. On je prepričan, da bosta Italija in Nemčija ta posredovalni predlog sprejeli. Ameriški senator je tudi kar naravnost predložil že resolucijo, ki je pa dvorana ni vzela na znanje, ker tega ne dovoljujejo pravila.

Za Amerikancem je govoril Norvežan Hambro, ki je razvijal poročilo o delovanju ZN za politične begunce. ZN da se je pobrigala že za 800.000 beguncev iz Male Azije, nadalje za 2 milijona ruskih in armenskih beguncev ter za 35.000 Sircev. V ta namen je ZN izdala do sedaj 10 milijard dinarjev v denarju. Norvežan je govoril tudi o političnih beguncih iz najnovejših časov ter se

zato zavzemalo, naj bi se njihova usoda rešila na podlagi mednarodnega sporazuma s tem, da se za politične begunce uredi poseben prostor nekje v srednji Afriki.

Nato je spregovoril Irec Fahy, ki je poudarjal, da morajo vse države podpreti mirovna prizadevanja papeža in da je dolžnost poslancev, da v tem smislu vplivajo na svoje vlade.

V podobnem smislu je govoril tudi Kanadee Kennedy.

Na popoldanski seji je prvi govoril Anglež major Milner, ki se je vedel bavil z izvajanjem ameriškega senatorja Fisha, nakar je spregovoril Egiptan Mahmoud Abul Fat, ki je govoril o težavnih vprašanjih, ki razdvajajo bližnji Orient.

Za njim je govoril Anglež admiral Sueter, ki je spet kritiziral načrt ameriškega senatorja Fisha, češ da ima malo izgledov, da bi ga Nemčija in Italija sprejeli. Po kratkem govoru Norvežana Lykkea je dalje časa govoril Rumun Petrovici, ki se je zavzemal za to, da naj se nikar ne postavlja vprašanje Dobruđe, češ da je rumunska, in da se bo dalo na drug način zadovoljiti Bolgarijo, s katero Rumunija želi prijateljske odnose. Za njim je spet govoril Bolgar Vasiljev, ki je ponovno zagovarjal težnje Bolgarije. Američan Willey je na dolgo in široko govoril o mednarodnem položaju in rotli poslance, naj vplivajo na svoje vlade, da bo v mednarodno politično in gospodarsko občevanje prišla nazaj poštenost.

Ob koncu debate je imel dolg govor poročevalec Nizozemec Bongaer, ki je lepo ponesel misli vseh govornikov ter jih položil v resolucijo, v kateri mednarodna zveza izjavlja, da bo ne samo nadaljevala, ampak povečala svoja prizadevanja za miren način poravnave vseh mednarodnih sporov in za pravno rešitev vseh težav, ki se pojavljajo na gospodarskem, socialnem in drugih poljih. Resolucija je bila sprejeta, nakar je bila seja zaključena.

Tako lovi muhe



AEROXON
z zaponcem

**Mnogo se ponareja!!
Zato zahtevajte izrecno
„Aeroxon“**

Novi angleški poslanik v Belgradu

London, 22. avgusta. AA. Reuter: Kralj je podpisal odlok o imenovanju Ronalda Campbella, svetnika na pariškem poslanstvu, za poslanika v Belgradu. Novi belgrajski poslanik ni v sorodu z britskim pariškim poslanikom sirom Ronaldom Campbellom.

Osebnosti

Belgrad, 22. avg. m. Za načelnika občega oddelka v gradbenem ministrstvu je postavljen inž. Jovan Dragič, dosedanji višji svetnik pri okrajnem načelnstvu v Zagrebu.

Belgrad, 22. avg. m. Na predlog finančnega ministra so zadnje dni v resoru finančnega ministrstva bile izvršene večje osebnosti spremembe. Tako so med drugim postavljeni naslednji carinski uradniki: v glavno carinarnico v Dubrovniku Matija Ukmar, višji carinski kontrolor v Metkoviću; v glavno carinarnico v Zagrebu: Lujo Popović, carinski inšpektor z Jesenice, Marcel Šore, višji carinski kontrolor z Rakeke, Ivan Skala, višji carinski kontrolor iz Skoplja, I. Kudernja, višji carinski kontrolor iz Ljubljane, Ivan Remšel, višji carinski kontrolor iz Novega Sada, Julij Tot, višji carinski kontrolor iz Maribora, in Mihajlo Papič, carinski kontrolor iz Gornje Radgone; v glavno carinarnico v Ljubljani: Franc Lah, višji carinski kontrolor s Paga, Venceslav Glešič, višji carinski kontrolor iz Sibirja, Josip Košenina, carinski kontrolor iz Skoplja, Mirko Kogelj, carinski kontrolor iz Bibinja; v centralno carinsko blagajno v Ljubljani Mate Kalinič, višji carinski kontrolor s Krka, in Josip Amon, višji carinski kontrolor iz Maribora; v glavno carinarnico v Mariboru za višje carinske kontrolorje: Velko Velipič iz Kotora, Lujo Bogner iz Kotorice, Milan Jovanović in Boško Jovanović iz Zagreba, Trifun Bujošević in Anton Berlot z Jesenice, Mijo Matasovič iz Koprivnice, Ljudevit Siktvarič iz Vel. Kikinde, Andrej Manola s Sušaka in Ivan Ramor iz Novega Sada, za carinske kontrolorje pa: Kuzma Mikulič iz Zagreba, Božidar Milivojevič s Sušaka in Borivoj Pavlovič iz Novega Sada; v glavno carinarnico v Novem Sadu za višjega carinskega kontrolorja Andrija Vidovič iz Maribora.

V glavno carinarnico v Osijeku za višje carinske kontrolorje: Ernest Rozet in Derviš-Kah-Vedžić iz Maribora ter Ljubomir Pejnović iz Dravograda-Meže; v glavno carinarnico v Sarajevu Andrej Lah iz Subotice; v glavno carinarnico v Splitu Mihael Valentić iz Koprivnice in Dragotin Ukmar iz Vel. Kikinde; za carinske kontrolorje pa Adolf Rijavec iz Maribora in Milan Dominik iz Subotice ter Viktor Kobal iz Maribora; v glavno carinarnico na Sušaku za višje carinske kontrolorje: Franjo Urbas iz Osijeka, Anton Gerček iz Subotice, Stanko Rudež iz Splita, Ivan Rendič iz Gornje Radgoje in Zvonimir Švaglič iz Maribora, za carinskega kontrolorja pa Maks Sajko iz Djevdjelije; v glavno carinarnico v Sibirju za višjega carinskega kontrolorja Viktor del Toxa iz Maribora, v Gornjo Radgono za carinskega inšpektorja Milan Kuder iz Dravograda-Meže; za višjega carinskega kontrolorja pa Jovan Mraković iz Koprivnice. V glavno carinarnico Dravograda-Meže za carinskega inšpektorja Lovro Miklavčič iz Gornje Radgone; za višjega carinskega kontrolorja pa Miloslav Svetek z Jesenice in Niko Rosi iz Ljubljane; v glavno carinarnico na Jesenicah za carinskega inšpektorja Franjo Mohorič iz Prizrena, za višjega carinskega kontrolorja pa Metod Gjorgjevič z Rakeke; v glavno carinarnico v Koprivnici za višjega car. kontrolorja Vladislav Arko iz Ljubljane, za carinskega kontrolorja pa Josip Košir iz Podgorice; v glavno carinarnico v Korčuli za carinskega kontrolorja Vekoslav Slavič iz Maribora; v glavno carinarnico v Kotorici za višjega car. kontrolorja Ilić iz Ljubljane; v glavno carinarnico v Metkoviću za višjega car. kontrolorja Mirko Kislić iz Splita; v glavno carinarnico na Rakeku za carinskega inšpektorja Janko Kamenšek s Sušaka; za višjega car. kontrolorja Branko Randić iz Zagreba; za car. kontrolorja pa Milan Pavletić in Josip Laginja iz Zagreba ter Miloš Andjelović iz Belgrada; v glavno carinarnico v Caribrodu za višjega car. kontrolorja Pavle Slavič iz Maribora.

Belgrad, 22. avgusta. m. Z odlokom glavnega žel. ravnateljstva so prestavljeni po potrebi službe: Matija Pavlovič s postaje Vruč na postajo Črnomelj, Frančišek Jezovšek s postaje Kamnik v obliki oddelka žel. ravnateljstva v Ljubljani, Robert Škerl s postaje Sava na postajo Falo pri Rušah, Matija Vič s postaje Ljubljana v prometni komercialni oddelku žel. ravnateljstva v Ljubljani, Ivan Rebek s postaje Zidani most v kurilnico izpostavo Sevnica, Josip Lenart s postaje Hrastnik na postajo Vrhnika, Franc Zajc s postaje Rogaska Slatina na postajo Grosuplje. Po prošnji pa: Jožef Bernik s postaje Grosuplje na postajo Jesenice, Gvidon Svarc s postaje Jesenice na postajo Kočevje, Bogomir Peršič s postaje Zalog na postajo v Ljubljani, Vinko Pavlin s postaje Zidani most za nadzornika brzojava v Mariboru, Milo Čulavič s postaje Trbovlje na postajo Velenje, Franc Kač s postaje Jesenice na postajo Kamnik, Ivan Milošević s postaje Skofja Loka na postajo Smederevo, Karol Zabkar s postaje Sv. Lovrene na Pohorju na postajo Hrastnik in Franc Zerovnik z Jesenice v Ljubljano.

Belgrad, 22. avg. m. Davi so se vrnili v Belgrad kmetski minister inž. Beslić, minister za gozdove in rudnike Ljubomir Pantij in minister brez listnice dr. Miljuš, ki so se večeraj na Bledu udeležili konference predsednikov banovinskih odborov JRZ. V Belgradu se je davi vrnil tudi pravosodni minister dr. Ružić.

Gospodarstvo

Pred pogajanjmi z Nemčijo

Kot znano je bilo zadnje zasedanje jugoslovanskogospodarskega odbora v mesecu juniju letos v Kölnu, kjer je prišlo zlasti do sporazuma glede povišanja tečaja klirinške marke in ureditve odnošajev s češkomoravskim protektoratom.

Po tem zasedanju je prišlo do znatnega prekoračenja naših uvoznih kontingentov v Nemčiji, zlasti za živino in rastlinske proizvode, kar je imelo za posledico, da so se razširile, da se bo odbor sestel že prihodnji mesec. Toda kaže, da je prišlo do sporazuma, po katerem naj bi se to vprašanje prekoračenja kontingentov rešilo na drug način in bi se imel sklicati redni sestanek jugoslovanskogospodarskega odbora za 19. oktober. Ker je bilo prejšnje zasedanje v Nemčiji, bo sedanje zasedanje pri nas, verjetno v Belgradu.

Razširjenje kontrole uvoza. Po poročilu iz Belgrada bo uvozna kontrola razširjena na naslednje predmete: kostna mast in olje (tar. št. 68), ostale živalske toščice (70), masna olja (104), oljnatelne kisline (167), vosek vseh vrst (180), parfumi (181).

Georg Cukor veliki režiser filmov »Romeo in Julija«, »Dama s kamelijami« itd. je ustvaril prekrasen film življenja, ljubezni, iskanja in spoznanja resnice. Glavno vlogo igra **Katarina Hepburn** najstarejša ameriška tragedkinja, ki je oboževana kot Greta Garbo in simpatični **FLIRT** Danes premiera! Predstave ob 16, 19 in 21. uri

Drugi kongres ekonomistov

Kot smo že poročali, bo od 2. do 6. septembra v Belgradu drugi kongres ekonomistov, ob enem pa tudi občni zbor Zveze ekonomistov. Organizacijo prireditelje je prevzelo belgradsko združenje, ki praznuje istočasno 10 letnico svojega obstoja.

V soboto, dne 2. septembra se začne zasedanja odbora in delegatov. V nedeljo ob 10 dopoldne je otvoritev akademije — jubileja belgradskega Zdrženja in bo ob tej priliki prvo predavanje: Problemi dirigiranja gospodarstva pri nas (Slavko Cuković, Belgrad). Popoldne sta na vrsti referata: Reorganizacija ekonomskega visokošolskega pouka (Djordje Davidović, Belgrad), in Gospodarski svetniki (Nikola Raos, Nis).

V ponedeljek, dne 4. septembra bodo naslednja javna predavanja: 1. Kmetijstvo: Preusmeritev kmetijstva z ozirom na posebne odnose (dr. Ristić, Belgrad), Obremenitev kmetijstva z javnimi dajatvami (Zvonimir Demić, Belgrad) in Vnovčenje kmetijskih proizvodov (dr. Ciril Nemec, Belgrad). 2. Industrija: Industrializacija naše države z ozirom na kmetijstvo (Jovan Zivanić, Belgrad), Delež države v industriji (dr. Leon Pretnar, Belgrad), in Kreditiranje industrije (dr. Leon Jerovec, Belgrad). — 3. Zunanja trgovina: Možnost preusmeritve zunanje trgovine (dr. Slavko Stanić, Belgrad), Gospodarsko sodelovanje s sosednjimi kmetijskimi državami (Gustav Ogrizek, Belgrad) in 4. Kredit: Organizacija javnega kredita (Kosta Vasiljević, Belgrad), Struktura in specializacija kreditnih ustanov (Djordje Mijić, Belgrad), in Tuji kapital v našem gospodarstvu in njegova pravilna poraba (inž. Hrvoj Maister, Ljubljana).

Iz tega je razvidno, da so lepo število referatov na kongresu prevzeli tudi Slovenci.

Za torek, dne 5. septembra je po načrtu izlet v Šumadijo, v sredo pa v Smederevo.

Na kongres so povabljeni tudi zastopniki ekonomistov iz drugih balkanskih držav.

Društvo ekonomistov v Ljubljani eklicije prihodnji članski sestanek za ponedeljek, dne 28. avgusta 1939 ob 20. v Trgovskem domu, kjer bo razprava o raznih aktualnih vprašanjih in tudi o slovenski udeležbi na kongresu ekonomistov.

Zahteve proizvajalnikov in trgovcev s sadjem

V Valjevu je bil v nedeljo kongres producentov in izvoznikov sadja, ki je bil toliko pomembnejši zaradi tega, ker so navzoči ministri in drugi merodajni faktorji sprejeli številne zahteve, podane na tem kongresu.

Tako je med drugim finančni minister odobril, da se potrebne količine sladkorja za proizvodnjo marmelade ter drugih sadnih izdelkov, namenjenih izvozu, oproste drž. trošarine, nadalje je izjavil finančni minister, da bo odobril trošarine prost cement za gradbo skladišč za slive in ostalo sadje. Po izjavi finančnega ministra bo ukinjen skupni davek na poslovni promet za češplje, ki se izvažajo po Prizadu. Narodna banka bo dala tudi suhe češpelje v seznam onih predmetov, za katere se bodo lahko porabili interni dinarji. Finančni minister je obljubil, da bo pro- učil vprašanje prevelike obremenitve sadja po trošarini v nekaterih mestih. Na zahtevo delegatov, da se uvede kontrola glede prodaje suhih češpelj trgovcem, da ne bi cene padle pod določeno višino, je izjavil delegat Prizada, ravnatelj sadnega odseka dr. Nemec, da se bo o tem vodila najstrožja kontrola. Nadalje je dr. Nemec izjavil, da Prizad nima namena uvesti izključnega monopola za izvoz suhih češpelj, ampak pa bo še bolj razširil kontrolo glede kakovosti izvoza češpelj. Glede izboljšanja zveze sadjetrodnih krajev v Belgradom je izjavil finančni minister, da je vlada že sklenila zgraditi normalnotirno progno Belgrad-Valjevo, ki je bila doslej ozko tirna.

Rudarska in topilniška proizvodnja v juliju

Po uradnih podatkih ministristva za gozdove in rudnike je značala naša rudarska proizvodnja v juliju (v oklepajih podatki za junij): črni premog 35.258 (38.949) ton, rjavi premog 343.896 (337.262) in lignit 96.295 (89.337), zemeljski plin 0.4 (0.1) milj. kub. metrov, železna ruda 69.506 (64.359) ton, boksit 40.810 (29.262), bakrena ruda 77.733 (95.958) ton, svinčenocinkova ruda 56.107 (75.908), kromov koncentrat 6.386 (8.480), cinkov koncentrat 3.736 (5.960), magnezit 5.039 (4.930), pirit 10.388 (13.190) itd.

Topilniška proizvodnja je dala naslednje rezultate za julij (v oklepajih podatki za junij): železo 5.084 (4.943), baker 3.461 (3.678), svinec 900 (906), cink 391 (396) ton, zlato 56.9 (36.3) kg in srebro 10 (8.8) kg. Nadalje je dala proizvodnja elektrolitičnega bakra 1.084 (1.031) ton.

merija (251—261), surovo volno predivo (311), krzna (363), papir (445) in transformatorji (664).

Klirinške nakaznice v prometu z Madžarsko. Ker so nastopile težkoče v normalnem funkcioniranju jugoslovanskomadžarskega klirina, morajo sedaj izvozniki na Madžarsko čakati dalj časa na plačilo svojih terjatev. Saldo v našo korist znaša že okoli 30 milijonov dinarjev. Da ne bi bili izvozniki prisiljeni tako dolgo čakati, je devizno ravnanje Narodne banke sklenilo izdajati klirinške nakaznice na terjatve na Madžarskem. Devizno ravnanje bo izdalo te nakaznice, čim dobi iz Budimpešte obvestilo, da je madžarski dolžnik vplačal odnosno vsoto. Nakaznice so se začele izdajati že v soboto in se izplačujejo v kronološkem redu.

Pogajanja z Grčijo. Že dalj časa se pripravljamo na nova trgovinska pogajanja z Grčijo. Tozadevno poteče naša trgovinska pogodba s koncem septembra in bi se morala prihodnji teden začeti pogajanja v Atenah. Ob tej priliki bo naša delegacija načela tudi vprašanje naših zamrznjenih terjatev, ki so nastale za izvoz blaga pred moratorijem leta 1932. V ta namen je devizno ravnanje Narodne banke pozvalo vse izvoznike, naj mu te terjatve prijavijo.

FLIRT Danes premiera! Predstave ob 16, 19 in 21. uri

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

V Fügnerjevi ulici št. 12 stanujoča zasebnica Ivana Erbežnikova je prodala na Šmartinski cesti št. 21 stanujočemu skladiščniku Waidi Renatu parcelo št. 1588-S, k. o. Stožice v izmeri 580 m² za 9700 din.

Kostler Oskar, veleposelnik na Ortnoku pri Ribnici je prodal Vidi Kupičevi, posestnikovi hčerki na Peruzzijski cesti št. 91 parcelo št. 1146-39, k. o. Tomišelj v izmeri 2285 m² za 3427.50 din.

Sivie Erna, posestnica v Ljubljani, Gliniška ulica 4, je prodala inž. Killer VL. ravnatelju tvrdice »Siemens«, d. d. v Zagrebu, hišo št. 4 v Gliniški ulici z vrtom, spadajočo pod vl. št. 445, k. o. Gradsko predmestje za 550.000 din.

V Frankopanski ulici št. 11 stanujoča posestnica in žena trgov. zastopnika Šiler Marija je prodala »Domu cestnih železničarjev«, reg. zadr. z om. jam. v Ljubljani parcelo št. 494-5, k. o. Zgor. Šiška v izmeri 840 m² za 51.240 din.

Mizarski pomočnik Knifje Fran iz Črnuča št. 119 je prodal Štuki Viktoriju, uradniku KDE in njegovi ženi Mariji parcelo št. 965-4, k. o. Črnuče v izmeri 502 m² za 84.500 din. Na njej je postavljen hiša št. 119 v Črnuču.

Banovinski uradnik Pozniš Fran, stanujoč na Sv. Petra cesti 53, je prodal Hermanu Mariji, posestnici na Jesenicah, Kralja Petra cesta 20, hišo na Sv. Petra cesti, spadajočo pod vl. št. 131, k. o. Petersko predmestje I. del za 40.000 din.

»Skupni dom«, reg. zadruga z o. z. v Ljubljani je prodal kurjaču dr. železnice Ivanu Coku, sprevodniku dr. železnice Vinku Gomislu, žel. vdovi poduradnika dr. žel. Franji Prijatelj, vdovi Franciški Kristanovi, stražniku Jos. Ličnu, vdovi poduradnika dr. žel. Franji Prijatelj, sprevodniku Stanku Renčiju, elektrotehniku Bernardu Sterletu, pismonoši v pok. IV. Stojkoviču, mehaniku dr. žel. Mirku Vovčini parcelo št. 226-1, k. o. Spod. Šiška v izmeri 1.711 m² za 40.000 dinarjev.

Mramor Alojzij, mestni uslužbenec, Cesta v Zelenu log št. 11, je prodal Francu Porenti, delavcu na Izanski cesti 45 hišo z vrtom št. 11 na Cesti v Zelenu log, spadajočo pod vl. št. 2273, k. o. Trnovsko predmestje za 25.000 din.

Hiša usmiljenih sester sv. Vincencija Pavel (hiralnica sv. Jožefa na Vidovdanski cesti) je prodala Julijani Bau, posestnici v Novih Jaršah št. 22, parcelo št. 603-5, k. o. Brinje v izmeri 747 m² za 28.000 din.

Canderl Terezija in njen mož Fran, posestnika v Ljubljani, Udmatski trg 1, sta prodala Anici in Florijanu Spetici, Moste, Predvoščice ul. št. 21, posestvo vl. št. 560, k. o. Štepanja vas za 150.000 din.

Posebna zborovanja za časa lipskega jesenskega sejma 1939

V okviru lipskega jesenskega sejma bo dne 30. avgusta »Peto prometno-gospodarsko zborovanje« in 28. avgusta »Zborovanje gradbenega sejma«. To zborovanje stoji pod geslom »Povečanje zmoglosti in racionalizacije v stavbnem gospodarstvu«. Prineslo bo med drugim referate o »Pospeševanju gospodarstva v stavbarstvu od direktorja Wagnerja, Sorau, »Zvišano izkoriščevanje lesa in jekla v visoki gradnji« od dr. Triebela in dr. Kleinogela, »Povečanje zmoglosti po uporabi gradbenega orodja« od prof. dr. Garbota in »Gradnja v zimi, neizkoriščena rezerva« od dr. Kruschwitsa. Zborovanje prireja delokrog za gradbeno raziskavanje v strokovni skupini stavbarstva v narodno-socialistični zvezi nemških tehnikov skupno z lipskim sejskim uradom.

Peto prometno-gospodarsko zborovanje obravnava geslo »Prometni problemi ob veleproditvah«. Govorili bodo: mestni svetnik Engel, Berlin, vodja drž. prometne skupine za tračne proge: višji vladni svetnik dr. Schöor, policijsko-prometni referent pri generalu Daluge; dr. Alfred Ringer, glavni poslovodja drž. gospodarske skupine za tujski promet in dr. Linden od drž. avtomobilske prometne zveze.

Načrt proračuna za 1940-1941. Finančni minister je zahteval od vseh ministrstev, da mu predložijo načrt proračuna za 1940-1941 do 1. septembra 1939.

Nabavljalna zadruga belgrajskih industrijev bo začela po poročilih iz Belgrada svoje poslovanje v septembru.

Tapred, d. d. Zagreb. Glavnica 1, bilančna vsota 6.25 (5.35), dobiček 0.014 (1937 izguba 0.025) milj. din.

Povišanje glavnice. Steg, d. d. za trgovino in proizvodnjo kemičnih in farmacevtskih predmetov v Belgradu zvišuje glavnico od 0.5 na 1.5 milj. din z izdajo 1000 delnic po 1000 din imenske vrednosti. Vpis bo od 20. avgusta do 20. septembra.

Zavarovanje postrežnic

Z ozirom na članke v listih glede zavarovanja postrežnic objavlja Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu naslednje pojasnilo:

Obveznost zavarovanja po zakonu o zavarovanju delavcev normira načelno čl. 3 tega zakona, ki pravi, da so na zavarovanje obvezne in zavarovane vse one osebe, ki stalno ali začasno, na osnovi kakršnega koli delovnega odnosa dajejo v najem svojo delovno silo. Izjeme od tega načela so navedene v čl. 4, 6 in 7 tega zakona.

Za osebe, zaposlene v gospodinjstvu, normira izjema čl. 7, odst. 1, točka 3, ker so tudi postrežnice zaposlene v gospodinskih poslih in se njih obveznost zavarovanja ima ravnati po teh predpisih.

Ta odredba točke 3, odst. 1, čl. 8 zakona je izjema od splošnega načela, postavljenega v čl. 3 zakona ter se ima kot izjema tolmačiti striktno, ne pa ekstenzivno. Po njej se ne bodo obvezno zavarovale osebe, ki so zaposlene prigodno v gospodinskih poslih in nistalno kot dnevničarji, za obdelovanje vrtov, čiščenje stanovanja, sekanje drv, pranje perila itd. Primeri so, čeprav navedeni eksemplarno, vendar taki, da se vidi jasno intencija zakona, t. j. zaradi neupravitve obveznega zavarovanja je potrebno, da je zaposlitev prigodna (neredna, od primera do primera) in nistalna glede samega časovnega trajanja, kot drugi pogoji pa je navedeno tudi to, da so te osebe najete kot dnevničarji. Zaradi tega so tudi dnevničarji v hišnih poslih, ki niso prigodno ali nistalno zaposleni, obvezni zavarovanju. Trajanje delovnega časa (delovnega dne) ni pogoj za obveznost ali neobveznost zavarovanja, niti tega zakon, govoreč o izvajanju, ne omenja; zaradi tega so tudi osebe, ki so zaposlene s skrajšanim delovnim dnem (po nekoliko ur dnevno), če jim je zaposlitev redna in stalna, obvezane zavarovanju.

Upoštevalo vse to pri reševanju vprašanja obveznosti zavarovanja postrežnic je ravnateljstvo Osrednjega urada na svoji seji dne 7. februarja 1939 sklenilo, da so postrežnice, če so zaposlene v hišnih poslih redno in stalno, t. j. ako delajo neprekinjeno 8 dni, obvezane zavarovanju. Ta sklep je odobrilo ministrstvo socialne politike in ljudskega zdravja dne 20. aprila 1939 s števil. 12.000. S tem je tudi vprašanje obveznosti zavarovanja postrežnic urejeno in odobreno po predpisni poti od pristojnega ministra, kateremu se izdaja zavarovanja po čl. 211 zakona o zavarovanju delavcev tudi poverja. Zaradi tega postopajo okrožni uradi, izvajajoči obvezno zavarovanje postrežnic po navedenem sklepu, povsem pravilno po obstoječih predpisih.

Pozivanje na gotove razsodbe državnega sveta ni umestno. Razsodbe državnega sveta se nanašajo na vsak konkretni primer in nimajo načelnega značaja. Za načelne rešitve državnega sveta obstojajo v zakonu o drž. svetu in upravnih sodiščih in o poslovnem redu posebni predpisi; toda tudi take načelne rešitve so obvezne samo za državni svet.

Končno je treba poudariti, da se omenjeni odloki državnega sveta nanašajo na prejšnji način zavarovanja postrežnic, kar je bilo odvisno od višine njih mesečne plače.

Sedanja ureditev obveznosti zavarovanja postrežnic je odobrena po ministrstvu dne 20. aprila 1939. Zaradi tega se ne more govoriti o kakršnih razsodbah državnega sveta na osnovi te ureditve, to pa zato, ker doslej še ni mogla biti reševana niti ena pritožba niti pri ministrstvu, še manj pa pri državnem svetu.

Ker so postrežnice, ki delajo v hišnem gospodarstvu redno in stalno, t. j. neprekinjeno osem dni, obvezane zavarovanju, opozarja Osrednji urad vse zainteresirane poslodajalce, da se tega predpisa drže, da se izognejo neprimlikam.

Izpremembe pri Stavbnih družbi. Izbrisana je prokura inž. Hengererja Fritza (Miroslava).

Nova delniška družba v Belgradu je osnovana nova delniška družba Suvošor, gradbenotehnično podjetje z glavnico pol milijona dinarjev.

Znižanje obrestne mere pri Obrtni banki kr. Jugoslavije. S 1. julijem 1939 je znižala Obrtna banka kr. Jugoslavije obrestno mero za posojila dolžnikom, ki so bančni delničarji od 8 na 7.5% pod pogojem, da imajo za vsakih 2000 din posojila po eno delnico banke, nadalje je znižala obrestno mero za dolžnike, ki niso bančni delničarji, od 8.5 na 8%, kreditnim zadržugam pa od 6.5 na 6%. Za obrtne proizvođače in nabavljalne zadruge znaša obrestna mera 7.5%, za obrtne domove 6, za lombardna posojila pa 7%.

Izprememba imena. Banaka uprava moravske banovine je dovolila g. Rosenbergerju Milanu iz Niša izpremembo rodbinskega imena v Ružič.

Reje malih živali ne smemo podcenjevati in smatrati le za sport. Pod imenom reja malih živali smatramo gojenje raznih vrst živali: kokoši, rac, gosi, puranov, kunecev, koz, ovac itd. Kaj dobimo od perutnine, je že itak splošno znano. Saj dobimo od njih jajca in okusno meso. Gosi gojimo največ zaradi mesa in perja (puh). Od puranov dobimo mnogo okusnega mesa, saj dosežejo marsikateri teži tudi preko 10 kg. Od kunecev dobimo okusno meso, ki v hranivostni prekaša celo teletino. Poleg tega dobimo od njih tudi krzno, ki ga lahko nosimo tudi v naravni barvi. Lahko se da striči in barvati in tako prenaprediti, da se prav nič ne loči od žlahtne kožuhovine. Krzna: leopard, tiger, črnčila, bober, divja mačka itd. so navedno iz kunečje kožuhovine. Poleg tega dobimo od angorev tudi dragoceno angorsko volno, ki je najfinjša surovina za prejo. Kozje gojimo največ zaradi mleka, saj dobimo od dobre mlekarice preko 4 litre mleka dnevno. Kozja je zadovoljna z vsako hrano in uspeva tudi tam, kjer bi goveja živina morala od gladi poginiti. Od ove dobimo znano surovino — ovčje volno, brez katere si ne moremo zamisliti ljudske oblačila. Celo od golobov imamo gospodarske koristi. Od nekaj tednov starih mladih golobov dobimo preko pol kg okusnega mesa, ki je pravo zdravilo za bolnika. Golobji gnoj je najmočnejši in ga vrtnarji najbolj cenijo. Na podlagi teh dejstev vidimo, da je reja malih živali važna gospodarska panoga, ki je ne smemo omaloževati. Katere živali so za naše prilike primerne in od katerih imamo res gospodarske koristi, bomo videli na ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra na razstavi, ki jo priredi kr. banska uprava.

Borze

Dne 22. avgusta 1939.

Denar

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

Na zagrebški borzi je znašal devizni promet 2.760.006 din, na belgrajski pa 3.665.000 din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 1.428.000 dinarjev.

Nadalje se je v markah pojavilo tudi terminsko blago, ki je beležilo za sredo oktobra 14.15—14.35.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	205.80—208.80
Pariz 100 frankov	116.10—118.40
Newyork 100 dolarjev	4374.87—4434.87
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	231.45—234.55
Praga 100 kron	150.75—152.25
Amsterdam 100 goldinarjev	2356.00—2394.00
Berlin 100 mark	1767.62—1785.38
Bruselj 100 belg	746.00—758.00

Ljubljana — Svoobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.84—147.14
Newyork 100 dolarjev	5460.21—5520.21
Zeneva 100 frankov	1240.17—1250.17
Amsterdam 100 goldinarjev	2938.27—2976.27
Bruselj 100 belg	930.36—942.36

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 100 mark	14.20—14.40
Solun 100 drahem	34.65—35.35
Sofija 100 din	90.—bl.

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 1 drahma	35.15—35.85
--------------------------	-------------

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 1 drahma	34.65—35.35
Sofija 100 din	89.20—90.80

Zürich, 22. avgusta Belgrad 10, Pariz 11.72, London 20.72, Newyork 442.8875, Bruselj 75.20, Milan 23.30, Amsterdam 236.87, Berlin 177.62, Stockholm 106.82, Oslo 104.10, Kopenhagen 92.50, Sofija 540, Praga 15.15, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Atene 39.50, Carigrad 360, Bukarešta 325, Helsingfors 9.135, Buenos-Aires 102.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 464—466

v Zagrebu 465 blago

v Belgradu 464.75—465.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—101.50, agrariji 59—61, vojna škoda promptna 464—466, begluške obveznice 87—87.75, dalm. agrariji 80—83.50, 8% Blerovo posojilo 101.50 denar, 7% Blerovo posojilo 94.25—94.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. posojilo 100.50 denar, — Delnice: Narodna banka 7.350—7.500, Trboveljska 174—177.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100.50—101.50, agrariji 61 blago, voj. škoda promptna 465 blago, begluške obveznice 86.75—87.75, dalm. agrariji 81.50 denar, 4% severni agrariji 59 blago, 6% šumske obv. 80—82, 8% Blerovo posojilo 101.50 denar, 7% Blerovo posojilo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. posojilo 100.50 denar, — Delnice: Narodna banka 7.350 denar, Priv. agrarna banka 210 denar, Trboveljska 175—176 (175, 176), Gutmann 51 blago, Sladk. tov. Osijek 80 denar, Osj. livarna 153 blago.

Belgrad. Državni papirji: Vojna škoda promptna 464.75—465.50 (465, 464.25), begluške obveznice 87—87.50 (87.25), dalm. agrariji 82.75—83 (83), 6% šumske obveznice 81.50—82.50 (82.25, 83), 7% Blerovo posojilo 94.25 denar (94.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, — Delnice: Priv. agrarna banka 206 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza — bač, in bač. paritela Indija 117—119. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Mariboru mesto dne 19. avgusta 1939. Teleta I. vrste din 10, teleta II. vrste din 12 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del din 10, zadnji del din 12, goveje meso II. vrste prednji del din 8, zadnji del din 10, goveje meso III. vrste prednji del din 6, zadnji del din 8, svinjina din 12 do 16, slanina din 12 do 15, svinjska mast din 16 do 18. Pšenica din 180, ječmen din 200, rž din 188, oves din 185, koruza din 180, fižol din 350 do 400, krompir din 175, ceno din 900 do 1000, slama din 40 do 45, pšenična moka din 280, koruzna moka din 230 za 1 kg.

Mariborski živinski sejem 22. avgusta 1939. Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 18 konj, 24 bikov, 200 volov, 425 krav in 18 telet, skupaj 685 komadov. Cene so bile: debeli volji 3.75—4.75, poldebeli volji 3—3.75, plemenski volji 4.25—5.25, bikji za klanje 3—4.25, klavne krave debele 3.25—4.50, plemenske krave 3.50—4.75, krave klobasarije 2—2.75, molzne krave 4—5, breje krave 3.50—4.50, mlada živina 3.75—4.75, teleta 4—5.50 din. Prodanih je bilo 387 komadov. Prihodnji živinski sejem bo 29. avgusta. Mesne cene: volovsko meso I. 10—12, II. 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso I. 10—12, II. 8—10, sveže svinjsko meso 10—14 din.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na Vačah dne 16. avgusta 1939. Voli I. vrste din 5, telice I. vrste din 4.50, krave I. vrste din 4, teleta I. vrste din 6, svinjina din 7.

Pšenica din 150, ječmen din 125, rž din 125, oves din 150, koruza din 150, fižol din 400, krompir din 100.

CELO LETO MOŠT (šira)

lahko trajno pripravite iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove

Brez kakih aparatov! Brez izgube časa! Brez strokovnega znanja!

s pomočjo **NIPAKOMBINA A/II.**

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poc

Naša najlepša kraška jama

Županova jama pri Grosuplju se kosa s Postojnsko – Biser kraškega sveta
Urejena pota, stopnjišča in električna razsvetljava



Ogromen kamenit slap, ki visi s stropa velike, na novo odkrite dvorane. Velikemu šopu banan podobna tvorba je dolga 3 metre.

Foto Kramarič.

Na tisoče znanih jam in brezdnih leži v našem dolinskem in notranjem Krasu. Med temi je mnogo jam prav lepih in ogleda vrednih. Na žalost pa je le malokatera jama lahko dostopna in zahteva tudi v najlažjih primerih precejšnje napore. Edina jama, ki ji je pri nas zasebna podjela odprla vrata za široko javnost, je Županova jama pri Grosuplju. Če upoštevamo, da je ta izredno lepa in zanimiva jama pri nas prva, ki je urejena tako, da je more obiskati tudi najbolj razvajen turist, moramo priznati, da se mnogo premalo zanimamo za lepote našega Krasa. Če bi drugi narodi mogli v svoji zemlji pokazati kaj podobnega, bi že zdavnaj taka jama zaslovela kot največja zanimivost in najvažnejša izletniška točka. Pri nas pa komaj vemo, da imamo prav blizu Ljubljane tako jama, malo kdo pa ve, da so v tej jami lepo urejena pota, stopnjišča in da je vsa jama električno razsvetljena.

Pred 13 leti

13 let je od tega, ko je jama odkril župan iz Ponove vasi g. Josip Perme. S pravo mladostno vneto se je lotil nadaljnjih raziskavanj, trdno odločen, da omogoči vsej naši javnosti dostop do jame, potem ko smo izgubili po svetovni vojni Postojnsko jama. Vse naše razmeroma velikansko kraško ozemlje ne more pokazati niti ene javno dostopne jame, ki bi bila gotovo najbolj značilen primer za čudovito delovanje vode v Krasu. — Ogromno je bilo delo in velikanske so bile žrtve, ki jih je vložil v to jama zasebnik. Uspeh dolgotrajnega dela nam je dal jama, na katero smo po pravici lahko ponosni, pa naj si je tudi ne poznamo.

Zveza z Ledenico

Župan Perme je odkril prvotni vhod v jama kakih 100 m od vhoda v staro in že znano jama Ledenico. V to jama se je zatekalo tamošnje prebivalstvo še za časa turških vpadov. Ker je Ledenica razsežna jama, so ob turških vpadih kmetje nagnali v jama vso svojo živino ter nanosili vanjo potrebnega živeža. Ker je bil vhod v jama v dobro zaraščenem gozdu, turški roparji kmetov niso našli. Kmetje pa so potrpežljivo čakali, kdaj bodo Turki zopet odvihrali. Svoje čudno ime je dobila ledenica zato, ker se je v njej vedno do pozne pomladi obdržal led. Zaradi tega je bila jama v resnici nekakšna naravna ledenica, prav zato pa je tudi že poletje izredno hladna. Razumljivo je bilo, da je župan Perme skušal najti zvezo med novo odkrito jama in Ledenico. Potem, ko je na novo odkrito jama v družbi članov Društva za raziskavanje jam temeljito pregledal in raziskal, je dal večkrat zakuriti v

ledenici ogenj. Ker je v ledenici precejšen prepih, je župan popolnoma pravilno sklepal, da je ledenica po kakih ozkih špranjah v zvezi z na novo odkrito jama. Tako so tudi v resnici zapazili v novo odkriti jami, kako prihaja v ožjih rovih, ki leže proti ledenici, skozi špranje dim. Dim je torej mogel preiti po ozkih špranjah iz ene jame v drugo. To zvezo je bilo treba le še razširiti, pa bi nova jama dobila vse lepši in primernejši vhod kakor doslej. Dosedanji vhod v novo jama je bil namreč skozi luknjo v stropu, bil je seveda precej neroden in se je zato marsikak izletnik pred jama premislil, čeprav dostop v jama sam po sebi ni bil bogzna kako težaven, saj so bile postavljene za sesto trdne lestve.

Električna razsvetljava

Župan Perme je novo jama uredil najprej toliko, da je bila dostopna izletnikom. Razsvetlila pa jo je s svetilkami na petrolejev plin. Medtem pa je zlasti v zimskem času skušal prekopati zvezo med ledenico in novo jama. Leta 1935 je bilo to kopanje srečno končano in je bila izpeljana pot med Ledenico in jama. To delo ni bilo lahko, saj je bilo treba kopati skozi kamenite sklade dolga rov. Kamenja ni bilo mogoče drugače odstraniti kakor z razstreljevanjem. Pri tem pa je bil treba paziti, da kamenje, ki je letelo ob razstreljevanju na vse strani, ni razbil lepih kapnikov. S potrpežljivostjo in previdnostjo pa je srečno uspelo tudi to. Nezadostna je bila le še razsvetljava s svetilkami na petrolejski plin in končno se je izpolnila davna želja po elektrifikaciji leta 1936. Za električno razsvetlavo jame je bilo treba napeljati od voda banovinskih elektrarn v Ponovi vasi skoraj 3 km dolga vod do jame, nato pa napeljati še elektriko v jama samo. Ob binokostih leta 1936 so prvi zagorele v jami električne žarnice in omogočile, da obiskovalec do jame vso čarobnost in pravilne lepote tega bisera kraškega podzemlja.

Sprehod po jami

Z Ledenico zvezana jama meri sedaj v glavni smeri že nad pol kilometra. Po jami je speljana lepa in udobna pot. Na malem prostoru more človek spoznati vse bistvene oblike in značilnosti kraških jam. Vhod v jama je sedaj zaprt z velikimi železnimi vrati, za katerimi se spušča dolga betonske stopnice v Ledenico. Ledenica sama je velika in dolga dvorana. Ob luči električnih svetilk obiskovalec dobro vidi zložene kamenite sklade, ki v mogočnem oboku držijo visoki strop jame. Kakih 70 m daleč vodi pot po Ledenici. Medtem ko se zopet vzpenja navzgor, polagoma prehaja v ozek umetni rov, ki je bil v dolgih letih napravljen z razstreljevanjem. Ta



Župan Perme ob Županovem kapniku v lepo zakopani glavni dvorani.

umetni rov preide po 40 m v 50 m dolga rov, ki je le za en meter poglobljen v skalo. Tu se začne tako imenovana srebrna dvorana, ki je visoka le 1 in pol metra in zaraščena s pravim gozdom kapnikov. Gledalec ima vtis, da hodi po nizkem strešnem jarku, okrog katerega rastejo čudovite oblike snežnobelih kapnikov, ki ustvarjajo vpravo pravilno razpoloženje. Luč se odbija na nešteti lesketajočih se kristalih, tako da vsakdo misli, da so kapniki posuti s biseri. Od tod preide dvorana v tako imenovano srednjo dvorano, ki je dolga 30 m in ima lep obokan strop. Ob stenah stoje lepe kapniške in sigaste tvorbe. V to srednjo dvorano je bil vsa prejšnja leta, preden je bila izkopana zveza z Ledenico, prvotni vhod s stropa. Ta dvorana je lepo zraščena in ima poleg vstopne luknje na stropu, ki pa je seveda pokrita z železnim pokrovom, še ozek kamin, skozi katerega sije dnevna luč. Ta rov je le nekaj metrov od nekdanjega vhoda in je odlična ventilacija za vso jama. Iz srednje dvorane naprej pa se vrste kapniške lepote, kakor da bi bile na razstavi. Skozi ožji rov, ki je poln lepih kapnikov in zastorov, privede pot v glavno dvorano, ki je dolga 50 m, široka nad 20 m in visoka 10 do 15 m. Po tleh leže velikanski kameniti kvadri, ki so deloma zaliti z blestečo se sigo. Iz posiganih tal pa rastejo povsod, kamor seže oko, lepi in mogočni kapniki vseh barv. Kristalna belina lesketajočega se apnenca se preliva v rumeno in oranžno barvo, tako da oko ne ve, kje naj obstane. Mogočna dvorana je temeljito razsvetljena, tako da človek lahko pregleda lepote jame do skrajnih kotičkov, čeprav mora ostati na določenih poti. Med kapniki vodi pot naprej v malo dvorano, v kateri so zanimive sigaste ponce in velike kapniške tvorbe. V tej jami je pot zavijala nazaj vse do lanskega leta.

Novo odkritje

Leta 1937, ko je bila jama vsa urejena in se je župan Perme lahko temeljiteje posvetil nadaljnjim raziskavanjem, pa je našel nadaljevanje jame iz male dvorane. S svojimi sinovi je našel špranjo, v kateri je bil tako močan prepih, da je plamen sveče ugasnil. Zato so se lotili leta 1937 te špranje v mali dvorani in se kot krti pririli skozi ilovico in špranje med kamenitimi skladi v novo veličastno dvorano. V velikanski dvorani so stali nekako v sredi trije mogočni kapniki, ki so kakor stebri podpirali visoki strop. Vsa tla v okolici teh stebrov so se lesketala kakor da bi bila posuta s samimi demanti. Vmes pa so stale ponvice čudovitih oblik, polne vode. Ko so prvi stopili v to jama, so bili tako presenečeni nad njeno lepoto, da so se, ko so prišli do najlepših mest, sezuli in v negovigah hodili po lesketajočih tleh samo zato, da ne bi zamazali lesketajočih se kamenite preproge. S stropa so drugod zopet viseli velikanski kapniki kakor šopi banan, dolgi tri metre. Odkrili so še nadaljevanje te jame, ki vodi kakih 100 m naprej čez prepad. Jama je, da jih je takoj prevzela želja, da bi odprli še ta del občinstvu. In res lani so izravnali pot in napeljali elektriko tudi v to novo odkrito dvorano, ki je dobila ime velika dvorana. Lansko leto pa so že zimo izpeljali še drugo pot po glavni dvorani, tako da sedaj obiskovalec gre na eni strani, ker se mu odkriva še lepše lepote.

Razumljivo je seveda, da so najlepši kapniki v jami dobili že svoja imena. Posebno značilni so: spomenik neznanega junaka, županov kapnik, orgle, slap itd. Po oblikah so dobili imena posamezni kapniki, tako srce, raca, zajček, roka, pastirec z jasicami, zvon in zavesa. V novo odkriti veliki dvorani pa so trije mogočni stebri sredi dvorane dobili posebno ime: prestol kralja Matjaža. Jama je za vsakega, ki še ni videl kake v resnici lepe kraške kapniške jame, prav zaradi svoje pestrosti in veličastnosti vredna obiska. Zadnja leta obiskuje jama poleti sicer precejšnje število izletnikov, vendar je obisk glede na zanimivost in lepote jame mnogo premalenkoten.

Prijeten izlet na Dolenjsko

Ob nedeljah je prav prijeten izlet z vlakom do Grosupljeja, odkoder je le še 5 km do jame. V Ponovi vasi se lahko še vsak oddahne v gostilni župana Permeta in od tod zavije po 3 km dolgi gozdni poti proti jami. Kolesarji in avtomobilisti pa morejo priti prav do jame, ker je župan Perme z lastno pridnostjo uredil pot tako, da je za kolesarja in avtomobilista prav primerna. Pot sama vodi po ljubkih dolenjskih gričih. Na levo od poti je na gričku zgodovinska znamenitost cerkev imenovana Tabor. Cerkev je še danes obdana z mogočnim obzidjem, čigar ozke strelne line dokazujejo, da so se v varstvo tega obzidja zatekali naši predniki pred Turki. Ob vnožju grička pa je še prav pristrčna kapelica sv. Antona v puščavi z zvoncec za želje. Tik pred jama je g. Perme uredil tudi okrepčevalnico, kjer si lahko vsakdo, ki ga je preveč izdelal sprehod po gozdu ali pa prevzela jama, podpre želodec. Jama je vsako nedeljo odprta in raz-



Trije mogočni kapniški stebri v veliki dvorani. Vsi trije stebri so dobili ime »Matjažev prestol«.

Foto Kramarič.

svetljena ter vodijo obiskovalce vodniki po dobro zavarovani in lepi poti. Če upoštevamo vse ogromno delo in lepo ureditev jame, moramo priznati, da je vstopnina izredno nizka, saj znaša za odrasle le 10 din. Jama bo odprta do Božiča in bo zlasti za kolesarje in avtomobiliste nadvse prijetna izletna točka v jesenskem času. Kdor hoče torej imeti nedeljo polno lepih užitkov in spoznati krasote našega dolenjskega Krasa, naj obišče Županovo jama. Prav gotovo mu ne bo žal!

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zoprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborno urejuje funkcije čreva.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Jubilej slepega župnika



Danes obhaja tam v Št. Petru pri Novem mestu pod prijazno Trško goro svojo 60-letnico tamošnji g. župnik in duh. svetnik Vovko Franc. Rodil se je pred 60 leti v kmečki hiši v prijazni vasi Dobrava, v župniji Škocjan pri Mokronogu. Na njegovem rojstnem domu je danes njegov polbrat g. Ivan Selak gospodar sloveče gostilne.

Po končani maturi v Novem mestu je študiral bogoslovje in 26. julija 1903 zapel novo sv. mašo ravno na god svoje mame, katere se še vedno tako rad spominja — v Škocjanu, kakor nekdanji njegov rojak misijonar dr. Ign. Knoblar. Pastiriral je najprej blizu 6 let v Starem trgu pri Ložu, potem nekaj časa v Št. Vidu nad Ljubljano, zatem na Vrhniki 4 leta skupno s pok. pesnikom Leopoldom Turšičem. Povsod tod je pustil za seboj globoke sledove svojega dela in gospoda Franca se še danes radi spominjajo.

Dne 6. aprila 1913 je nastopil na svoji sedanji župniji v Št. Petru. Tu se je ves žrtvoval za blagor svojega ljudstva — vse v župniji ti govori o tem: Lep društveni dom, župna cerkev, romarska cerkev na Trški gori, nadarbinska poslopja, vzorno gospodarstvo, društveno in versko življenje v fari, red povsod. A Bog večkrat plačuje na svoj način in tako je tudi g. svetnika obložil s križem: Jeseni l. 1928 mu je popolnoma opešal vid. Verjetno bi sicer njegovo življenje to dobo drugače potekalo, a Bog ga je a tem obrnil tako. In gospod jubilant je tudi to kot priliko za dobro sprejel in izbral in svoje zmognosti tem razmeram prilagodil. Saj kar slove, kaj vse in kako odlično dela šentpeterski g. župnik, ki ne vidi, Marsikdo je že izrazil svoje začudenje nad tem; in g. svetnik veselo in z nekim zadoščenjem sprejme tako priznanje in s primerno šalo seveda. Saj je vedno tako vendar in vesel, poln razigranosti večkrat do gosta, kot da mu vedno solnce sije. Ravno po tem je živ dokaz bogate vsebine krščanske misli. Prav iz tistega, zaradi česar ga kdaj kdo pomiluje, si je g. jubilant izkopal svojstveno veličino in seveda tudi zasluženo. Človek ob njem nehoti začeti, da je poleg tega sonca, ki ga je on izgubil, drugo — še lepše in boljše in resničnejše, ki ga je najbrže on prav zato v večji meri deležen. Če ga boš kdaj po mojem zgledu obiskal, česar je on v svoji gostoljubnosti tako vesel, boš to spoznal.

G. svetniku k jubileju čestitamo in prosimo Boga, da bi mu dal moč, da bi tudi naprej, kakor doslej, potrpežljivo prenašal hudo preizkušnjo.

1500 ljudi se je udeležilo

odsekovne mladinske prireditve v Velikih Laščah

Velike Lašče, 21. avgusta.

V nedeljo sta velikološki fantoveki odsek in dekliški krožek domačemu kraju pripravila veliko in prijetno presenečenje z naravnost veličastnim telovadnim nastopom. Prireditve je pritegnila ne le vse Velike Lašče, marveč tudi bližnji in daljni okolici, saj so se udeležili številni gostje iz Ribnice in iz slovenske Kočevske, tako da se je k nastopu zbralo nad 1500 ljudi. Tako je ta nastop naših fantov in deklet v Velikih Laščah dosegel kot zgolj odsekovna prireditve rekord, kateremu se ne približuje noben kraj v Sloveniji. Mogočna udeležba in navdušenje, ki ga je rodila prireditve, kaže, da sta slovenski narod in njegova mladinska organizacija eno in da pričrto te resnice vedno bolni padajo v pozabljenje tisti, ki se še zbirajo okoli nasprotnih, zastarelih zastav.

Prireditve se je začela s litanijami v farni cerkvi. Ljudstvo je medtem do zadnjega kotička zasedlo veliki prireditveni prostor na dvorišču in vrtu slovite gostilne Vatikan.

Na častni tribuni so sedeli številni ugledni zastopniki našega domačega javnega življenja, med njimi župani iz Velikih Lašč, Ribnice in Dobropole, predsednik ribniškega fantovskega okrožja Lavrič v kroju, duhovščina z g. svetnikom Ramovžem na čelu in drugi.

Prva točka je bil temperamentni govor domačega študenta g. Brejca o vzhodu in prizadevanjih naše mladinske organizacije. Govor je bil navdušeno odobranje tisočglave množice in šla-

nov mladinske organizacije, ki so se s prapori in zastavami zbrali na telovadišču. Po govoru so se vrstili telovadni nastopi s prostimi vajami macev, članov, članice ter naraščaja. Pri vsaki točki je nastopilo 40—50 sodelujočih.

Sredi prireditve so ob zvokih mladinske himne prikorakali na telovadišče spet vsi fantje in dekleta v krojih, nakar je spregovoril rojak iz sosedne Notranjske, urednik g. Javornik. Smisel njegovega govora je bil, da je naloga naše fantovske in dekliške vojske ne parada, temveč ljubezen do slovenske zemlje, do slovenskega naroda in države zaradi naše lepše in ponosnejše bodočnosti. Ta ljubezen mora biti ljubezen dela, znoja, žrtve in pripravljenosti za obrambo proti vsem sovražnikom.

Govoru je sledil nastop vrst na orodju, kjer smo videli nekaj prav dovršenih vaj, nato pa lahka atletika z raznimi skoki, pri katerih so se odlikovali zlasti študentje iz Lašč in Kočevja. Nastop so zaključila velikološka dekleta s plesnim rajanjem po slovenskih narodnih motivih ob harmoniki. Ta točka je izzvala vihar navdušenja ter lepo zaključila priručno prireditev, ki je potekla točno po sporedu in določenem času. Po prireditvi se je razvila zabava, pri kateri je najprej zmanjkalo miz, zatem pa vsega drugega, razen dobre volje. To je kar naprej porajalo veselje in ponos nad tem, kaj so Laščanom in drugim pokazali naši in sosedni fantje in dekleta. Bila je prireditve, kakršne že dolgo nismo videli in s kakršno se ne more postavljati nihče, kakor je mi.

63 let je orglal in pel v čast božjo

Boh. Srednja vas, 22. avgusta.

Korenjakov, kot so Zvanov oče iz Srednje vasi v Bohinju, je malo. Kdo jih ne pozna v zgornji in spodnji bohinjaški dolini, saj gredo že proti devetdesetemu. 63 let so opravljali organizatorsko službo. Zvanov oče ti povejo marsikakšno stvar tako, da jih z veseljem poslušas. Vedno so vselelega obraza, kar mladeniški so še. Saj če sedejo za orgle tu in tam, jim še kar pošteno zapoje. Ko so sedaj v starosti v nekakem pokopu, jim je najbolj hudo po orglah. Tako ob nedeljah jih vidim v cerkvi, in ozirajo se na kor in takrat se jim pokaže solza v očeh. Saj ni nič čudnega, ko so pa toliko lepih trenutkov doživeli v domači cerkvi.

Zvanov oče, njihovo pravo pisanje pa je Gvm. Jernej, so bili rojeni 20. avgusta 1858 v Beli Srednji vasi v mežnariji. Zanimivo je to, da so bližnji sorodnik nekdanjega Grma Franca, učitelja, organista in cerkovnika v Srednji vasi. Vse v zgodnji mladosti so se, tako pravijo, radi zvedli za harmonijo. Njihov prvi javni nastop je bil l. 1876. Leta 1882. pa so se oče poslovlili od svoje ljubljene domače vasi in šli služiti na Jesenice. Toda žilica po igranju in petju jim ni dala miru. Obe dve leti so se prav pridno učili na Jesenicah igranja, deloma sami, včasih pa so krenili k tamkajšnemu učitelju Majerju Antonu k pouku.

Na Jesenicah so se za takratne čase izveščali v orgljanju. Zato so lahko s pogumom nastopili službo organista in pozneje večkrat kot cerkovnika v Boh. Srednji vasi. To se je zgodilo leta 1884. In ostali so kot organist vse do letošnjega leta.

Zvanov oče veliko pomnijo. V tem času so pastirovali v Srednji vasi že 4 župniki, izmed teh eden kar 25 let. Kaplanov pa je paslo duše kar cela četa, tako pravijo, da 29 in, kar je čudno, vseh se še spominjajo in za vsakega vedo kakšno pošteno. V njihovi družbi je zelo prijetno. Še v pozni starosti tako radi zapoje. Ljubijo zlasti stare pesmi, kar je novejšega jim ni bilo všeč, češ, da so stare pesmi res pobožne in mogoče žoje, novo gre preveč na dirindaj. Mnogo povedo oče tudi o starih Bohinjskih in njihovem življenju. Lepo je bilo, pravijo, čeprav ni bilo avtomobilov in železnice in vse sedanje navlake, takrat smo imeli le domače življenje, krasno, bokinjsko narodno nošo, brhka bohinjaška dekleta in sv. Martin nas je vsako nedeljo povabil k sebi in smo pripevali Bogu in njemu v čast.

Zasluznemu in pridnemu Zvanovemu očetu naj Bog povrne, kar so storili v božjo čast, ves Bohinji pa jim kliče: še na mnoga leta in Bog jih živi!

Droline novice

Koledar

Sreda, 23. avgusta: Sree Marijino. Filip (Zdenko) Benicij, spoznavalec.

Četrtek, 24. avgusta: Jernej, apostol. Ploto-mej, škof.

Novi grobovi

† V Novem mestu v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji, je mirno v Gospodu zasnel gospod Alojzij Zajc, zasebnik, art. poročnik v rezervi iz Šmarjeških toplic. Truplo prepeljejo v Ljubljano, kjer bo pogreb iz cerkve Sv. Križa v družinsko grobnico. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalec!

Osebnosti

— Poroka. Na Brezjah sta se preteklo nedeljo poročila Anton Presetnik in Kristina Sitar. Oba sta iz uglednih družin v Stožicah pri Ljubljani. Poročni obred je izvršil msgr. dr. Alojzij Merhar, stolni kanonik. Novoporočencema želimo mnogo blagoslova in sreče v njunem novem stanu in domu!

Preživite prijetno jesen v

RADENSKEM KOPALIŠČU

ki zdravi z uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, žolčeca in notranjih čreves.

September - oktober povsaj 10 dni 750 din.

Vračunano vse: stanovanje (vsaka prosta soba po lastni izbiri), hrana, 1 zdravniški pregled ter po njem predpisane naravne oglikove ali mineralne kopeli, zdraviliška, godbena in občinska taksa, velika analiza seči, sobna postrežba ter zdravljenje s pitjem naše zdravilne vode. — Godba, dancing in tonkinu izmenoma vsak dan. — Obširne prospekte dobite na zahtevo od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

— S 1. septembrom t. l. bo otvorjen novoustanovljeni dekliski internat »Nadja« v Ljubljani. Internat ima svoje prostore na Cesti v Rožno dolino št. 14. Konverzacija v internatu bo v angleškem, francoskem in nemškem jeziku. Internat bo vodila Gina EE. Sjögren, Švedinja, priznana voditeljica dekliskih internatov. — Penzionat bo prvotno ohranjen. Internat bo sprejel največ 12 gojenk.

— Planinski tabor Slovenskega planinskega društva bo v nedeljo, 3. septembra t. l., na Plešivcu pri Slovenjem Gradcu. V soboto, 9. sept., se bodo zbirali planinci okrog cerkve svete Uršule na Plešivcu, kjer bo zagorel visok kres. V nedeljo ob 9. uri sveta maša, ob 10. uri slovesno zborovanje planincev. Popoldne bo planinska zabava. Planinci, posebno člani SPD, naj se v čim večjem številu udeležijo navedenega planinskega tabora. Osrednje društvo SPD v Ljubljani bo priredilo poseben avtobusni izlet za udeležence planinskega tabora na Plešivcu. V soboto, 2. septembra, ob 14.30 bo vozil avtobus iz Ljubljane do vnožja Plešivca, kamor pripeke okrog 18 in se vrne od Suhadola v nedeljo ob 19. Planinci iz Ljubljane in okolice, preskrbite si nemudoma prostor v navedenem avtobusu, ki bo peljal skozi slikovite predele Slovenije. Prijave sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4, L.

V 20 minutah 3 krožnike dobre goveje juhe iz Slamičevega „Holandskega moka“!

— Na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (na Poljanah) bodo razredni in razredni popravni izpiti od 26. do 31. avgusta po razporedu, ki je nabit v šolski veži; popravni nižji tečajni izpiti bodo 26. t. m. ob 8 zjutraj, popravni višji tečajni izpiti pa 30. avgusta ob 8 zjutraj. Vpisovanje bo: 1. septembra za 5.—8. razred ob 8, za 2.—4. razred popoldne ob 15 v dosegljivih učilnicah; 2. septembra za 1. razred; 4. septembra: ponovljalka domačega zavora; 5. septembra: učenke z drugih zavodov. — Pri vpisovanju je predložiti zadnje šolsko izpisevalno (za 1. razred dokazilo o opravljenem sprejemnem izpitu), potrdilo davčne uprave o višini davkov eta-sev in učenca samega, če mu je davok predpisan, temu ustrežajočo šolnino, po 20 din za zdravstveni fond in po 10 din za dijaško knjižnico. Premoženiški izkaz kot nadomestilo za davčno potrdilo se ne sprejme.

— Dekliski konvikt v Ljubljani. Na razna vprašanja glede sprejema v Dekliski konvikt na Karlovski cesti 22 v Ljubljani odgovarjamo: Konvikt vodijo salezianke (hčere Marije Pomočnice), katere je ustanovil sv. Janez Bosko. Stanovanje, hrana in dobro vzgojo imajo gojenke v zavodu, ki ima zračne in svetle prostore. Ker je še nekaj prostorov, naj se oglašajo čim prej tisti, kateri želijo dati svoje hčere v zavod. Sprejemajo se pa le dijakinje, ki obiskujejo gimnazijo ali pa meščansko šolo. Glede plačilnih pogojev daje pojasnila ravnateljstvo Dekliskega doma, Karlovska cesta 22, v Ljubljani.

Vzornemu možu v spomin



Stanit in močan kot hrast je kot vodja orožniške postaje služboval dolgo vrsto let v Veliki Nedelji, kjer si je izbral tudi življenjsko družico go. Maro, s katero je živel vse do svoje smrti v srečnem in vzornem zakonu.

Vsem, ki so se zatekali k njemu v raznih težavah, je znal dobro svetovati, tolažil jih je, a dostikrat je tudi dejanja pomagal in marsikomu se je po razgovoru z njim zaskrbljeni obraz zopet zjasnil. Nad vse epohovan in cenjen od prebivalstva, upoštevan pri svojih nadrejenih in očetovsko dober svojim podložnim, ni nikdar nikomu storil kaj žalega. Celo med onimi, proti katerim je po svoji službeni dolžnosti moral postopati, bi težko našli koga, ki bi se o njem izražal nepovoljno.

— Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15 se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pisмено ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojepisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izpiseval, rodbinske doklade, železniške karte). Šolnina zmerna. Zahtevajte prospekt.

— Vse planinske postojanke SPD so še oskrbovane. Planinci, izrabite sedanje lepo vreme in poselite naše planine še pred pričetkom novega šolskega leta, ko se bo mladina morala spet prijeti učenja. V planinah si naberejte največ moči za svoje delo v službi.

— V naših krajih najbolj razširjena užitna, nežitna, sumljiva in strupena goba si bomo mogli ogledati na jesenskem velesejmu od 2. do 11. septembra 1939. To do sedaj edinstveno razstavo bo organiziral naš priznani mykolog g. Ante Beg. Razstava bo brezdomno zelo privlačna za prijatelje prirode, za vse praktične gobarje, za gospodinje, posebno pa za naše šole. Za razstavo pa se bo gotovo zbudilo zanimanje tudi v ostalih pokrajinah naše države, kjer je poznavanje gob še mnogo manjše kakor v Sloveniji.

— Dve prometni nesreči. 76-letni prevzitar Peter Janežič iz Peči v občini Višnja gora je po nesrečnem naključju padel pod voz. Voz je šel čez njega in so ga hudo poškodovanega prepeljali v ljubljansko bolnišnico. — 12-letna hčerka poljskega dinarja Ivanka Grčar, doma iz Skočjana, je prišla v Domžalah pod avtomobil. Avtomobil jo je podrl in poškodoval tako, da so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Patrona je eksplodirala. 12-letni pastir Franc Lukanič iz Zaplane pri Vrhniki je na pasniku našel patrona. Ob ognju se je igral z njim, pa mu je eksplodirala in ga ranila po prsih in desni roki. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

— Prošnje za sprejem v »Dom visokošolske« v Ljubljani je treba vložiti do 5. septembra. Po informacije pišite na naslov »Odbor društva Dom visokošolske«, Gradišče 14/I, Ljubljana.

— Zasebno žensko učiteljsko urilnik v škoji Lok. Sprejemni izpiti za prvi razred se prične dne 29. avgusta ob 8 zjutraj. Gimnazijske bodo opravile izpit — zdravniški pregled in izpit iz petja — še isti dan, za absolutne meščanske šole pa trajajo izpiti še naslednje tri dni. Uspeh izpitov se objavi 2. septembra na šolski deski, oddaljene učenke pa se obveste po pošti. Šolsko leto se prične 11. septembra z odprto službo božjo ob 8 zjutraj.

— Mleko ni samo za otroke, ampak tudi za odrasle. Mleko je hrana in pijača obenem. Zaradi tega so bili v novejšem času zgrajeni tudi najmodernejši in najpopolnejši aparati za pripravljanje konzumnega mleka. Najmoderneje in do sedaj pri nas največje aparate za pripravljanje konzumnega mleka si boste lahko ogledali na mlekarški razstavi na jesenskem velesejmu v Ljubljani. Pozneje bodo ti aparati postavljeni v moderni mlekarji, ki jo gradi Gorenska mlekarška zadruga v Kranju s pomočjo kr. banske uprave dravske banovine.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, erca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in elično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— To-le preberite, morda bo kaj za Vas! Od 8. do 10. septembra tridnevni romarski avtoizlet po Vipavski dolini: do Gorice—Trat 150 din, do Padove—Benetk 280 din; vpisujemo do 31. avgusta. — Romanje k Mariji Lurški v Rajhenburg — Slovenski Lurd z izletom v Zagreb 23. in 24. septembra. — V sončno Dalmacijo na trgatve grozdja ob romanju k žudodelni Gospe Sinjski 25. in 30. septembra, preko Novega mesta, Karlova na Plitvice, v Bihač, Knin, Sinj v Split; z ladjo na prekrasni otok Hvar; v Trogir, Šibenik, k slapovom reke Krke pri Skradinu, preko ponosnega Velebita v Senj, Crikvenico, Susak—Trat; preko Delnice, Kočevja v Ljubljano. Najlepši jesenski romarski avtoizlet! Tehnična izvedba Tujakoprometne zveze. Brezplačna navodila pošlji uprava »Po božjem svetcu, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

RUFF kakao je garantirano čist

— Jajca vsebujejo izmed vseh hranil največ beljakovin, zato pravimo, da so najdragocenejša hrana, katero nam oskrbe naše domače kokoši. Ne-katere so dobre, druge pa slabe nesnice. Ene so večje, druge manjše pasme. Katera kokoši je najboljše in katera najbolj odgovarja našim domačim prilikam, je že davno ugotovljeno. Oglejte si veliko razstavo vseh vrst kokoši v času ljubljanskega jesenskega velesejma od 2. do 11. septembra.

Ko je pred petimi leti stopil v zaslužni pokoj, je bil za svoje zasluge odlikovan z zlato svetinjo za vestno službovanje.

Svoji že poprej vzorni domačiji je po vpokojitvi posvetil še več pozornosti in danes se na vsakem posameznem drevesu in na slehernem kosku zemlje pozna njegova spretna roka. Zlasti neizmerno je ljubil svoje čebelice, pri katerih je rad počival po trudopolnem delu. Velike in nevenljive so njegove zasluge na polju čebelarstva, zlasti v pobijanju čebelnih kužnih bolezni, za katere je bil strokovnjak in izvedenec.

Ko je lansko leto končno premagal hudo bolezen, smo bili trdno prepričani, da mu bo še usojeno uživati zasluženi pokoj. Zato pa nismo mogli verjeti pretresljivi vesti, da našega nad vse dobrega Milota ni več med nami in da je dne 5. avgusta, star šele 57 let, podlegel zahrbtni bolezni, katera ga je lansko leto zapustila samo navidezno.

Nepregledna množica ljudi, ki so se prišli poslovit od plemenitega moža od blizu in daleč, nebroj prekrasnih vencev in šopkov svežih rož je bil najlepši dokaz, kako cenjen in priljubljen je bil dragi naš Milo.

Ko so žuljave roke velikonedeljskih gasilcev spuščale zemeljske ostankе drugega v srce našega grob, ko je domači pevske zbor odpel v pravi se-gajoče žalostinke in ko so se prijatelji in tovariši v velikem številu v ganljivih besedah ob odprtem grobu poslavljali od blagega in plemenitega pokojnika, zarosilo se je sleherni oko.

Dragi Milot! Naj Ti bo zemlja lahka. Tvoji neizmerno hudo prizadeji ge. soprogi in sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

skega jesenskega velesejma od 2. do 11. septembra, kjer se boste imeli priliko seznaniti z najboljšo kokošjo pasmo, t. j. domačo štajerko.

— Kdor ima lastni potni list, se še lahko prijavi za izlet v Dolomite od 26. do 30. avgusta v izletni pisarni V. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica, tel. 22-50.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Hud pretep v Mokronogu. V Mokronogu je prišla preteklo soboto zvečer večja družba fantov in deklet in se zabavala v neki gostilni. Po polnoči enkrat se je družba poslovala in odšla precej židane volje spet proti domu. Zunaj trga jim je prišla nasproti gruča petih ali šestih fantov, katerih pa niso mogli spoznati. Ti fantje so začeli družbo izživati, in sicer zaradi sestre enega udeležencev. Med prerokanjem so se nenadoma epopadli in začel se je splošen pretep. Napadali so bili oboroženi s koli, palicami in žali tudi z noži. Med tem pretepom je padel prvi z nožem zadet 25 letni mizarski pomočnik Edvard Gačnik, doma iz Trzšča št. 25. Ko so fantje videli, da je Gačnik padel in ves krvav obežal, so se prestrašili in pobegnili pred divjimi napadalci. Med begom pa je po nesreči padel zidarski delavec Karel Stuek, 25 let star, doma iz Vrha, zaposlen pri tvrdki Dukič, ki gradi neko vzpenjačo v Trbovljah. In še preden se je Stuek pobral, so planili na njega napadali in eden od od teh ga je sunil tako silno z nožem, da so mu pljuča malone izstopila. Obežal je seveda na mestu nezvesten. Pa tudi Gačnik je dobil več hudih poškodb po glavi, po levi roki in hrbtu. Oba so našli v mladi krvi nezvesta. Hudo ranjena Stuska in Gačnika je prepeljal mokronoški avtotaksi v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji. Poklicali so nemudoma primarija dr. Ig. Pavliča, ki je takoj prišel in nudil prvo operacijsko pomoč. Stuska rana je smrtonosna. — Oblasti so uvedle obsežno preiskavo in bodo pretepači dobili svoje zasluženno plačilo.

— Prijetna družba čez vse! Neprijeten duh po potu je kvari. Odpravi ga SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Obračunavanja. Ivan Kopč, sin kočarja, se je sprl med delom s svojim tovarišem Antonom K. zaradi izplačila akordnega dela za nakladanje lesa. K. je pač manj delal in seveda tudi manj dobil, hotel pa je odškodnino od svojega tovariša. Ker mu ta seveda ni hotel dati od svojega zasluga, je Anton pograbil poleno in udaril tovariša po glavi ter ga hudo poškodoval. Sledil bo končni obračun pred kazenskim senatom. — Podobno, samo ne ve se še kakaj, je napravil delavec Pavel D. Bil je s svojim tovarišem, 35 letnim kočarjem Alojzijem Klobučarjem iz Verduna v gostilni v Smihelu. Na poti domov pa ga je nenadoma napadel in ga začel pretepati. Klobučar je dobil hude poškodbe na prsih in ima polomljen več reber. Oba poškodovanca so prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji.

V nedeljo, 27. avgusta ob 9 dopoldne v Brezicah

veliko politično zborovanje mladine JRZ

za krški in brežiški okraj

Govorili bodo minister za gradbe dr. M. Krek in poslanca Tratnik in Smersu.

Vse naše somišljenike, posebno pa našo mladino, vabimo, da ta dan prihitijo v Brezice ter se udeležijo te politične manifestacije.

Po državi

• Jetičnega človeka je hotel ubiti, da ne bi mogel širiti jetlike. Nenavaden napad, ki kaže brezmejno surovost napadaleca, je se predvčerajšnjim odigral v Zagrebu. — Na Goljaku 11 leži v svojem stanovanju že 8 mesecev Gjuro Kraš, ki ima odprto tuberkulozo. Predvčerajšnjim popoldne, ko je bil Kraš sam doma, je vdrl v njegovo stanovanje 40 letni Rus Vjačeslav Belecki, trgovski potnik, ki stanuje v isti hiši. Prišel je divje udarjati s kolom po bolniku, kričaje pri tem: »Ubi! te bom, da ne boš mogel širiti jetlike!« Nesrečni bolnik se je silno prestrašil napadaleca, vendar je imel toliko moči, da je prišel klicati na pomoč. K sreči so prihiteli sosede, ki so ga obvarovali hujšega. Poklicani stražnik je nasilnega Rusa prijel in odpeljal na policijo. Stanje bolnikovo se je zaradi tega napada zelo poslabšalo, kajti na ledvica ima odprto rano, iz katere teče gnoj, in ravno po tej rani ga je tolel nasilnej. Kakor so izpovedali sosede, je Belecki že dalj časa govoril, da bo Kraša ubil, da ne bo mogel širiti jetlike. — Kraš živi v svojem stanovanju samo s svojo ženo, dočim sta otroka dala proč ravno zaradi nevarnosti okužbe.

• Lepa ponudba hrvaškemu zdravniku. Asistent mestne bolnišnice v Varaždinu dr. Vladimir Čanič je prejel iz Asmare v Abesiniji ponudbo, da nastopi mesto šefa v tamkajšnji vojaški bolnišnici. Imel bi mesečno plačo 15.000 lir in vso oskrbo. Vsi polni stroški bi mu bili povrnjeni. Dr. Čanič se bo odločil v nekaj dneh, ali bo sprejel to ponudbo.

• Drzen roparski napad sredi Osjeka. V Osjeku je povzročil mnogo razburjenja nenavaden drzen roparski napad, ki sta ga zagrešila dva livarska delavca Josip Operman in Milan Puhalo. Ko je blagajničarka Royal-kina odšla iz kina s torbo, v kateri je bilo 4500 din, sta ji omenjena sledila in jo v neki samotni ulici napadla, vrgla na tla in ji iztrgala torbico. Po naključju je bil v bližini neki jetniški paznik, ki je prišel zasledovati roparja. Posrečilo se mu je, da ju je dohitel in oba prijel.

• Večalom je ušel. Sarajevsko kasacijsko sodišče je kmetu Stevanu Stojančeviću iz Bišine spremenilo smrtno kazen v do smrtno ječo za zločin, ki ga je izvršil nad svojo slaboumo sorodnico Kosaro. Stojančević je s Kosaro stopil v ljubavne odnose, ko pa je videl, da je zanosila, jo je nagovoril, da bi si skupno končala življenje. Peljal jo je k bregu Save in ji rekel, naj najprej skoči v vodo ona, za njo pa bo še on. Kosara je res skočila v valove, toda Stojančević ni skočil za njo. Zato je zaplaval k bregu in se rešil. Ko pa je prišel iz vode, jo je Stojančević pobil s kolom do smrti.

• Dvanajstletni samomorilec. V bližini Železnice postaje Naumovič pri Subotici se je vrغل pod vlak 12 letni sin nekega posestnika iz Naumoviča. Dečko je bil na mstu mrtve. Kaj je dečka nagnalo na smrt, ni znano.

Ljubljana, 23. avgusta

Radio Ljubljana

Sreda, 23. avgusta: 12 Pisano polje (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Salonski kvartet — 14 Napovedi — 13.30 Mladinska ura: Moja knjižnica (g. prof. Fr. Vodnik) — 13.45 Vesel drobiž (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Prirodopisni kotiček (g. dr. Joža Herfort) — 19.40 Nac. ura: Lucerna in detelja v našem kmetijstvu (Aca Petrovič) — 20 Musorgski-Rimski Korsakov: Perzijski ples (plošče) — 20.10 Iz življenja na Kitajskem in Japonskem (g. kap. Turnšek) — 20.30 Solistični koncert na violončelu: g. prof. Cenda Šedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.15 Cimermanov kvartet — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Zda pa na ples! (plošče).

Drugi programi

Breda, 23. avgusta. Belgrad: 20 Nar. pesmi — 20.25 Mozartova opera »Don Juane« — Zagreb: 20 Ljubljana — Praga: 19.30 Opera — Bratislava: 20.20 Koračnice in valčki — Solija: 19.30 Masecnetova opera »Manon« — Varšava: 19.30 Ork. konc. — 21 Chopinov konc. — Budimpešta: 19.30 Cig. ork. — 20.40 Operni ork. — 22 Vok. konc. — 23 Ork. konc. — Trst-Milan: 17.15 Plesna gl. — 21 Igra — 22.30 Orgle — Rim-Bari: 21 Moderna gl. — 22.20 Vojaška godba — Florencia: 21 Verdijeva opera »Traviata« — Dunaj-Stuttgart: 20.15 Tirolske nar. pesmi in plesi — Berlin: 20.15 Beethovnova skladbe — 21 Operetna in filmska gl. — Hamburg-Vratislava-Monakovo: 20.35 Plesna glasba — Köln: 20.15 Caruso poje — 21 Serenada — Frankfurt: 20.15. Opera in operetna gl. — Beromünster: 20.15 Švicarske nar. pesmi in plesi — Strasbourg: 20 Simf. koncert.

Sestanki

Mladcem Fantovskega odseka Ljubljana sporočamo, da bo sestanek danes 23. t. m. ob 18 v društveni sobi v Gospodarski zvezi. Mladci pridite polnoštevilno, ker je sestanek zelo važen. Voditelj.

Lekarne

Nekdo službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska cesta 43, mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Pozvedovanja

Akvarelna slika »Jesenski motiv« je bila izgubljena med Tyrševo cesto in Kongresnim trgov. Najditelj naj jo odda Matku Pogratniku, knjigovozu, Kongresni trg, proti nagradi.

• 600 mizarskih pomočnikov v Zagrebu je stopilo v stavko, ker mizarski mojstri nečejo ugoditi njihovim zahtevam po povišanju plač.

• Pred svojim dekletom se je zrušil mrtev. 22 letni kmečki fant Martin Geber iz Subotice je 16. avgusta spremljal svoje dekle domov. Na poti sta srečala lijo Sirčeva, ki je takoj začel preprič z njima. Med preprič je dvakrat klopitnil dekle, Geberju pa porinil nož v hrbet. Geberja so prepeljali v mestno bolnišnico, kjer so mu nudili pomoč. Predvčerajšnjim so ga izpustili iz bolnišnice. Istega večera je zopet spremljal dekle domov. Ko se je pred njeno hišo od nje poslovil, mu je nenkrat postalo slabo. Padel je na tla in v nekaj minutah izdihnil.

• Nov most čez Savo pri Novi Gradiški. Iz Osjeka poročajo: Gradnja novega mostu čez Savo med mestecema Nova in Bosanska Gradiška hitro napreduje in bo most prav gotovo dovršen do dogovorjenega roka, to je do 21. marca 1941. Kamnite opore na bregovih so že postavljene in zdaj so začeli graditi že železno mostovno konstrukcijo. Podpornike v strugi so gradili s pomočjo kesonov, vkopali pa so jih 12 m globoko pod dno. Podporniki kakor tudi temelji opor so iz armiranega betona. Most bo dolg vsega skupaj 240 m. Stroški pa bodo znašali 21 milijonov dinarjev. Železno mostovno konstrukcijo je dobavila tvrdka Krupp iz Nemčije. Mostovna konstrukcija bo tako visoka, da bodo mogle pod mostom pluti ladje in čolni tudi ob najvišjem stanju vode. Zgrajitvijo tega novega mostu se bosta zelo poživila trgovina in promet med Bosno in Slavonijo.

• Očeta sta ubila, ker je pognal dva tisočaka. V vasi Jankov most v bližini Petrovgrada se je v nedeljo zvečer odigral v družini Grančev krvav dogodek, do katerega je prišlo takole: Zarko Granč je bil premožen kmet, saj meri njegovo posestvo 40 johov. V družini pa v zadnjem času ni bilo miru. Zarko je živel v neprestanih preprih s svojo ženo, zlasti pa še s svojima sinovima Živojinom in Zlatomirjem. V soboto je Granč vzel 2000 din in dejal, da gre na sejem v Karagorgjevo kupit konja. Med potjo pa si je očito premislil, kajti ostal je v Petrovgradu, popival in veseljačil vso noč in še v nedeljo čez dan. Sele zvečer se je vrnil domov. Tu sta ga sinova takoj pobarala, kje ima konja. Zarko jima je odgovoril, da ju to nič ne briga, pograbil lopato in začel groziti sinovima. Ta sta pa segla po vilah in takoj časa toliko po Zarku, da je izdihnil. Starejši sin, 19 letni Živojin, se je prišel sam naznaniti orožnikom, mlajšega pa so prijeli še v teku noči.

Anekdota

Franc Liszt je nekoč nastopil v neki manjši nemški prestolnici. Navzoč je bil tudi deželni knez, ki jo po koncertu stopil k Lisztu in mu dejal: »Sijajno ste svirali!«

Liszt ni ničesar tako sovražil kakor besedo »sijajen«, če se je nanašala na gleebo, posebno na njegovo umetnost. Ko ga je knez pozneje vprašal, kako se mu dopade v njegovi prestolnici in njegovi deželi, je skladatelj odgovoril: Zelo dobro, pa to ni nič čudnega, ker vaša svetlost res sijajno vlada.



Pozabljen profesor. »Tako ne bo šlo naprej, Matilda. Če boste tako počasi delali, vam bom moral odpovedati.«

»Ampak, Francelj! Midva sva se vendar pretekli teden poročila.«

LJUBLJANA

Slovenci iz Francije na obisku v domovini

Včeraj dopoldne je prispela v Ljubljano skupina 200 Slovencev, ki so zaposleni večinoma v rudniku okrog Merlebacha v Franciji. Vodila sta jih izseljenski duhovnik g. Grims in izseljenski učitelj g. Tone Slibar. V vlak so stopili v Metz, odkoder so se odpeljali v ponedeljek dopoldne ob devetih. Polovali so čez Saarbrücken, Monako in Solnograd proti Jesenici. V Ljubljano je vlak z našimi rojaki privozil v 40 minutah zamuda. Na postaji se je že pred 9 zbrala precejšnja množica ljudi, večinoma sorodniki naših izseljencev z Dolenjskega in Stajerskega. Ko se je vlak ustavil, se je množica zgrnila pred tri posebne, lepo okrašene vagonce, iz katerih so izstopili naši dragi rojaki, vzradoščeni nad lepim sprejemom in svidenjem s svojimi sorodniki in znanci. Saj so mnogi še niso videli petnajst do dvajset let.

V imenu predsednika Rafaelove družbe škofa dr. Gregorija Rožmana je pozdravil rojake stolni kanonik prelat g. Vole, v imenu banske uprave pa izseljenski nadzornik g. ravatelj Fink. Sledilo je zopet živahno pozdravljanje med sorodniki in znanci. Nato so se rojaki razšli po Ljubljani, ali pa so stopili v vlake, ki so jih odpeljali v domače kraje.

V domovini bodo ostali došli rojaki tri tedne, dne 11. septembra pa se bodo vrnili v kraje, kjer si služijo kruh. Predragim rojakom želimo, da bi se na svojih starih domovih prav prijetno imeli in si pridobili novih moči za njihovo trudopolno in nevarno delo po črnih rovih v daljni Franciji.

KINO SLOGA telefon 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. uri Premiera!

Upor v Maroku

Film napete borbe in krvavih pobojev med legijonarji in arabskimi plemeni.

I Popravni izpiti na srednjih šolah se bodo začeli v Ljubljani v četrtek in bodo trajali do konca meseca. Zato je postal zadnje dneve Tivoli v dopoldanskih urah precej bolj živahen, kakor sicer. V dvoje, v troje pa tudi posamič se sprehajajo zaskrbljeni dijakji po stazah in gulijski vso naglico vse to, kar so zanemarili v preteklih počitnicah. Tudi ljubljanski Grad je spet bolj v častih in tudi tam hite zamudniki s ponavljanjem najbolj potrebne snovi. V Ljubljano so prihiteli tudi tisti, ki so prebili počitnice pri starših na deželi, pa so zleteli ob koncu šolskega leta. Tudi profesorji so se vrnili s svojih skromnih počitnic in čez dva dni bo že prvo srečanje na bojišču pred tablo.

Sporazum brez volitev!

I Nove slovenske čitanke za nižje razrede srednjih šol so letos predpisane za vse srednje šole. Na to opozarjamo zlasti starše, saj se bo v kratkem začel dijaški semeni in bodo preveč dijaški mešetarji skušali prav gotovo marsikomu obesiti stare čitanke. Nove čitanke so v resnici odlično delo tako po svoji vsebini in opremljenosti, kakor tudi po celotnem zasnovanju.

I Na II. državni mešani meščanski šoli v Ljubljani (Zg. Siska) se bodo vršili popravni izpiti dne 30. in 31. avgusta. — Vpisovanje bo dne 1., 2. in 3. septembra. Učenci naj se ravno tako po navodilih v zadnjem izveščju oz. na šolski oglasni deski. — Otvoritev služba boža bo dne 9. septembra ob 8 zjutraj v šolski kapeli, redni pouk pa se bo pričel dne 11. septembra. — Pri nabavi šolskih knjig bodite previdni. Velja seznam veljaven od 22. avgusta t. l. dalje. Namerjane sedanj čitanke za I. in II. razred je vplejana sedaj knjiga: L. Rožman - R. Wagner, Naša beseda. Ne kupujte knjig starih izdaj, da ne bo nepotrebnih stroškov.

I Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica vabi svoje člane, da se udeležijo s svojimi proizvedenimi zelenjadnicami na Ljubljanskem velesejmu »Ljubljana v jeseni« od 2. do 11. septembra, na kateri so določeni podružnični Sadržarskega in vrtnarskega društva posebnih dnevi, in sicer 4. 5. in 6. dan razstave. Razstavniki prostor je brezplačen, glavni odbor kmetijske razstave pa bo nagradil razstavljalce z diplomami in event. kolajnami. Prijave je poslati do 25. t. m. Kmetijskemu razstavnemu odboru, zelenjadnemu odboru na velesejmu.

Objavimo v nedeljo!

I Redno vpisovanje vajencev v strokovne obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani bo v nedeljo 27. avgusta, naknadno vpisovanje pa tudi v nedeljo 5. septembra pri upravitelstvih posameznih šol. Vsi vajenci ključavničarske in kleparske stroke ter tudi oni, ki so dosedaj hodili na strokovno nadaljevalno šolo za stavbne obrtnike na Zoisovi cesti, se morajo vpisati na strokovno nadaljevalno šolo za mehansko tehnične obrtnike na Ledini. Pri vpisu je treba predložiti krstni list, izpričevalo o poslednjem šolanju in učno pogodbo. Vse ostale informacije dajejo posamezna šolska upravitelstva. Službodavci so v smislu čl. 37 uredbe o

strokovno nadaljevalnih šolah osebno odgovorni za točen vpis v šolo. Službodavci, ki svojih vajencev ne bi vpisali v šolo in v času, kot je zgoraj odrejeno, bodo prijavljeni zaradi kaznovanja obrtni oblasti.

I Sadržarska razstava na Ljubljanskem jesenskem velesejmu. Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica poziva svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo sadjarske razstave, ki jo priredi naše društvo na Ljubljanskem jesenskem velesejmu v dnevi od 2. do 11. septembra t. l. in ki bo obsegala razstavo svežega in suhega sadja, sadnih štrankov in sokov. Vzorce vsega, tedaj zrelega sadja, in sicer od vsake vrste in sorte po 2 kg, zavite in označene z naslovom razstavljalca in drugo za razstavo določeno blago, mora dospeti na velesejem najkasneje do 30. t. m. Prijave pa je poslati takoj na Sadržarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani.

Brez debate za zimo!

I O žrtvah svetovne vojne, ki so še pokopane na Suhem bajerju, smo pred kratkim čitali željo, naj bi jih prenesli v novo grobnico žrtv svetovne vojne, ki jo pravkar grade na pokopališču pri Sv. Križu. Upravičena želja je pa prišla prepozno, ker je bilo že od vsega početka računano tudi na prenos teh žrtv v grobnico, kar se bo tudi zgodilo. Silno težko je pa z ugotovitvijo imen na Suhem bajerju pokopanih žrtv in vodja vseh del za ekshumacijo vojnih žrtv, mestni svetnik polk. Viktor Andrejka že dalje časa poizveduje na najrazličnejših krajih in pri raznih oblastvih po teh imenih ter bo zato vsakomur hvaležen, kdor mu pri tem dolgotrajnem delu pomaga. Ne glede na ugotovitve imen bodo pa zemski ostanki žrtv s Suhga bajerja takoj izkopani in preneseni v grobnico pri Sv. Križu, kakor hitro bo ustrezno vsem dolgotrajnim uradnim zahtevam, ki so predpisane za take ekshumacije.

I Mestna ljudska kopel v Prečni ulici bo do 29. t. m. zaprta zaradi snajenja in tudi zaradi pleskanja vseh prostorov, da bo tudi to preprosto javno kopališče spet ustrezalo vsem željam.

MARIBOR

Popravilo grajske dvorane in stopnišča

V zvezi z obširnimi preureditvami in preizidavami v mariborskem gradu se je zdaj pristopilo k restavraciji dveh umetniških najimennitnejših prostorov grajskega muzeja — stopnišča in viteške dvorane. Na stopnišču se vršijo ta dela že dalj časa ter so že tako daleč napredovala, da se vidi, kakšna bo njegova nova podoba. Stopnišče je okrašeno s krasnimi alegoričnimi skupinami in ornamentmi, ki so prava baročna dragotina in velike umetniške vrednosti. Mariborčani se dolgo časa niso zavedali vrednosti tega stopnišča ter je bilo tako rekoč zapisano propadu, ker je bilo vedno odprto ter izpostavljeno poškodbam neukih ljudi. V novem grajskem muzeju pa bo stopnišče spet obnovljeno v svojem prvotnem sijaju in lepoti, kar bo nemala »zasluga« spretnega kiparja Sojca, ki je pokazal svojo mojstrsko roko in razumevanje za takšna dela že pri restavraciji Mariborskega kipa na Glavnem trgu. — Z vseh kipov in ornamentov so že spravili s posebnimi kemičnimi sredstvi oljnato barvo; na dan je prišel spet bel peščenec, iz katerega so vse figure izklesane. Ni znano, zakaj so pred dobrimi sto leti te kipe in skupine pobarvali z oljnato barvo. Morda so bile že umazane, ali pa so jim hoteli podati vidno bron, pa so jih prevlekli s sivo barvo. Ponejke so bile figure še dvakrat prebarvane, tako da se je nabrala na njih več milimetrov debela plast. Sedaj, ko je odstranjena barva, se vidi tudi, kako so bile poškodbe na figurah zakrpane z raznovrstnim materialom. Vse te poškodbe popravljajo sedaj kipar Sojč ter nadomeščajo poškodovane dele z novimi iz peščenca. Prilepi jih z ognjenim kitom, ki je zelo trden. Pri restavraciji stopnišča so mislili, da bodo dobili kakšne podatke o mojstru, ki ga je napravil, vendar do sedaj se še ni ničesar našlo. Zelo pa je verjetno, da je stopnišče delo kakšnega nepoznanega mojstra iz Južnih Tirolov, ki so ga lastniki gradu grofje Brandis pozvali iz svoje južnotirolske domovine, kjer ima več tamošnjih gradov podobna stopnišča, kakor mariborski. Tudi se ni ugotovljeno, iz katerega kamnoloma izvira peščenec. Verjetno, da so ga izkopali v kakšnem sedaj že zapuščenem kamnolomu v Slovenskih goricah.

Danes je pa pričel naš znani restavratore prof. Matej Sternen z restavracijo fresk v viteški dvorani. Prof. Sternen je prišel že pretečeni teden v Maribor ter je vodil priprave za ta dela. Po vsej dvorani so mu postavili visoke odre. Lepo freske na stropu so bile samo enkrat očiščene, in sicer tedaj, ko se je v to dvorano vvelil Grajski kino. Tudi takrat je to delo izvršil mojster prof. Sternen. Sedanja njegova dela bodo trajala 2-3 mesece ter bodo v primeru lepe jeseni še le-



Dolgo ostati na soncu in hitro porjaveti!

Tedaj je potrebno ULTRA-OLJE-NIVEA s pojačeno močjo zaščite pred svetlobo. ULTRA-OLJE-NIVEA upija sončne žarke, ki povzročajo opekline in prepušča le tiste, ki porjave kožo.



Čemšenik

Igralci našega Prosvetnega društva v nedeljo, 27. avgusta, ob 3 popoldne pred cerkvijo v Čemšeniku igrbo v štirih dejanjih v priredbi Franceta Brumca: »Mutec Osojski«. Sodelujeta domači pevski zbor in tamburaški zbor iz St. Gotarda. — Vabimo vse prijatelje prosvete od blizu in daleč, da prihitijo v Čemšenik k vpisovanju. DNEVNE

Slovenjgoriški kmečki tabor

Dan slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji, v nedeljo, 3. septembra 1939

v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

Celodnevni spored: Blagoslovitev prapora Kmečke zveze, ljudsko zborovanje na prostem, igra »Slovenskega kmeta poveste«. — Začetek ob 9, konec prireditve ob 16. — Govorijo: Minister g. Snoj, dekan g. Gomilšek, poslanec g. Brodar in drugi gospodarstveniki in voditelji. — Dobre železniške zveze od vseh strani za prihod in odhod iz Maribora. Poslužujte se nedeljskih kart. Iz Maribora po Slovenskih goricah v Sv. Lenart znižana vožnja z avtobusi na obe strani. Organizacije KZ in JRZ, organizirajte udeležbo! Pošljite številu udeležencev s prijavnici na spodnji naslov. — Okrajna kmečka zveza Sv. Lenart.

m Smrt kosl. V Jezradski ulici 3 je umrla v visoki starosti 83 let previzkarica Marija Ternovšek. — VKosarjevi 43, je umrl vpokojeni poštni uradnik Viljem Vahnou, star 70 let. Naj počivata v miru!

m 10 delavcev je izvolil v Nemčijo. Na Muti je zapustilo 10 delavcev tamošnje železarne svoje delo ter pobegnile čez mejo. Ugotovilo se je, da jih je k temu nagovoril neki Franc Ott, ki je bil tudi zaposlen v železarni. Vsi delavci so imeli dobro zaposlitev, vendar so nasledili obljubam Otta.

Hrast se je podri na avtomobil

Slovenska Bistrica, 22. avgusta. Včeraj popoldne se je pripetila nenavadna nesreča na cesti med Poljčanami in Slovensko Bistrico na tako imenovanem Križanvrhu. Ob tej cesti so podirali kmetje hraste. Prav, ko so izkopavali debel hrast ter so videli, da ne bodo mogli debla usmeriti tako, da bi padlo ob cesti, se je slišalo brnenje avtomobila. Nekdo izmed dirvarjev je skočil s sekuro na cesto ter skušal avtomobil ustaviti. Pri tem je mahal s sekuro na vse pretege. Avtomobilist je le kretanje napadno razumel in je mislil, da ga hoče mož napasti. Zaradi tega je z vso silo pognal voz naprej. Nesreča je hotela, da je prav v tem trenutku zgrmel hrast na cesto in pokopal pod seboj avtomobil in vozača. Silen udarec je avtomobil razbil, tako da je popolnoma neraben, avtomobilist pa je hudo poškodovan. Iz Maribora je bil poklican reševalni avtomobil, ki je ponesrečenca prepeljal v sanatorij dr. Cerniča. Vozač je ravnatelj eksportne tvrdke »Intex« iz Zagreba in se piše Mumič. Peljal se je iz Rogaške Slatine, kjer se nahaja na letovišču ter je bil namenjen v Maribor.

Zavedni Slovenci in Slovenke!

Pridite v nedeljo, 27. avgusta 1939

na

NARODNI TABOR v Slovenskih Konjicah

Spored:

Do 9. ure: prihod skupin na zbirališče. — Ob 9.30 spreved na taborišče. — Ob 10 sv. maša s pridigo. — Ob 10.45 pričetek zborovanja.

Na taboru govorijo naši ministri, senatorji in narodni poslanci.

Celje

c Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Mestno poglavarstvo je radi čim svečaneje proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. pisмено povabilo vsa celjska društva na sestanek, ki bo v četrtek, dne 21. avgusta 1939 ob 18 v mestni posvetovalnici na mestnem poglavarstvu celjskem. Tudi ona društva, ki pomotoma morda valila ne bi prejela, se naprošajo, da se po svojem zastopniku sestanka zanesljivo udeležijo.

c Zadruga Slovnok dom v Petrovčah prireja svojim prijateljem veselo presenečenje na Mali smaren dne 8. septembra. Romarji in drugi, ki bodo ta dan v Petrovčah, si bodo lahko ogledali razstavo dobrih velikih elektrone loterije, ki predvideva v svojem igralnem načrtu tri težka motorna kolesa, 10 moških in 10 ženskih koles, par volov, radio-aparat, dva šivalna stroja, elektromotor, harmoniko, kuhinjsko opremo, slamorezno itd. Vseh 300 dobikov je vrednih 120.000 din. Se sedaj opozarjamo tudi na veliko vrtno prireditev, ki bo 8. septembra popoldne v Petrovčah. Petrovčani bodo pripravili gostom posebno presenečenje. Zato 8. septembra vsi v Petrovčah!

c Dr. Anton Schwabov turnir, ki ga priredi Šahovski klub Gabeje, se bo pričel 28. avgusta v klubskem prostoru pri Permoserju. Vabljeni so tudi člani celjskega Šahovskega kluba. Pripravljen so lepe knjižne nagrade. Natančnejše informacije dobite pri Mirniku in Čašgöju.

c Srečke elektrone loterije za gradnjo Slovnokovega doma v Petrovčah se dolo v podružnici »Slovnok« v Celju.

c Potreba podaljšanja ljudskošolskih počitnic v Savinjski dolini. Od mnogih hmeljarjev smo slišali željo, da bi se letošnje ljudskošolske počitnice zaradi poznega obiranja hmelja podaljšale za teden dni. Želja bi bilo, da bi merodajni činitelji ustregli želji hmeljarjev, ki bodo letos še itak zaradi slabe letine po suši občutno prizadeti. Pri obiranju hmelja so zaposleni šoloobvezni otroci revnih družin, ki ravno z obiranjem hmelja nekaj zaslužijo, bolje situirani pa tudi rabijo otroke za pomoč. Zakon o ljudskih šolah predvideva prekinitve pouka ali podaljšanje počitnic radi nujnih poljskih del v jeseni.

c Preureditev občinskega doma v Grižah. Občina Griže razpisuje spopolnitev in izvršitev zidarskih del občinskega doma. Načrti in preračuni so interesantom na razpolago med uradnimi urami v prostorih občinske pisarne v Grižah. Javno pismono ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku je predložiti do 4. septembra. Preračunski znesek znaša 69.810 din.

c V bolniški obleki je pobegnil iz celjske bolnišnice. V ponedeljek zvečer je pobegnil iz celjske bolnišnice Stanislav Starovastnik, doma iz Gornje Hudiče pri Celju. Izginil je kar z bolnišniško obleko. Starovastnik je prišel pred tremi tedni od vojakov na dopust. To priliko je porabil, da se je poobelel in izginil čez mejo v Nemčijo. Od tam so ga evedla kmalu poslali v Celje. Stanko si je hotel končati življenje. Zasadi si je v prsi nož, vendar so ga še rešili in pripeljali v celjsko bolnišnico. Orožnika Sanit in Mavko sta Stanka aretirala in izročila oblasti.

c Razbojnik Rogan se skriva po gozdovih Savinjske doline. Včeraj smo poročali, kako je razbojnik Rogan ušel stražniku v Celju in izginil v Lokrovskih gozdovih. Celjski orožniki so ga zasledovali in obkolili gozdove, vendar ga še niso našli. Iz St. Petra je prišla vest, da se skriva že v bližnjih gozdovih. Na nogah je zopet vse orožništvo celjske orožniške čete.



V ameriških manevrih v Virginiji je prišel na teren tudi nove vrste tank s »dvojčkami«: s dvema stolpoma, v katerih sta dve strojnici. Tanki dosežejo hitrost 90 km na uro.

KULTURNI OBZORNIK

A. V. Isačenko: Slovenski verz

Izdala Akademsko založba v Ljubljani 1939

A. V. Isačenko je do sedaj napisal že znamenite študije o slovenskem jeziku, posebej še o njegovih narečjih, to pot pa se je lotil nekaj podrobnih vprašanj iz slovenske metrike. Tako je nastala knjiga Slovenski verz. V njej se pisatelj zavezuje predvsem nalogi, da obravnava vprašanje slovenskega verza ob primerjavi z verzom v drugih jezikih, zlasti v slovanskih, drugi pa je hotel podati kratek zgodovinski razvoj slovenskega verza.

Takoj spočetka je treba posebno poudariti, da se je Isačenko lotil zgornjih dveh vprašanj ne po stari klasični in dogmatski metodi, ampak po novi tako imenovani formalistični metodi. O tej metodi trdi pisatelj sam, da se je »odcela odpovedala vsem predpisom in pravilom ter preiskuje verzi-fikacijsko tehniko raznih pesnikov in dob povsem objektivno. Kjer bi utegnili govoriti o opazovanju zavajati v napačno sklepanje, daje (ta metoda) besedo številkam. Te nove formalistične metode se je Isačenko naučil pri praškem lingvističnem krogu, zlasti pri Mukafovskem, Trubeckem, Tomaševskem, Jakobsonu in Šklovskem (Teorija proze).

V prvem poglavju, ki nosi naslov Bistvo in zgodovina verza, najprej zavzame doseganje pojmovanja poezije in proze, česar da je poezija vezana, proza pa nevezana, ter postavi novo formulo: da sta obe vezani, le da je proza mnogo manj vezana od poezije. Dalje govori o treh metričnih principih: kvantitetnem, naglasnem in slogovnem. K zadnjemu je sprva spadal tudi slovenski verz, a se je pozneje približal naglasnemu tipu. Končno podaja v tem poglavju še kratek zgodovinski pregled razlaganja o metriki pri Slovencih od Pohlina do Zupaniča. Najdalje se ustavi pri Prešernu, ki mu je sploh središču vsega zanimanja v knjigi. O Prešernu ugotovi, da se je mnogo bolj zanimal za metrična vprašanja kot navadno mislimo, da se je zavedal, da sta metrum in ritem bistveni deli poezije. Izhajajoč iz tega prepričanja razloži pisatelj znani Prešernov stavek iz pisma, ki ga je pisal Celakovskemu o Krstu pri Savici: »Mein neues Produkt: Kerst pri Savici... bitte ich als eine metrische Aufgabe zu beurteilen, mit deren Lösung der Zweck in Verbindung stand, die Kunst der Geistlichkeit zu erwerben.« Tisto o metrični nalogi vzame torej Isačenko za popolnoma resnično, česar da se je Prešeren dobro zavedal, da inspiracija sama še ne naredi pesnika, saj pravi dalje: »Biti pesnik pomeni uspešno reševati formalne naloge.« Ta ugotovitev je povsem rezultat Isačenkove pripadnosti k formalistični šoli. Zato pa v nadaljnjem zavrača Škrabca in Pavlico, prvega zato, ker je bil pristajač aprioristične in dogmatske metrike ter zahteval, da se pesnik ravnava po znanstvenih dognanjih, drugega pa zato, ker je natezal naš slovenski verz na hebrejsko metriko. Pridružuje pa se pisatelj Zupaniču, ker je pomelel z vsemi shemami in ustvaril kakor Prešeren živ ritem.

V poglavju Metrum kot osnova ritma odkriva pisatelj novost, da je verz šele osnova ritma, ne pa kakor oče dogmatične metrike, stopica. Po Mukafovskem zavrača Isačenko sheme verza in priznava le živ ritem, česar da je »prav v svobodnem živem ritmu bistvo umetniškega jezikovnega ritma, ki nima nič skupnega z mehaničnim ritmom živalnega stroja ali vlakca. Živi ritem pa se od sheme loči predvsem v tem, da živi metrum dolžine rad zamenja s kračinami ali, v naglasnem tipu povedano, poudarjene zloge z nepoudarjenimi in nasprotno. Iz tega pa samo ob sebi sledi, da o kakih stopicah v verzih ne more biti govora. Torej je enota ritma šele verz. Vse te trditve dokazuje pisec zlasti ob Prešernu, ker mu je simbol vsega slovenskega verza, kakor ga je pisal naš največji genij. Posebej je treba še poudariti, da trditve iz Prešerna ne navaja kar na slepo, ampak vse dokazuje s statističnimi podatki in diagrami. Obenem mu ta metoda pomaga dokazati, da je vplivala na Prešerna predvsem nemška metrika, ne pa Petrarkeva.

Ko razpravlja podrobneje o cezurah in dierezh v slovenskem verz, ugotavlja pisatelj novost, da kakih odmorov v slovenskem verz sploh ni, ampak da formalistična šola priznava samo medbesedne meje, a te niso nič konstantne, kakor je trdila o cezurah dogmatična metrika.

Sledi poglavje o ritmični analizi pesniškega jezika. V pesniški jezik jemljejo umetniki material iz običajnega jezika, in tako se stori umetniška proza ali poezija. Zopet po statistični metodi raziskuje pisatelj, iz katerih vrst jezika praktično jemlje pesnik elemente, da postane njegov jezik nekaj svojega.

Nato poda Isačenko kratek pregled novejšega razvoja slovenskega verza, pri čemer upošteva vse znamenitejšie pesnike od Prešerna do Klopčiča in Kocbeka, potem se pa pomudi pri intonaciji ali melodiji verza. Važna je tu njegova ugotovitev, da melodija verza ostane zmerom njegovo bistvo, čeprav sodobni pesniki mnogokrat druge bistvene stvari verza opuščajo.

V zadnjem poglavju pa govori pisec o bistvu in zgodovini rime. Tudi tu je formalistična šola postavila novo definicijo, da je rima odmev med verzom in ob enem verzna konstanta. Kot prvi ugotovi Isačenko, da okó — slovó ni moška rima, kakor smo pri nas doslej zmerom mislili, ampak da je to samo asonanca. Francoski in ruski jezik govorita o rimi v takem primeru šele takrat, ko ima samoglasnik na koncu besede in verza ob enem še tako imenovani oporni soglasnik. Prav tako je novost, da pisatelj ne priznava pojma čiste in nečiste rime, ker je v tem primeru treba govoriti, da rima je (čista) ali pa je sploh ni. Vsa študija pa izveni v ugotovitvi, da je slovenski verz zelo, zelo svobodna, da je ta svoboda njegova bistvena karakteristika, zlasti če ga primerjamo z verzom v drugih slovanskih in neslovanskih jezikih.

Tako nam je pisatelj, ki je po rodu Rus, napisal delo iz slovenske metrike na povsem nov način, zato je pa na mnogih mestih bil upravičen, da je popravil mnogotere trditve dosedanjih piscev, ki so govorili o slovenskem verz z dogmatičnega stališča. Delo v resnici kaže le nekaj rešitev, kot pravi pisatelj sam, in njegova knjiga naj bi bila pripomoček za splošno slovensko metriko, ki jo bo treba še napisati. Vsemu delu daje prednost še posebna statistična metoda, ki z vsoto gotovostjo podpira posamezna pisateljeva mnenja in dognanja, medtem ko so doslej v naši literaturi premnogokrat nastajale le preslošne in premalo podkrepjene sodbe in trditve. Kljub temu pa, da Isačenko vstresko govori o svobodni slovenskega verza, vendarle priznava neko normo, in ta mu je dana v Prešernu — klasično, pri katerem ne smemo iskati nobenih metričnih napak.

Razprava je pisana v razmeroma lahkem slogu, le jezikovno ni tu pa tam brez napak, zlasti kar se tiče ločil, razločevanja med s in z, pa tudi tiskovnih napak je nekoliko preveč.

Poezije dr. Franceta Prešerna

Pred kratkim je že drugi izšla majhna žepna izdaja Prešernovih poezij pri Akademski založbi. Prva izdaja je izšla letoš februarja meseca ob 90 letnici Prešernove smrti v 5 tisoč izvodih. Ker je ta tako hitro pošla, je v juliju mesecu izšla druga naklada v deset tisoč izvodih. Tudi za drugo izdajo je besedilo priredil Avgust Pirjevec, vinjeto pa narisal Miroslav Oražem. Ta izdaja se od prve razlikuje v tem, da ima na prvi strani Prešernovo podobno glavo, ovito z lavorjem vencom. Kakor smo že ob prvi izdaji poudarili, ponavljamo tudi sedaj, da bi si moral to priročno izdajo Prešernovih poezij nabaviti prav vsak Slovenec, zlasti pa vse naše izobraženstvo. Kako posrečena je bila zamisel take priročne izdaje, dokazuje že to, da je bila v tako kratki dobi prva naklada vsa razprodana. To je obenem najboljša priporočila, da bodo tudi po drugi nakladi kupovalci prav tako hitro segli. Glede jezika v ti Prešernovi izdaji pa smo mnenja, da nikakor ne kaže preveč zameriti pesnikovo gorenjštino in jo prelivati v knjižni jezik, zlasti zato ne, ker je stvar nujno ostala na sredni poti. Če je namreč slahko ostalo nespremenjeno: po Kranji, Korotani, tje, vbozega, pred (namesto prej), večji množča, dnarje, pravjo itd., bi lahko tudi v drugih primerih ostali pri Prešernovem jeziku. Knjigo prav toplo priporočamo, vsak si jo lahko nabavi, saj stane samo dvajset dinarjev!

Katoliška delavska mladina odhaja k sv. očetu

20.000 mladih delavcev iz 20 narodov

Vodstvo križanske delavske mladine, ki je po vsem svetu organizirana v žosističnih organizacijah, je odločilo, da bo veliko potovanje njihovih članov v Rim v dneh od 3. do 10. septembra. To bo največje romanje v Rim, kar jih je sploh kdaj bilo. Še bolj značilno je, da na to pot odhaja sama delavska mladina, 20.000 po številu, ki je izbrana iz 20 narodov. Ta velika armada revnih in preprosti hoče iti pred sv. očeta, da se mu pokloni kot vidnemu namestniku večnega Kneza miru in da sprejme od njega nova navodila za tisto mirovno poslanstvo, ki si ga je sedanj sv. oče postavil za nalogo svojega vladanja. Obenem bo to romanje najlepši dokaz, da je mir med narodi mogoč, pa samo v Kristusuovem kraljestvu, v tistem kraljestvu, ki vso to mladino tostran in onstran morja drži v tako lepo križansko družino.

Zosisti po vsem svetu so se za to potovanje dolgo in nad vse skrbno pripravljali. Po vseh edinicah so imeli skupne molitve za uspeh romanja, naravnost tekmovali so v gorečnosti, kdo bo mogel več narediti za »JOC«, za Cerkev in sv. očeta. Zosisti namreč vedo, da je to romanje pred očmi vsega sveta in da grede pred sv. očeta kot »sol zemlje«. Vsa organizacija je nesebično zbirala denarna sredstva, saj ima same take člane, od katerih nobeden ne zmora takih stroškov. Čeprav vsi, ki so pobirali med prijatelji, na prireditvah, s prodajanjem koledarjev in ostalega žosističnega čtiva, ne bodo mogli iti v Rim, vendar med njimi ni nobene nevoščljivosti ali nezdravega tekmovanja, kdo bo šel in kdo ne. Vsi so sodelovali in vsi so veseli, da jih bo nekaj iz njihove organizacije moglo iti, ki bodo prinesli nazaj novega ognja in ga razširili med vse ude. Na pot bodo smeli le tisti, ki so se v zadnjem letu najbolj odlikovali v borbi za uresničenje žosističnih idealov, ki so pridobili največ novih, notranje prepričanih članov, ki so v svojem okolju najbolj uveljavili vpliv žosizma, zlasti med delavstvom po tovarnah, v isti delavnici, v isti ulici itd. Vsa mlada vojska je bila nesebično na delu, da bi v Rim od dobrih oddiš samo najboljši. In teh se je med 20 narodnostmi zbralo 20.000. Palad tega znamenitega dela so romanje tudi no-

tranje pripravljali z molitvijo in premišljevanji o Cerkvu, o papestvu in 20.000 jih bo šlo v Rim popolnoma pripranih, zavednih, neomahljivih — vsi vedo, kam gredo in po kaj gredo. Gredo z vero v božje poslanstvo Cerkvu, z vero v Kristusovega namestnika na zemlji, gredo kot prvi kristjani, ki hočejo s svojo vero preobrniti svet in ga prepričati, da je pametno in človeško življenje možno samo v Kristusovem kraljestvu, po tistih smernicah, h katerim večni Rim vsa stoletja neustrahovano kliče človeštvo. To niso izletniki, ki gredo gledat spomenike stavbarstva in slikarstva, to so sami mladi delavci, ki gredo v Rim na božjo pot, da tam molijo za ves tisti svet, ki mu je namenjeno Kristusovo kraljestvo in Kristusov mir.

Kakor je prejšnji papež dejal o žosistih, da so njegovo največje upanje, tako to idealno množico sedanjih papež pričakuje z največjo ginenostjo. Pa tudi ostali svet, ki sicer ob njegovih mirovniških poslanicah stoji ob strani, se pripravja, da bi dobro videl, kaj se bo takrat v večnem Rimu godilo. Več radijskih postaj bo oddajalo sprejem pri sv. očetu in najbolj strupen tiak ne bo mogel molče mimo te velike mirovne manifestacije. Zosistični tisk pa se naravnost pobožno veseli te božje poti in pripravlja romanje na odhod. Ta množica pred sv. očetom v teh dneh bo pač najmočnejše znamenje večno žive Cerkvu in — odrešenja po njej.

Žična železnica v višini 3625 m

V gorovju Mont Blanca grade Francozi žično železnico, ki bo najvišja na svetu. Šla bo od današnje zadnje postaje na vrhu Pelerins aux Glacières (2430 m) na vrh Col du Midi 3625 m visoko. Med obema točkama so v letošnjem poletju že položili pomožni kabel. Da bi šlo delo hitreje od rok, stanujejo vsi delavci v kočah, ki so jih postavili tako rekoč iz snega v višini 3600 m. Hrano in ves material za gradnjo jim dovažajo letala. Tudi prvi tenki kabel, s katerim bodo potegnili na najvišji vrh 8 mm debel kabel, ki bo šel zvozil ves material za končno postajo, so jim vrgli na sneg iz letal.



»Ladja pučave« v londonskem živalskem vrtu se je vlegla na pesek, da se navžije zadnjih žarkov jesenskega sonca.

Rastlinsko življenje na Marsu

Uspehi opazovanj ob zadnji »Marsovi opoziciji«

Ves znanstveni svet se je na letošnjo »Marsovo opozicijo«, ki jo zemlja doživi le na vsakih 15 let, temeljito pripravil. Na vseh za opazovanja ugodnih krajih so bili postavljeni veliki daljnogledi, ki so jih neprestano oblegale čete zvezdoslovcev. Vse je pričakovalo, da se bo ob tej priliki spet odkrilo kaj novega na tem planetu, okrog katerega se že plete toliko teorij. Posebne ugodne vremenske razmere je imela komisija zvezdoslovcev iz Arizone, ki je šla s svojimi pripravami v Južno Afriko in je napravila nekaj prav izredno posrečenih fotografskih posnetkov Marsa. Komisija, ki je imela svoj sedež v mestu Bloemfonteine, je vodil prof. Sliphers, ravnatelj Lowellovega observatorija v Arizoni. Ta je s svojimi najožjimi sodelavci prišel v Bloemfonteine že nekaj tednov pred nastopom »Marsove opozicije«, da je vse pripravil za glavni fotografski naskok na Mars. V odločilnih dneh, ki so komisiji naklonili izredno jasne noči, je napravil 7000 fotografskih posnetkov Marsa. Več sto teh fotografij, ki so sedaj že razvite, po mnenju prof. Sliphersa, potrjuje njegovo teorijo, da je na Marsu rastlinsko življenje. Vse, kar se je doslej govorilo in pisalo o rastlinstvu na Marsu, so bile le domneve, ki jih je bilo težko povsem overiti, še težje pa zanesljivo dokazati. Ako te fotografije močnejše dokazujejo rastlinsko življenje na Marsu, je ta

njegova zadnja »opozicija« znanost neverjetno obogatila.

Po zadnjih opazovanjih si je mogoče po mnenju prof. Sliphersa že napraviti dokaj točno in zanesljivo sliko Marsove zagonetne površine. Planet je ob teh opazovanjih kazal drugo stran, zato je bila tudi njegova znana rdečkasta svetloba nekoliko svetlejša. Prof. Sliphers je ugotovil, da se na Marsu med jutranjim in večnim mrakom kažejo velike lise izredne svetlobne jakosti. On jih smatra za oblake, ki jih gibljejo močni vetrovi. Tudi severni tečaj in sosednje ozemlje kaže v posameznih dnevnih urah zelo različne oblike. Po njegovem mnenju prihaja to od ledu, ki se tvori pod vplivom različnih temperatur. V nekih dneh je imel ameriški zvezdoslovec vtis, da se je ta led ves razlezel in da je na njegovem mestu nastalo morje. Ob Marsovem sončnem zahodu se je po takih pokrajinah spet začel širiti led. Nekateri znanstveniki tudi že zlečaje kapek smatrajo za oblake, vendar te množice fotografij dajejo dovolj gradiva, ki bo gotovo pri nadaljnjem razmotirvanju in študiju spoznavanje Marsa pomaknilo za korak naprej. Prof. Slipher nadaljnjih podrobnosti še ne mara obešati na veliki zvon, ker hoče najprej svoj material sam vsestransko preučiti in se z isledki pokazati na prvem kongresu zvezdoslovcev.

ŠPORT

Nedeljske motodirke na Čatež

Lepa Dolenjska, ki je v tujkoprometnem oziru nekam zapostavljena, je v nedeljo oživela, kot se to zgodi le ob redkih svečanostih.

Že eno uro pred dirko so se zgrinjale množice gledalcev iz vseh krajev Slovenije. Vse je hitelo na dirke v Vel. Loku in Čatež. Toliškega osebnega avtomobilskega in motornega prometa, kot je bil v nedeljo na Dolenjskem, Dolenjci ne poznajo.

Pred množico hvalažne publike, ki je je bilo nad 4000 in ki je v gostem špalirju zasedla šest in pol kilometra dolgo progo Vel. Loka—Čatež, so bile Hermesove hitrostne gorske dirke, ki so nudile gledalcem zares obilo športnega užitka. Mnogo dolenjskega prebivalstva je pa dirke opazovalo prvič v življenju. Tekme so se udeležili tudi trije nemški dirkači in pet zagrebških dirkačev, poleg tega pa seveda vsi naši najboljši vozači iz vse Slovenije. V nedeljo se je prvič po dolgih letih zgodilo, da je startalo več vozačev, kot jih je bilo prijavljenih. Na startni listi jih je bilo 48, a startalo jih je skupaj 54.

Prav posebno reprezentančen okvir so dobile dirke z obiskom pokrovitelja gosp. župana Gerdena, dalje zastopnikom bana g. Lenartom, predsednikom Motozveze kralj. Jugoslavije g. Boskovičem in tajnikom Funckem ter z udeležbo mnogih zastopnikov raznih oblasti in častnih gostov.

Dirke so se pričele točno ob 15 s štartom malih ljudskih motorjev do 100 cm, tako zvanih »brenčev«, ki imajo zlasti med mladino mnogo obduovalcev.

V naslednjem nekaj podatkov in rezultatov: Med šestimi vozači kat. do 100 cm se je daleč pred ostalimi plasiral na prvo mesto Fantini Valtier (Hermes) iz Ljubljane na stroju DKW v času 6:59.4. Fantini dalje zadnje čase od dirke do dirke uspehe in nas s svojo drzno in preračunljivo vožnjo spominja na mnoge evropske prvake, le škoda je, da nima moč-

nejšega stroja. Želimo, da bi sčasoma in s pomočjo kluba tudi to dosegel. V kategoriji turnih motorjev do 200 cm je tisoče gledalcev zadivil s svojo drzno vožnjo znani vozač Kaučič V., ki je nevarne vzpone in ovinkne jemale in rezal, da je zlasti deželanom, ki ga še niso videli voziti, močno ugajal. Prirobil si je v času 6:26 prvo mesto. — V skupini turnih strojev do 250 cm je z najlepšo vožnjo zmagal Puhar Franc (Hermes) na Puchu v času 6:25. — V damski skupini je pa zmagala gđe. Pickova iz Novega mesta na stroju Puch. — V kat. športnih strojev do 350 cm je zmagal v času 6:14.2 na stroju »Horex« Pepi Rosenwirth, ki je kot najboljši Hermežan prejel dragoceno keramični kip, fant in dekle v narodni noši, razen tega pa še dva lepa pokala. Tempo vožnje je pa dosegel v kategoriji športnih strojev do 600 cm. Med šestimi vozači po večini na BMW strojih se je razvila peklensko divja vožnja, zlasti se med ljubljanskim pravkom Jurčičem, našim zmagovalcem Ciblahem in Zagrebčanom Pavličem. V dveminutnem presledku so zdrveli drug za drugim, da se je grmenje strojev razlegalo daleč po dolenjskem gričevju. V divjem tempu in s povprečno brzino 102 km na uro se je plasiral na prvo mesto Nikola Jurčič na BMW stroju 500 cm v času 5:54.2, ki je s tem časom postavil tudi najboljši čas dneva izven konkurence.

Telmo so zaključili motorji s prikolicami. Zanimiv pa je bil samo evropski prvak Abarth, ki je na posebnem NSU stroju 1000 cm dosegel zelo dober čas, in sicer 6 min 29. s.

Po zaključenem delu športne komisije je imel pred razdelitvijo nagrad v smilu motošporta in tujkega prometa na Dolenjskem lep govor načelnik Moto Hermesa in poslanec g. Miloš Starč.

Po razdelitvi nagrad so se razšle tudi množice Dolenjcev, ki že vse od nedelje sem povsod, kamor prideš, govore samo o dirkah na Čatež. —rič.

Nov nemški rekord v skoku ob palici

V Duisburgu so pred 25.000 gledalci nastopili nemški lahkoatleti. Svetovni rekord Harbig je tudi tu zmagal v teku na 400 m, katero progo je pretekel v času 47.3 sek. Presenetil pa je na tej prireditvi atlet Glötzner, ki je postavil nov nemški rekord v skoku ob palici. Preskočil je namreč višino 4,148 m in se je s tem rezultatom povzpelo do evropskega vrhunškega razreda. Prejšnji nemški rekord je branil atlet Wegner z znakmo 4,12 m in ga je torej Glötzner zboljšal skoraj za 3 cm.

Že 14 narodov za V. zimske olimpijske igre v Ga-Pa

Organizacijskemu odboru za V. zimske olimpijske igre, ki bodo v času od 2.—11. februarja prihodnjega leta v Garmisch-Partenkirchenu, so se v zadnjih dneh prijavile še naslednje države: Francija, Finska, Grčija, Anglija, Jugoslavija, Nizozemska in Slovaška, tako da je sedaj prijavljenih že 14 narodov. Poleg navedenih so se prijavili: Belgija, Bolgarija, Italija, Letonska, Liechtenstein, Norveška in Madžarska.

Juniorji atletske sekcije SK Planine!

V začetku septembra (3., 8. ali 10. — natančen datum bo pravočasno objavljen) bo v Zagrebu rovanjski dvoboj z HSK Maratonom. Pozivam imenovane in tudi druge atlete-juniorje, ki mislijo, da pridejo

za dvoboj v pošte, da pridno trenirajo in poročajo o svoji formi: Belak, Bratovž, Burja, Dolinar, Erman, Gunde, Klinar Tone, Pavčnik, Lebinger, Merala Rajko, Mavsar, Remec, Potočnik, Rus, Strupi, Salehar, Zgalin, Zibert in Urbančič. Če se kdo dvoboja ne more udeležiti, naj to takoj sporoči na naslov: Jeglič Franc, Kongresni trg 2. Erman in Remec naj takoj pošljeta svoj krstni list, ker smejo štartati samo verificirani atleti. — SK Planina je predlagala sledeči vrstni red disciplin: 1.) 60 m zapreke, 2.) disk, 3.) 100 m, 4.) kroglja, 5.) višina, 6.) kopje, 7.) daljava, 8.) palica 9.) 1000 m, 10.) 4X100 m. — Načelnik.

Zanimivo lahkoatletsko tekmovanje v Mariboru

V soboto in nedeljo se nam obeta v Mariboru zanimivo lahkoatletsko tekmovanje: dvoboj med SSK Maratonom in SK Železničarjem. Oba kluba sta precej izenačena, kar je pokazalo že prvenstvo Maribora za poizenače. Težko je prerokovati, kdo bo odnesel zmago. Program obsega vse panoge lahke atletike — skupaj 18 točk. Program bomo še objavili. Tekmovanje se začne v soboto ob 16 in v nedeljo ob 9 ter bo na prostoru SK Železničarja.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SSK Maratom, Maribor. Pozivajo se vsi atleti, ki so dobili poziv za dvoboj med SK Železničarjem in SSK Maratonom, da se javijo v soboto ob 15 na prostoru SSK Železničarja. Opremo prinesiti s seboj. Javijo naj se tudi tisti, ki niso bili pozvani.

Največja šiba Kitajske: Rumena reka

V zadnjih 2500 letih je veletok sedemkrat menjal svoj tek

Huang-ho ali Rumena reka je druga največja reka Kitajske. Toda po množini svojih voda in po silnem razdejanju, ki ga leto za leto povzroča ob vsem svojem toku, je najstrašnejša voda na svetu. Menda nobena voda še ni zahtevala toliko človeških žrtev kot Rumena reka, ki ji Kitajci ne pravijo brez vzroka tudi »Naša skrb že tisočletja«. Ni ga veletoka na svetu, s katerim bi bilo neločljivo združenih toliko človeških usod kot z Rumeno reko. To je najbolj kljubovalna in obenem najbolj potuhnjena voda Azije. Njeni razdiralni sili se trajno ne upira noben beton, ne jezovi iz cementa, ne nasipi iz peskom napolnjenih vreč. Ako vode le na enem mestu dobe majhno oporo ob mejah struge, so že izgubljene cele pokrajine, ker ni ga sredstva, ki bi moglo zadržati skrivnostno silo voda. Z veliko naglico se valijo umazane vode po gosto naseljenih pokrajinah severne in srednje Kitajske nižine. Neopredelne pokrajine utonejo v enem samem jezeru, iz katerega se ne vidi noben vrh griča, nobeno drevo, nobena streha. Huang-ho šumi in na kilometre in kilometre daleč nosi s seboj trupla živali, utopljenice, pobištvo, izravana drevesa, razbite džanke — cele pokrajine posname in pobira z njih vse... Še tedne po povodnji prihajajo v Rumeno morje posamezna trupla, zadnje tihe priče velikega razdejanja. Kdor ne more pravočasno uiti na varno, je brez usmiljenja izgubljen. Rumena reka je požrla že na stotine in stotine človeških življenj. V območju te velike vode živi okrog sto milijonov ljudi. Vsi ti milijoni so na milost in nemilost prepušteni vilesi teh voda, ki odnašajo rodovitno prst in jo drugod spet odlagajo, ki podirajo hiše in drugod svoj bogati plen tako rekoč ponujajo kitajskim reveškim, da sežejo po njem in si napravijo streho — Huang-ho deli življenje in smrt, pokrajinam daje rodovitnost in jo ubija.

Z vsemi ovinki in vijugami je Huang-ho dolg 4500 km. Širok je na nekaterih mestih tudi 10 km, njegovo porečje pa po površini meri en

milijon kv. km. Izvira visoko gori pod gorovjem Tsing-hai, 4500 m nad morjem. V velikih ovinkih se vali skozi pokrajine in se na severu skoraj približa Mongoliji. V svojem toku večkrat v veličastnih slapovih pade preko sten, v pokrajini Kansu pade na kratki razdalji za celih 1000 m. Štirikrat gre mimo kitajskega zidu in se — danes — na 37° 55' izliva v zaliv Cili. Do l. 1852 je pri mestu Kai-feng zavil na desno in se v široki strugi valil naravnost proti Rumenu morju, v povodnjih l. 1852 pa je potopil pokrajine z vsemi mesti in vasei in ko so se vode polegile, je bil Huang-ho v sedanjí strugi — izprememba je nekaj takega, kot če bi Donava pri Belgradu nenadoma udarila naravnost proti jugu in začela teči proti Solunu.

Sedanjí izliv v zalivu Cili je Huang-ho dobil torej šele l. 1852, pa je do danes že potisnil v morje 30 do 40 km širok jezik peska in ilovice, ki jo vali s seboj. Od mesta Huai-king do sedanjega izliva teče po strugi, ki je za 15 m dvignjena nad ravnino. Ta struga je cel sistem jezov in nasipov, ki skušajo vode obdržati v mejah in mora vsako pomlad prestati budo preizkušnjo. V tednih deževne dobe in od snega, ki se topi v gorah, pride v strugo toliko vode, da jih vse skušnje stoletij ne morejo več krotiti. Ob vstopu v pravo Kitajsko teče skozi rodovitno ilovnato zemljo, od katere dobi tudi svojo značilno rumeno barvo, po kateri ima ime; to ilovico vali s seboj in si z njo zasepa strugo, da je dno vedno višje in morajo biti tudi nasipi vedno višji. To je stoletna borba človeka z vodo za njegovo zemljo, ki bi brez te vode bila puščava. Kljub naporem stotomilionskega naroda je Huang-ho v zadnjih 2500 letih sedemkrat izpremenil svoj tek in svoj izliv v morje.

Večkrat je že Huang-ho s svojimi povodnjami posegel v zgodovino in ni izključeno, da ima tudi on svoj delež pri dejstvu, da se je nekdanja visoka kitajska kultura tako brez sledu izgubila. Tudi ob povodnji l. 1852 je ta veletok tako rekoč narekoval razvoj dogodkov. Uporniki pod vodstvom Tai-Pinga, ki so resno ogrozili dinastijo Manduč, so se morali od njegovih vodah ustaviti. Zavzeli so Nanking in začeli oblegati Kai-feng, 7. julija pa je izbruhnil Huang-ho. Na tisoče vasi in mest je odplaval, na milijone ljudi je utonilo, ko si je veletok iskal novo strugo in uporniki so morali opustiti vsako misel, da bi prodirali naprej proti Pekingu. — Ni torej čuda, če Kitajci temu veletoku pravijo »Naša skrb že tisočletja«.

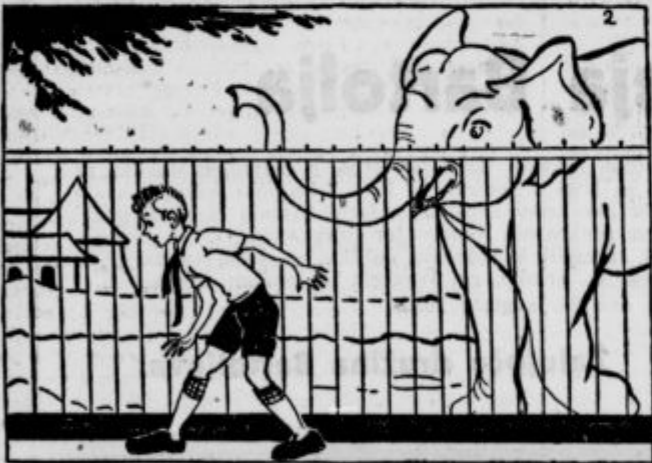
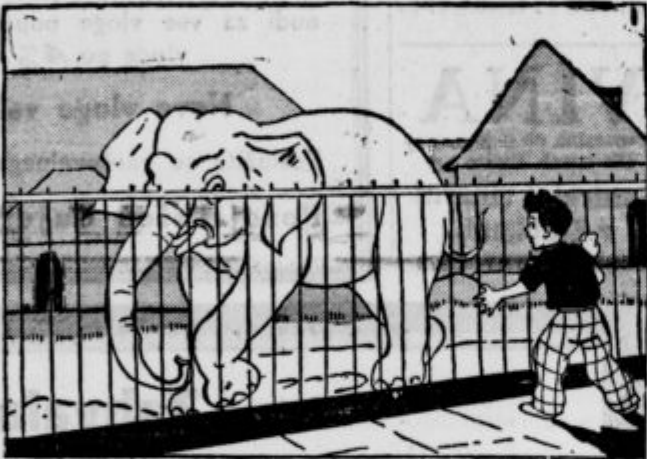
Kupim vilo na Bledu

na lepem prostoru, po možnosti z vrtom. Prezvamem takoj, izplačam v gotovini. — Ponudbe z opisom in ceno pod »Gotovina« na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Illica 9.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(1) Filip je bil sin staršev, ki niso imeli dosti denarja za zabavo. Zaradi tega je bil Filip večkrat žalosten, saj je imel polno načrtov za razna potovanja v glavi. Najrajši pa bi bil kdaj potoval po svetu na hrbtnu kakega slona. Sleherno jutro se je v živalskem vrtu hrepeneče oziral na Sambo, orjaškega slona.



(2) Filip pa je imel tudi prijatelja, ki so mu drugi fantje natvezli vzdevek »dolgi Jan«. Dolgi Jan je bil Filipov zaupnik, in z njim vred je snoval načrte, kako bi se, kot prvo točko, mogla skrivši splaziti v živalski vrt. Seveda je umljivo, da se to ne bi zgodilo skozi glavni vhod!

SLEPEC

Detektivska povest

Peters je nazadnje spet dobil glas. »Prav, izmuznil se nam je, gospod, ampak elep pa ni; prav tako malo je slep, kakor jaz.« »Kaj!« je vzkliknil McNab. »Kaj govorite? Da ni slep? Ste poblaznili, Peters?« »Prav tako malo je elep kakor jaz, res ni bil,« je paznik ponovil trmasto.

Dobro se še spominjam, kako je McNab debelo gledal. Sprva je boljše malone v togotni nejevernosti. Nato pa mu je nenadna sprememba obojnega obraza. Videz prazne nejevernosti mu je bil izginil iz oči in namesto nje mu je zasijala v njih luč razumevanja.

»Razumem,« je rekel počasi in kakor samemu sebi. »Da, zdaj razumem. Zato se je torej Dunn tako smejal.« Obrnil se je ter pokimal Peteru. »Pa pridite sem ter nama povejte svoje doživljaje. Tu je klopi čisto tik vrat na vrtu.«

In hip nato sva že sedela na nji in Peter je bil med nama.

»Se ura ni od tega,« je spregovoril mali človek in vzdihnil, »kar se je to zgodilo. Vsi smo se bili lotili svojega dela, Jenkins prodaje vžgalice, druga dva sta plačala, jaz pa sem eukal čopič v roki. Med menoj in Jenkinsom je na svojem nizkem stolu sedel bralec. Vse je bilo videti varno kakor v zaklenjeni hiši. Jenkins je kajpada imel najlepšo priložnost, da je mogel videti, kaj se je zgodilo, ker ni imel nobenega dela, pa je bil venomer obrnjen z obrazom proti cesti. In Jenkins sem tudi najprej zastal kričati. Pogledal sem okoli sebe ter videl, da ga je trdo držal za vrat neki gospod in je nekaj vpil, česar pa nisem mogel razbrati. In takoj za tem sem zagledal slepeca, ki je planil na cesto in se tudi spretno izognil nekemu kolesarju.« Peters je za hip

umolknil. »Prav zaradi tega, ker sem bil pri pogledu na to ves iz sebe, nisem mogel zadosti hitro delati. Rea, gospod, ko sem videl, da bralec ni bil slep, sem pri pričel tako osupnil, da sem, da se tako izrazim, obstal z odprtimi usti kakor okamenel. A bil je tudi tako zelo spreten — hiter ko blisk. Človek ne bi bil nikakor mogel uganiti, da je bil to tisti potir in izžepni elepeec, ki je vedno tako mirno sedel na svojem stolu. Posledica je bila, da je dokaj udobno skočil v avto, preden se je kateri od nas mogel premakniti.«

»Ali se je gospa ustavila z avtom na drugi strani?« je vprašal McNab.

Peters je hitro pogledal kvišku.

»Tako je, gospod, to se pravi, na tisti strani ceste, ki ji je bila bližja. Ja, ustavila se je pri Campden Hill Roadu. A ni ustavila stroja, dasi je bila odprla vrata in je že vstajala, da bi bila stopil iz avto. Tedaj pa ji je pobegli po mojih mislih bržkone nekaj rekel ter pri nasprotnih vratih skočil na voz. Videti je bilo, da je bila gospa iznenadena. Saj nekoliko sekund ni ničesar storila. Tedaj sem izpustil čopič in stekel. In pritekel bi bil do nje, da ni bilo nekega taksija, ki je malone zavozil vame. To me je ravno zadosti dolgo zadrževalo, da se je njam avto odmaknil.«

»Katero številko pa je imel avto?« je vprašal McNab.

Peters je ves obupan vil z rokami.

»Oh, gospod, za vse take reči je bilo umno poskrbljeno. Številka je bila skrita pod nekim pogrnjenjem, ki je viselo preko ozadja; ospredja avta pa nisem mogel videti in vse, kar sem opazil, ko sem segel z roko ter zgrešil, je bila črka 'K'. Tedaj je namreč avto pospešil brzino in se je ogrinjalo prihvilito.«

McNab je zagodrnjal.

»Ni mi treba izpraševati, kaj se je nato zgodilo,« je opomnil.



- Ta krama je iskatna, ker je zelo koncentrirana.
- Namažemo jo zjutraj in zvečer na ovlaženo kožo.
- Kožo masiramo, dokler ne vsrka kreme popolnoma, nato pa jo nežno obrišemo.

Na soncu!

Predvsem sta potrebni dve stvari:
♦ ZASČITNI NAOČNIKI in Vaša
♦ CRÈME SIMON!



Vedno Vam mora biti pri roki!

Sonce lahko pokvari Vaše oči. Zato jih tudi zavarujete. Toda sonce povzroča prav tako bolne opekline, zaradi katerih dobi koža predvsem videz starosti. Ko so te opekline izginile, je postala koža grda in nagubana. Če pa hočete, da Vaša koža potemni brez sončnih opeklin in da ohrani svežost in mladostni izraz, uporabljajte na vsak način in predvsem potrebno

CRÈME SIMON

To koristno kremo uporabljajo in priporočajo zdravniki.

Tien-tsin pod vodo

Japonska poročevalska družba Domei poroča, da je voda v Tien-tsinu, ki šteje skoraj 1 milijon prebivalcev (z mednarodnimi koncesijami vred), stopila do tri metre visoko. To je največja povodenj, kar jih v Tien-tsinu pomnijo v zadnjih 80 letih. Vse mesto stoji tako rekoč sredi jezera in je to strašna katastrofa, ki je še dolgo ne bo mogoče preboleti.

Čolni in splavi so edino prometno sredstvo po ulicah, ki so bolj podobne strugam rek. Deževje je medtem sicer prenehalo, toda vode se še niso oteklo. Najhuje je bilo 21. avgusta, ko so vode stopile najvišje. Sedaj pa že pripeka sonce in se je bati, da bi v vročini izbruhle razne bolezni.

Zaradi deževja zadnjih dni je reka Pai-ho zelo narasla in 20. avgusta ob 1 popoldne prelomila nasipe. Vode so se razile iz struge najprej v japonski del mesta, v katerem je kmalu bila večina hiš do tri metre v vodi. V teku popoldneva so vode pritiskale v angleško in francosko koncesijo. Vreče, napolnjene s peskom, ki so jih francoske oblasti v naglici dale postaviti na mejo med francosko in japonsko koncesijo, se pritisku vode niso moge upirati, voda jih je igranje odplavila. Kljub povodnji pa japonske straže na meji proti angleški koncesiji stoji na svojih mestih, čeprav so do pasu v vodi. Tudi še preiskujejo vsakega pešca in vsako vozilo, ki hoče v njihov del mesta — kot da se ni nič zgodilo.

Kdo je hitrejši: lastovke ali letalo?

Večkrat so že razni znanstveniki poskusili dobiti dokončen odgovor na to vprašanje, pa vedno le s približnim uspehom. O najnovejšem takem poskusu poročajo iz Turina, kjer so štirje naravoslovci napravili ta poskus na treh lastovkah. Ker so pri tem ravnali z vsjo točnostjo in vestnostjo, bo najbrž izid ostal za daljšo dobo kot dognan. Vzeli so iz gnezda tri mlade lastovke, ki se bodo letos prvič preselile preko morja in so torej baš v polni moči. Vsaki so pritrili na nežne nožice majhne pločevinaste znamke, po katerih so jih ob povratku spoznali. Nato so jih v zaboju z avtom prepeljali proti jugu. Ob 3 in 3 minute so zaboj odprli in lastovke so se takoj vzdignile v zrak. Ko so dosegle višino 200 m, so nekaj časa krožile nad krajem in ko so se znašle, so se spustile v smeri proti svojemu domačemu kraju. Ob 3.49 in 3 sekunde so planile v svoje domače gnezdo. Ker znaša oddaljenost med obema krajema točno 158 km in so lastovke preletele to razdaljo v 46 minutah, so povprečno letale s hitrostjo 218 kilometrov! To pa je hitrost, ki tudi pri letalu pomeni lep uspeh.

Denarni zavod v Ljubljani rabi dva mlajša

uradnika ali praktikanta

za nastop takoj. Prednost imajo kandidati z znanjem tujih jezikov. — Ponudbe s prepisi izpričeval in navedbo referenc je poslati na upravo Slovenca spod »Ambiciozen« št. 13819.

»No, gospod, medtem sta naša druga dva paznika nekako preplezala ograjo in Jenkins se je rešil tistega gospoda.«

»Potemtakem ste vsi štirje dirjali po cesti za avtom in cela tolpa ljudi je drla za vami, kaj ne? Kaj dobrega ste si neki obetali od tega?«

Peters je bil videti zelo užalostčen in zmešan.

»No, gospod, na koncu tiste ceste smo se porazdelili in z Jenkinsom sva dobila ondi taksi. Odpeljala sva se proti Bayswateru, a druga dva, ki sva ju pustila, sva naročila, naj kreneta po Kensingtonski cesti, kakor hitro bosta dobila kakšen avto. Pa, gospod, nikakršne tolpe ni bilo za nami, niti kaj podobnega, kar bi vi nemara tako imenovali; to je — to je pregospo-ski okraj za kaj takega, gospod,« je ugovarjal Peters.

McNab je v odgovor nestrno pihnil.

»Peters, prav tako dobro bi bilo, da ste lepo ostali pri svojem pleskanju. Res, še bolje, kaj v tem primeru bi bili mogoče pomagati Jenkinsu prijeti za vrat tistega gospoda.«

»Prijeti za vrat gospoda!« je vzkliknil Peters.

»Ampak, gospod, saj je on držal za vrat Jenkinsa. Ustavil se je bil, da bi bil kupil škatalico vžgalice od njega ravno v trenutku, ko je prišel avto. Dal mu je pol krone ter čakal, da bi mu bil Jenkins drobiž dal nazaj. Jenkins mi je v taksiju pripovedoval, rekel je, da je gospod mislil, da mu je bo a pol krone popihal.«

»Čenče. Tisti človek je bil ondi samo zato, da bi bil Jenkinsa zadrževal, da bi bil odvrnil pozornost edinega paznika, ki je imel pogled na cesti, in da bi bil oči vas drugih obrnil proti sebi in Jenkinsu. Jenkins je bil bedak. Toda ne,« je izjavil McNab z bliskajočimi se očmi in navzven dvignjeno stisnjeno pestjo, pred katero se je Peters kar stresel, »toda ne vešji bedak, kakor sem bil jaz.«

A jeza in nejevolja sta se mu kmalu polegli. In ko je potem, ko mu je bil zadal še nekoliko vprašanj, Petersa odsovil, je skušal s svojo na-

Gnojilne črpalke brzpapirniki štedilniki

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje

Podržaj Ciril, lg 147 pri Ljubljani

Glavna kolektura Drž. razr. loterije



VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14.

javlja, da so bili glasom telefonične sporočila dne 22. avgusta izžrebani naslednji dobitki V razreda 38. kola:

200.000 din št. 73296. — 60.000 din št. 14930. 24.000 din št. 38826, 66409. — 20.000 din št. 17686, 40587. — 16.000 din št. 2097, 3830, 18432, 59017. — 12.000 din št. 2535, 23194, 64839, 89748, 93464. 10.000 din št. 17821, 27297, 30756, 58768, 60345, 88885. — 8.000 din št. 78, 4268, 4841, 13142, 14762, 19166, 25313, 49430, 75863, 91152, 96701. — 6.000 din št. 1748, 10098, 12946, 24154, 36757, 56314, 61863, 64646, 67291, 68470, 70054, 74272, 88564, 94218. — 5.000 din št. 497, 6856, 14892, 21697, 27744, 46953, 47901, 49018, 56187, 60763, 63541, 67228, 68610, 69374, 70283, 74363, 81858, 81933, 94948, 97767. — 4.000 din št. 4630, 7617, 29408, 20509, 22186, 23264, 26578, 30650, 31175, 37183, 37980, 42907, 43307, 45891, 46907, 47031, 47578, 48777, 50519, 50849, 52784, 55120, 57567, 58891, 61219, 67439, 67550, 68150, 71033, 72863, 74574, 79374, 82702, 84601, 88843, 88988, 94396, 94530, 95561, 99903.

Poleg tega je bilo izžrebanih še veliko števil dobitkov po 1000 din.

Prihodnje žrebanje bo v sredo, 23. avgusta in bo trajalo do 9. septembra.

Vsi oni, ki so zadeli v moji kolekturi, lahko dobitke takoj dvignejo.

Kdor si še ni nabavil srečk Državne razredne loterije, naj pohiti ponje v glavno domačo kolekturo »Vrelec sreče«.

vadno trmo in doslednostjo kolikor toliko popraviti svoje po vsem videzu zelo slabo delo. Da je polomija njegovega načrta McNaba pretresla, tega mi ni bilo treba pripovedovati. Nekaj časa je bil videti kakor omamljen od udarca in nesposoben za logično misel. Treba mu je bilo nekoliko minut, da se je zbral. In brez razburjanja in zmede se je odpočil tistih nekoliko hipov na tistem sedelu na vrtu. Sedel je togo in se ni menil za kričanje otrok in prijetno pritoževanje gospodskih strežnic, ki so pohajale mimo naju.

Ne bi bil bil mogoč reči, ob katerem času ravno je dobil McNab spet razaj oblast nad položajem. Nepozaben dojem je napravil na mojo dušo, ko je sedel ondi. Videti je bilo, da mu slednji čut, slednja misel in živce in celo dihanje miruje, samo da bi mu mogla misel neovirano delati. Nazadnje sem sprevidel, da se je le spet nekako prebudil v svet izven sebe, in radoveden sem bil, kaj je od svojih načrtov rešil, če je sploh kaj rešil. Toda njegove prve besede so se mi zdele povsem brez zveze z njegovim porazom tisti dan.

»To,« je dejal resno, »bo zdaj prešlo v tekmo za preprečitev drugega umora.«

Besede so me osupnile. Nato pa sem razumel, kaj je hotel reči.

»Reči hočete, da bo umoril Kinlocha?«

»Da, izločil bo Kinlocha.«

To je bilo tako oddaljeno od smeri, v katerih so mu po mojem mnenju tekale misli, ko je sedel ondi, da sem se zdržnil. Še na um mi ni prišlo, da bi bil Kinloch utegnil biti v nevarnosti. Saj je bil tako dolgo naš kamen spod-tike, da mi je bilo skoraj nemogoče na mah razumeti, da bi bil utegnil biti kamen spodtike tudi komu drugemu.«

McNab me je prijel za ramo.

»Podvizajte se. Niti trenutka ne smeva zamuditi.«

Mali oglasi

Službo dobe

Krojaškega pomočnika
in vajenca takoj sprejme
Vrhovec Anton, krojač —
Tyrševa cesta 124. (b)

Mlajše dekle
vajeno vseh hišnih del
in kuhe — sprejme Kosi-
r, Lavričeva ulica 12.
»Slovenca« pod 13.813. (b)

Služkinjo
začetnico, pridno in po-
šteno, takoj sprejme Kosi-
r, Lavričeva ulica 12.
Bežigrad. (b)

Dekle
za vsa hišna dela, ki zna
kuhati za tri osebe, takoj
sprejem. — Ponudbe na
naslov: Advokat Malič —
Banja Luka. (b)

Krojaškega pomočnika
samskega, ki zna kakšen
dober inozemski kroj in
bi bil zmožen za delo-
vodja, takoj sprejem. —
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Zmožen« 13.829. (b)

Kuharica
starejša, zdrava, pošte-
na, vajena dobro kuhati,
za 80 oseb, se išče. Po-
nudbe z navedbo dose-
danega službovanja na
upravo »Slovenca« pod
»Internat« 13737. (b)

Lipski jesenski sejem 1939

Začetek 27. avgusta

60% popusta na nemških
železnih cestah, znatni popusti
v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:
Zvanični biro lajpcijskog
sajma, Beograd, Knez Mi-
hajlova 33/I



Začetek 27. avgusta

in častni zastopniki:
Ing. G. Tönnies, Ljublja-
na, Tyrševa 33. Tel. 27-62
in
Jos. Bezjak, Maribor, Go-
sposka ulica 25. Tel. 20-97



Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k Sebi po kratki mučni
bolezni našega ljubega brata, svaka, nečaka, strica, gospoda

ALOJZIJA ZAJCA

zasebnika, art. poročnika v rezervi, iz Smarjeških toplic

Umrli je 22. avg. v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji.
Pogreb bo v četrtek, 24. avgusta popoldne iz mrtvašnice pri
Sv. Križu v Ljubljani v rodbinsko grobnico. Ura pogreba
bo objavljena naknadno. Sv. maša zadušnica bo v petek,
25. avg. ob 7 v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Žalujoči ostali



Vsemogočni je poklical k Sebi njo, ki je našla vso srečo
le v tem, da je osrečevala in delila dobrote iz svojih da-
režljivih rok. Nimamo več v svoji sredi naše ljubljene in
nenadomestljive

Line

ki je postala žrtev zavratne bolezni. Vse, ki so jo poznali,
prosimo, da se spominjajo njene blage dušice v molitvi.

V najgloblji žalosti je zapustila svojo osiavelo mamico,
neutolažljivo sestro in brata, tako ljube ji nečake in neča-
kinje ter številno sorodstvo.

Njeno izmučeno telo položimo v zemljo v četrtek, 24. avg.
ob pol 5 izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidov-
danski cesti št. 9.

Na svidenje zlata naša Lini!

Dobri Bog Ti bodi mil sodnik in dober plačnik za vse!

Ljubljana-Maribor, dne 22. avgusta 1939.

V veliki žalosti družine:

Hinterlechner - Čonč



H. SUTTNER
Brezobvezen ogled!

KOLESA

kupite dobro in poceni
tudi na obroke pri

Ljubljana
Aleksandrova 6.

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo
knjižice, katero potrebuje
vsaka gospodinja, sprej-
memo. Vprašati na »Moj
dom«, Ljubljana, Dvorža-
kova št. 8. (b)

Tri avtomehanike

popolnoma samostojne, za
izdelavo avtokaroserij,
avtohladilnikov, blatni-
kov ter za vse vrste po-
pravil sprejem. Plačam
8—10 din na uro. Služba
stalna. Miho Lojović, De-
željeva 79, Zagreb. (b)

Vinski potnik

vpeljan, dobi takojšnjo
zaposlitev. — Ponudbe z
navedbo dosežan, službo-
vanja in zahtevkov na
naslov: Osrednja vinar-
ska zadruga, Ljubljana,
Kongresni trg 2. (b)

Dve foto-pomočnici

in foto-učenki sprejem
takoj. — V Ptuju iščemo
lokale v okolici magi-
stra ali pošte. Ponudbe
do 28. avgusta 1939 na:
Foto Elza, Ljutomer —
Ormož. (b)

Zaslужek

Dober zaslužek

nučimo vsaki osebi v me-
stu in na deželi. Pišite na
»Moj dom«, Ljubljana —
Dvoržakova ulica št. 8.

Aranžiranje

veleseljskega paviljona
oddam. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Arhitekt«
13.762. (r)

Čitajte »Slovenca«

Službe iščejo

Pekovski pomočnik

išče službo. Nastopi lah-
ko takoj. Vajen vsakega
dela. Rodič Franc, Retje
št. 116, Trbovlje. (a)

Pouk

Dekliški pensionat

»NADJA«

bo otvoren 1. septembra.
Konverzacija v tujih je-
zikih. Ljubljana, Cesta v
Rožno dolino 14. Gojenke
bodo imele v pensionatu
stanovanje, hrano, sodob-
no vzgojo in konverzaci-
jo v angleščini, franco-
ščini in nemščini. Zahte-
vajte prospekte. — Vsak
torek in četrtek (izvzem-
ši praznike) se gojenke
od 10—11 dopoldne lahko
vpišejo in osebno dobe
vse zaželenne informacije.

Dijaki

Dve dijakinji

ali dijaka iz boljše dru-
žine sprejem. Naslov v
podružnici »Slovenca« v
Celju. (D)

Vnajem

Majhno pekarno

na prometnem kraju me-
sta dam v najem. — Po-
nudbe upravi »Slovenca«
Maribor pod »Pekarna«
1297/13.835. (n)

Lepo sončno hišo

z 2 sobnim stanovanjem,
kuhinja, vsemi pritlikal-
mi in vrtom sadonosi-
kom — oddam v najem.
Ladja 1 pri Medvedah n

SOBE

Opremljeno sobo

v bližini banske uprave
išče učiteljica. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Soba« 13.821. (s)

Gospodična

išče stanovanje z oskrbo
pri dobri družini v Celju.
Naslov v podruž. »Slov.«
v Celju. (s)

Poizvedbe

V vlaku od Ormoža

do Moškanjcev ali pa na
cesti iz Moškanjcev v
Dornavo se je izgubila
rjava usnjata listnica z
legitimacijo za vžigalnik.
Najditelj dobi nagrado
pri inženirju Gobeč, gra-
fičarska pisarna, Dornava
pri Moškanjcih. (e)

Posvetva

Stavbne parcele

v bližini kolodvora Sent
Vid-Višmarje, s vodovo-
dom in elektriko, prodam
pod ugodnimi pogoji in
v poljubni velikosti po
20 din in več kv. meter.
Pojasnila Višmarje 59.

Vrtno parcelo

za takojšnjo prodajo ze-
lenjave, 1500—2000 m² —
prodam blizu Rakovnika.
Cena ugodna. Lahko tudi
na obroke. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Redka prilika« 13.812. p

Prodamo

Orehova jedra

med in vosek dobite naj-
ceneje: Medarna, Ljub-
ljana, Židovska ulica 6.

Koroške brunice

(Preiselbeeren) dobro iz-
brane, razpošila po po-
šti ali brzoizvozo od 6 kg
naprej po dnevni ceni
Henrik Zechner, Libelče
Koroško. (I)

Pozor! Pozor!

Najlepša bukova drva,
prvovrsten trboveljski
premog nudi po naj-
nižji dnevni ceni
VELEPIČ
Ljubljana-Siška,
Jernejeva 25, telefon 27-08

VINA

prvovrstna po najugodnej-
ših cenah kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Premog

koks, drva nudi

I. Pogačnik
Ljubljana, Boharičeva 5
telefon 20-39
Postrežba brezplačna

Borove plohe in deske

suhe, ugodno proda Ko-
čar Ludvik, Rova, pošta
Radomlje. (I)

Košnjo otave

prodam na travnikih ob
lžanski cesti. Janko Pre-
dović, Ljubljana, Poljan-
ska cesta 73. (I)

Ženitbe

Ljubezen

moža si zagotoviš, ako mu
postrežeš z dobro, okusno
hrano. Zato kuhal po pre-
izkušenih receptih, zbra-
nih v knjigi poklicne ku-
harice. Knjigo dobavlja:
Mizerit Deziderij, Zidani
most. Cena v predplačilu
10 din.

Denar

Posojila

iščite samo pri domačem
solidnem zavodu. Pišite
ali pridite osebno. »Moj
dom«, Ljubljana, Dvorža-
kova ulica št. 8.

Vaši prihranki

so varno in plodonosno
naloženi v domačem za-
vodu »Moj dom«, Ljublja-
na, Dvoržakova št. 8.

Brezplačno stanovanje

in hrano dam učenki, ki
obiskuje šolo na Jeseni-
cah, za protislugo poso-
jila 10.000 din za isti čas.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Diskretno in varno«
št. 13.809. (d)

Glasba

Klavir

dobro ohranjen, znamke
Schüler von Bösendorfer,
ugodno prodam. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 13.756. (e)

STROJI

Kovinska industrija,

pozor! - Frikcijska sti-
skalnica s 135.000 kg pri-
tiska in ekscentrična sti-
skalnica s 40.000 kg pri-
tiska naprodaj. Ponudbe:
Oglasi zavod Medved 2
Zagreb - Preradovičeva
ulica 28a. (I)

Auto-motor

Avto »Steyrer« Cabriolet
v brezhibnem stanju —
ugodno naprodaj. Vpra-
šati telefon 35-54. (f)

Razno

Gumbnice, gumbice, plise,
monogrami, entel, azur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciškanska ulica

Vezenje perila, krasna
predtiskana žen. roč. dela

Vzajemna posojilnica

F. Z. S. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove
vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo ga prejeli ob izgubi
našega nadvse ljubljenega očeta

Jerneja Bartolja

se tem potem zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo preč. g. župniku Majdiču za
duhovno tolažbo in g. dr. Tičarju za trud v bolezni. — Prav tako smo dolžni zahvalo
posojilnici v Sodražici, sokolskemu pevskemu društvu, požarni brambli in njeni godbi
za ganljive žalostinke, darovalcem prekrasnih vencev ter prav vsem, ki so blagega
pokojnika v tako častnem številu spremili k večnemu počitku. — Lepo se zahvalu-
jemo tudi viš. žel. svetniku v pok. g. Artoku, gg. Ivancem in ostalim odličnikom.

Zamoštec-Sodražica, dne 24. avgusta 1939.

Žalujoča družina Bartoljeva.

Zahvala

Vsem, kateri ste ob prerani smrti naše tako ljubljene

Miljutine Trampuž roj. Žnideršič

dali izraza spoštovanju in ljubezni do nje ter sočutju z nami, izrekamo najglobljejo zahvalo.
Posebej se zahvalimo gospodu E. Kobalovi in M. Rauterjevi za veliko požrtvovalnost v najtežjih
urah; gospodoma zdravnikom dr. J. Polcu in dr. Fr. Puclju za takojšnjo zdravniško pomoč, preča-
stitemu gospodu kanoniku M. Riharju in gospodom duhovnikom za podelitev poslednje tolažbe in
spremstvo do groba. Zahvaljujemo se I. slovenskemu pevskemu društvu »Lira« in Mestni godbi za
pretresljive žalostinke; župi in četi gasilcev, Sokolu in Narodni čitalnici, Kolu jugoslovanskih
sester, zastopnikom CMD, RK, SPD, Tabora in Branibora ter vsem, kateri ste počastili blago-
pokojnico s prekrasnimi venci in šopki in jo spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti.
Posebna hvala še sestri Rupnikovi za globoko občutene poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči sorodniki

Mednarodni položaj je zelo resen

Stališče nevtralnih držav

Stockholm, 22. avg. AA. Havas: Preden je danes dopoldne ministri predsednik Sandler odpotoval v Bruselj, je dal izjavo, v kateri je poudaril, da je mednarodni položaj očividno zelo resen. Kršitev miru v Evropi — je dejal Sandler — bi naravno imela velik vpliv na interese nevtralnih držav, ki ne sodelujejo v konfliktu. Kakšne uspehe bo rodila konferenca v Bruslju, to bo pokazal potek posvetovanj. Na tej konferenci bodo razpravljali predvsem o sledečih treh točkah: 1. veliki splošni interesi, ki jih imajo države, katere se potegujejo za ohranitev miru; 2. njihova jasna izražena volja, da vodijo neodvisno politiko ob strani obeh nasprotnih taborov evropskih držav; 3. potreba teh držav, da v sedanji dobi napetosti zavzamejo zmerno in rezervirano stališče, ki ga zahteva odgovornost in dobrobit njihovih lastnih državljanov.

Nizozemska na straži

Haag, 22. avg. AA. Tiskovni urad pri predsedstvu vlade objavlja uradno poročilo, ki med drugim pravi: Razvoj mednarodnih dogodkov je prisilil vlado, da do nadaljnjega ukine dopuste v vizitacijah, ki imajo nalogo braniti mejo in obalo, in katerim je zaupana obramba pred napadi iz zraka. Holandsko prebivalstvo je popolnoma mirno.

Dolga ministrska seja

London, 22. avg. AA. Reuter: Današnja ministrska seja je trajala tri ure in 20 minut. Mnogi ljudstva, ki se je zbrala v Downingstreetu, je navdušeno vzklikala ministrom, ko so odhajali od seje, predvsem ministrom za vojsko, mornarico in letalstvo.

Resnica ali tolažba?

London, 22. avg. AA. Reuter: Reuterjev dopisnik iz Rima poroča, da v krogih tamkajšnjega sovjetskega veleposlaništva izjavljajo, da bo tudi v sovjetsko-nemško pogodbo vnešena določba, kakršna je v sovjetsko-poljskem paktu, to je določba, da obveznost enega podpisnika te pogodbe avtomatično preneha, če bi drugi podpisnik napadel kako tretjo državo. Za primer neizvajanja napada na kako državo podpisnico, bo druga podpisnica ostala nevtralna.

London, 22. avg. AA. Reuter poroča iz Moskve: V dobro obveščenih sovjetskih krogih se slišijo glasovi, da skorajšnja nemško-sovjetska nenapadna pogodba ne bo onemogočila morebitne trojne obrambne zveze med Veliko Britanijo, Francijo in Rusijo. Dobro poučeni opazovalci pripisujejo največji pomen temu naziranj, v katerem vidijo namen sovjetske vlade, da nadaljuje pogajanja s Francijo in Veliko Britanijo.

Napad na tretjo državo lahko pogodbo razdere

Rim, 22. avg. AA. Havas: Na podlagi poročil, ki so se nocoj razširile v tujih krogih, v Rimu, se je zvedelo, da osnutek nemško-sovjetske nenapadne pogodbe vsebuje sledeče tri klavzule: 1. Nemčija in Rusija bi se zavezali, da ne bosta drugo drugo napadali; 2. prevzele bi obveznost, da ostaneta nevtralni v primeru, če bi bila ena od njih napadena; 3. vsaka teh dveh držav podpisnic bi obdržala pravico, da sme vsak čas odpovedati nenapadno pogodbo, če bi to smatrala za potrebno v primeru, da bi ena teh dveh držav podpisnic napadla kako tretjo državo.

Gayda:

Obroč okoli Nemčije je razbit

Rim, 22. avg. AA. Stefani: »Giornale d'Italia« objavlja članek svojega ravnatelja Gayde o skorajšnjem podpisu nemško-ruske nenapadne pogodbe. Gayda med drugim pravi, da sta ee Francija in Anglija prizadevala cele 4 mesece, da bi spravili Sovjetsko Rusijo v svoj obkoljevalni sistem. Nemčiji — nadaljuje Gayda — se je posrečilo narediti konec temu položaju, in je Moskva zdaj namesto s Francijo in Anglijo sklenila pakt s Nemčijo. Dalje pravi Gayda v svojem članku, da je Poljska zdaj izolirana. Pripominja, da sta Francija in Anglija pri tem, ko sta dali Poljski svoja jamstva, računali s sodelovanjem Sovjetske Rusije. Zdaj morata ti dve državi gledati na to, kako bosta izvršili svoje obveznosti z lastnimi sredstvi. Res, da nemško-sovjetska pogodba ne brani Sovjetski Rusiji, da bi sklepala sporazume tudi z drugimi državami, toda na drugi

strani izključuje sporazume, ki bi bili naperjeni proti Nemčiji. Novi položaj ne more ostati brez posledice za Poljsko, ki se je dala zapeljati slabim nasvetom namišljenih prijateljev. Prav tako pisec tega članka računa, da bo novi položaj imel svoje posledice tudi na področju vzhodnega dela Sredozemskega morja, kjer so se posebno opazili vplivi držav, ki se delate na obkoljevanju. V zaključku svojega članka Gayda pravi, da se lahko mirne duše reče, da je politika obkoljevanja doživela polom.

Vprašanja, na katera še ni odgovora

Pariz, 22. avg. AA. Havas poroča iz Moskve: Ker s službene oziroma poluradne strani še ni nobenih podatkov, v moskovskih diplomatskih krogih in v drugih tujih krogih ugibajo, kaj bosta Sovjetska Rusija in Nemčija nudili druga drugi pri sklepanju nenapadne pogodbe, ter končno, kakšna bodo obojestranska jamstva za spoštovanje tega pakta. Zelo se zanimajo tudi za vprašanje, ali bosta Nemčija in Sovjetska Rusija sklenili kaj tudi glede držav, ki so neposredno sosedje Nemčije in Rusije (mišljeni sta predvsem Poljska in Romunija).

Danes ni bilo seje . . .

Moskva, 22. avg. AA. DNB: Angleško-francosko vojaško zastopstvo se danes ni sestalo z ruskimi zastopniki na sejo. Pravijo, da so si člani inozemskega vojaškega zastopstva namesto tega ogledali muzej v Kremlju.



Slovenci iz Francije na obisku v domovini

Včeraj dopoldne je prispela v Ljubljano skupina 200 Slovencev, ki so zaposleni večinoma v rudniku okrog Merlebacha v Franciji. Vodila sta jih izseljenski duhovnik g. Grims in izseljenski učitelj g. Tone Slibar. V vlak so stopili v Metz, odkoder so se odpeljali v ponedeljek dopoldne ob devetih. Polovali so čez Saarbrücken, Monako in Solnograd proti Jesenicam. V Ljubljano je vlak z našimi rojaki privozil s 40 minutno zamudo. Na postaji se je že pred 9 zbrala precejšnja množica ljudi, večinoma sorodniki naših izseljencev z Dolenjskega in Stajerskega. Ko se je vlak ustavil, se je množica zgrnila pred tri posebne, lepo okrašene vagonce, iz katerih so izstopili naši dragi rojaki, vzradoščeni nad lepim sprejemom in svidenjem s svojimi sorodniki in znanci. Saj se mnogi še niso videli petnajst do dvajset let. V imenu predsednika Rafaelove družbe škofa dr. Gregorija Rožmana je pozdravil rojake stolni kanonik prelat g. Vole, v imenu banske uprave pa izseljenski nadzornik g. ravnatelj Fink. Sledilo je zopet živahno pozdravljanje med sorodniki in znanci. Nato so se rojaki razšli po Ljubljani, ali pa so stopili v vlake, ki so jih odpeljali v domače kraje.

V domovini bodo ostali došli rojaki tri tedne, dne 11. septembra pa se bodo vrnili v kraje, kjer si služijo kruh. Predragim rojakom želimo, da bi se na svojih starih domovih prav prijetno imeli in si pridobili novih moči za njihovo trudopolno in nevarno delo po črnih rovih v daljni Franciji.

KINO SLOGA telefon 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. uri **Premiera!**

Upor v Maroku

Film napete borbe in krvavih pobojev med legionarji in arabskimi plemeni.

1 Popravni izpiti na srednjih šolah se bodo začeli v Ljubljani v četrtek in bodo trajali do konca meseca. Zato je postal zadnje dneve Tivoli v dopoldanskih urah precej bolj živahen, kakor sicer. V dvoje, v troje pa tudi posamično se sprehajajo zaskrbljeni dijaki po stezah in ulicah, vso naglico vse to, kar so zamenarili v preteklih počitnicah. Tudi ljubljanski Grad je spet bolj v častih in tudi tam hite zamudniki s ponavljanjem najbolj potrebne snovi. V Ljubljano so prihiteli tudi tisti, ki so prebili počitnice pri starših na deželi, pa so sleteli ob koncu šolskega leta. Tudi profesorji so se vrnili s svojih skromnih počitnic in čez dva dni bo že prvo srečanje na bojišču pred tablo.



V ameriških manevrih v Virginiji je prišel na teren tudi nove vrste tank z »dvojčkom«: z dvema stolpoma, v katerih sta dve strojnici. Tanki dosežejo hitrost 90 km na uro.



Dolgo ostati na soncu in hitro porjaveti!

Tedaj je potrebno ULTRA-OLJE-NIVEA s pojačeno močjo zaštite pred svetlobo. ULTRA-OLJE-NIVEA upija sončne žarke, ki povzročajo opekline in prepušča le tiste, ki porjave kožo.



Hrast se je podri na avtomobil

Slovenska Bistrica, 22. avgusta.

Včeraj popoldne se je pripetila nenavadna nesreča na cesti med Poljčanami in Slovensko Bistrico na tako imenovanem Križanvrhu. Ob tej cesti so podirali kmetje hraste. Prav, ko so izkopavali debel hrast ter so videli, da ne bodo mogli deblo usmeriti tako, da bi padlo ob cesti, se je slišalo brnenje avtomobila. Nekdo izmed dirvarjev je skočil s sekuro na cesto ter skušal avtomobil ustaviti. Pri tem je mahal s sekuro na vse pretege. Avtomobilist je te kretne napačno razumel in je mislil, da ga hoče mož napasti. Zaradi tega je z vso silo pognal voz naprej. Nesreča je hotela, da je prav v tem trenutku zgrmel hrast na cesto in pokopal pod seboj avtomobil in vozača. Silen udarec je avtomobil razbil, tako da je popolnoma neraben, avtomobilist pa je hudo poškodovan. Iz Maribora je bil poklican reševalni avtomobil, ki je ponesrečenca prepeljal v sanatorij dr. Černiča. Vozač je ravnatelj eksportne trdnice »Intex« iz Zagreba in se piše Mumič. Peljal se je iz Rogaške Slatine, kjer se nahaja na letovišču ter je bil namenjen v Maribor.

Čemšenik

Igralci našega Prosvetnega društva vprižore v nedeljo, 27. avgusta, ob 3 popoldne pred cerkvijo v Čemšeniku igro v štirih dejanjih v priredbi Franceta Brumca: »Mutek Osojski«. Sodelujeta domači pevski zbor in tamburaški zbor iz St. Gotarda. — Vabimo vse prijatelje prosvete ob blizu in daleč, da prihitijo v Čemšenik k vprižoritvi.

1 Nove slovenske čitanke za nižje razrede srednjih šol so letos predpisane za vse srednje šole. Na to opozarjamo zlasti starše, saj se bo v kratkem začel dijaški semester in bodo prevečeni dijaški mešetarji skušali prav gotovo marsikomu obesiti stare čitanke. Nove čitanke so v resnici odlično delo tako po svoji vsebini in opremljenosti, kakor tudi po celotnem zasnovanju.

Sporazum brez volitev

1 Na II. državni mešani meščanski šoli v Ljubljani (Zg. Šiška) se bodo vršili popravni izpiti dne 30. in 31. avgusta. — Vpisovanje bo dne 1., 2. in 3. septembra. Učenci naj se ravnanj točno po navodilih v zadnjem izvestju oz. na šolski oglasni deski. — Otvoritvena služba boža bo dne 9. septembra ob 8 zjutraj v šolski kapeli, redni pouk pa se bo pričel dne 11. septembra. — Pri nabavi šolskih knjig bodite previdni. Velja seznam veljaven od 22. avgusta t. l. dalje. Namesto dosedanjih čitanke za I. in II. razred je vplejana sedaj knjiga: L. Rožman - R. Wagner, Naša beseda. Ne kupujte knjig starih izdaj, da ne bo nepotrebnih stroškov.

1 Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica vabi svoje člane, da se udeležijo s svojimi

K zavarovanju obrtnikov

Belgrad, 22. avg. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo je opazilo, da so nekateri listi prišli vesti, da je treba našo uredbo za zavarovanje obrtnikov, ker ni zadovoljil obrtniškega stanu zlasti glede višine rent, odkloniti in izdelati nov našt in da je bilo delo za izdelavo novega načrta že poverjeno strokovnjakom za socialno zavarovanje v Zagrebu. Ta vest ne odgovarja resnici, pač pa je res, da je bil obstoječi našt, ki ga je izdelalo ministrstvo ob sodelovanju zavarovalnih strokovnjakov, predmet razprave na konferenci obrtniške zbornice v Belgradu dne 28. februarja in 1. marca letos. Ta konferenca je našt sprejela in pristavila k njemu samo nekatere načelne opombe glede ublažitve bremena socialnega zavarovanja z namenom, da se ugodnosti zavarovanja v prvi vrsti naklonijo najbolj revnim pripadnikom obrtniškega stanu. Zlasti je konferenca poudarila željo, naj bi država zagotovila primerno državno podporo za to zavarovanje. Nadaljnja dela za končno redakcijo uredbe o zavarovanju bo vodilo ministrstvo na podlagi že izdelanega načrta in pri katerem se bodo po možnosti upoštevale tudi želje obrtniškega stanu.

Belgrajske novice

Belgrad, 22. avg. m. V Mladenovcu je snoči izbruhnil požar v mlinu bratov Savič. Domačim gasilcem je prihitela na pomoč belgrajska požarna brigada, kateri se je posrečilo omejiti požar na mlin. Škoda je ocenjena na 1.500.000 din.

Belgrad, 22. avg. m. V Belgradu je snoči umrl Zivojin Janković, znani prestolniški trgovec in lastnik velike trgovine s papirjem Marčič in Janković. Pokojni Janković je bil zelo znana osebnost v prestolniškem trgovskem svetu. Med drugim je bil član upravnega odbora izvozne banke, prometne banke in zavarovalne družbe »Srbija«. Pokojni je ustanovil tudi zavarovalno družbo »Šumadija«. Pozneje pa je zapustil to podjetje. V Narodni banki je zavzemal predsedniško mesto nadzornega odbora.

Banjaluka, 22. avg. m. Proti polnoči je končal svoje delo letošnji kongres in občni zbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Po izvolitvi novega odbora, ki se je izvršila brez udeležbe hrvaških učiteljev, je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri Jugoslovansko učiteljsko združenje zahteva izboljšanje materialnega položaja za svoje članstvo. Novi odbor Jugoslov. učit. združenja je pod predsedstvom Ivana Dimnika imel danes dopoldne svojo prvo sejo, po kateri je izdal komunicirane, v katerem opravičuje svoje stališče, da je vztrajal pri svoji listi in ni dal Hrvatov predsedniškega mesta in zagovarjal postopanje glavnega odbora s potrebo stanovske ideologije in linije.

Kairo, 22. avgusta. AA. Reuter: Egiptovska vlada je sklenila priznati Sovjetsko Rusijo pod pogojem, da sovjetska vlada ne bo delala komunistične propagande v Egiptu.

proizvodi zelenjadne razstave na Ljubljanskem velesejmu »Ljubljana v jesen« od 2. do 11. septembra, na kateri so določeni podružnični Sadjarskega in vrtnarskega društva posebni dnevi, in sicer 4. 5. in 6. dan razstave. Razstavni prostor je brezplačen, glavni odbor kmetijske razstave pa bo nagradil razstavljavce z diplomami in event. kolajnam. Prijave je poslati do 25. t. m. Kmetijskemu razstavnemu odboru, zelenjademu odseku na velesejmu.

Objavimo v nedeljo

1 Redno vpisovanje vajencev v strokovne obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani bo v nedeljo 27. avgusta, naknadno vpisovanje pa bo v nedeljo 5. septembra pri upravitelstvih posameznih šol. Vsi vajenci ključavničarske in kleparske stroke ter tudi oni, ki so doedaj hodili na strokovno nadaljevalno šolo za stavbne obrti na Zoisovi cesti, se morajo vpisati na strokovno nadaljevalno šolo za mehaniko tehnične obrti na Ledini. Pri vpisu je treba predložiti krstni list, izpričevalo o poslednjem šolanju in učno pogodbo. Vse ostale informacije dajejo posamezna šolska upravitelstva. Službodavci so v smislu čl. 37 uredbe o strokovno nadaljevalnih šolah osebno odgovorni za točen vpis v šolo. Službodavci, ki svojih vajencev ne bi vpisali v šolo in v času, kot je zgoraj odredeno, bodo prijavljeni zaradi kaznovanja obrtni oblasti.

1 Sadjarska razstava na Ljubljanskem jesenskem velesejmu. Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica poziva svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo sadjarske razstave, ki jo priredi naše društvo na Ljubljanskem jesenskem velesejmu v dneh od 2. do 11. septembra t. l. in ki bo obsegala razstavo svežega in suhega sadja, sadnih shranokov in sokov. Vzorci vsega, tedaj zrelega sadja, in sicer od vsake vrste in sorte po 2 kg, zavite in označene z naslovom razstavljalca in drugo za razstavo določeno blago, mora dospeti na velesejem najkasneje do 30. t. m. Prijave pa je poslati takoj na Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani.

Brez debate za rimo

1 O žrtvah svetovne vojne, ki so že pokopane na Suhem bajerju, smo pred kratkim čitali željo, naj bi jih prenesli v novo grobnico žrtv svetovne vojne, ki jo pravkar grade na pokopališču pri Sv. Križu. Upravičena želja je pa prišla prepozno, ker je bilo že od vsega početka računano tudi na prenos teh žrtv v grobnico, kar se bo tudi zgodilo. Silno težko je pa z ugotovitvijo imen na Suhem bajerju pokopanih žrtv in vodja vseh del za ekshumacijo vojnih žrtv, mestni svetnik polk. Viktor Andrejka že dalje časa poizveduje na najrazličnejših krajih in pri raznih oblastvih po teh imenih ter bo zato vsakomur hvaležen, kdor mu pri tem dolgotrajnem delu pomaga. Ne glede na ugotovitve imen bodo pa zemski ostanki žrtv s Suhga bajerja takoj izkopani in prenešeni v grobnico pri Sv. Križu, kakor hitro bo ustrezno vsem dolgotrajnim uradnim zahtevam, ki so predpisane za take ekshumacije.

1 Mestna ljudska kopal v Prečni ulici bo do 29. t. m. zaprta zaradi snajenja in tudi zaradi pleskanja vseh prostorov, da bo tudi to preprosto javno kopališče spet ustrezalo vsem željam.

Maribor

m Prihodnjo nedeljo v Slov. Konjice. Na narodni tabor, ki bo prihodnjo nedeljo, dne 27. avgusta t. l. ob pol 11 v Slov. Konjicah, vozijo iz Maribora z Glavnega trga (izpred Bergeve hiše) avtobusi in sicer vozi ob pol 8 z glavnega trga, ter se vrača takoj po končanem taboru okoli 1 iz Konjic v Maribor. Cena voznini v Konjice in nazaj dne 30. Kdor se hoče udeležiti tega izleta v Konjice, naj se javi v mestnem tajništvu JRZ Loška ul. 10. ali pa v upravi »Slovenca«, Koroska cesta 1, najpozneje do petka, dne 25. t. m. popoldne. Opozarjamo, da je številu sedežev omejeno in da nihče, kdor se ne bo javil in ne bo plačal voznine v naprej, ne bo mogel dobiti prostora na avtobusu. Opozarjamo tudi, da vozi redni avtobus ob 6 zjutraj z glavnega trga in se vrača okrog 1 iz Konjic. Z železnico imajo udeleženci zvezo z vlakom zjutraj ob 5 z glavnega kolodvora in ob 7 iz Poljčan. Lokalni vlak Poljčane-Konjice bo ojačen. Nedeljska karta velja 21 dinarjev.

m Zborovanje JRZ v Mariboru. Mestna organizacija JRZ je imela zadnji ponedeljek konferenco širšega odbora strankine organizacije za mesto. Politično poročilo je podal narodni poslanec in podžupan g. Žebot. Zborovalci so z veliko pozornostjo sledili zanimivim izjavam. Dne 17. avg. t. l. dopoldne pa je bilo v dvorani Zadržne gospodarske banke zbranih nad 200 najodličnejših mož in predstavnikov javnega življenja in naših organizacij iz sodnega okraja Maribor-levi breg. Prisli so vsi župani in drugi odličniki. Konferenco je vodil predsednik okrajne organizacije JRZ in narodni poslanec g. Franjo Žebot. Poročilo o delovanju naših poslancev in senatorjev je podal narodni poslanec g. Spindler. Pri Sv. Lenartu v Slov. gorah pa je bila konferenca naših vodilnih mož iz sodnega okraja Sv. Lenart na praznik, dne 15. avgusta. Tudi tam sta poročala narodna poslanca gg. Žebot in Spindler.

m Sprejem v vojaške šole. Razpisana sta natečaja za sprejem v vojni-godbeno šolo v Vrhu in za sprejem gojencev za študiranje veterinarstva v Belgradu. Natančnejša pojasnila dobe zainteresirani na mestnem vojaškem uradu.

m Avtobus na progi Maribor-Ljutomer vozi odelej dvakrat na dan v obeh smereh, kakor ob nedeljah. Iz Maribora odhaja avtobus ob 6, zvečer pa ob pol 6, iz Ljutomer pa zjutraj ob 6 in zvečer ob 6.

m Načrti za regulacijo Erga Svobode po projektu inž. arh. Černiglovič so sedaj v podrobnostih gotovi. Predloženi bodo v odobritev mestnemu svetu in banki upravi.

m Smrt kosi. V Jezrski ulici 3 je umrla v visoki starosti 83 let previzkarica Marija Ternovsek. - VKosarjevi 43, je umrl vpokojeni poštni uradnik Viljem Vadrnou, star 70 let. Naj počivata v miru!

m 10 delavcev je izvolil v Nemčijo. Na Muti je zapustilo 10 delavcev tamošnje železarne svoje delo ter pobegnili čez mejo. Ugotovilo se je, da jih je k temu nagovoril neki Franc Ott, ki je bil tudi zaposlen v železarni. Vei delavci so imeli deloro zaposlitev, vendar so nasledili obljubam Otta,

KULTURNI OBZORNIK

A. V. Isačenko: Slovenski verz

Izdala Akademsko založba v Ljubljani 1939

A. V. Isačenko je do sedaj napisal že znamenite študije o slovenskem jeziku, posebej se o njegovih narečjih, to pot pa se je lotil nekaj podrobnih vprašanj iz slovenske metrike. Tako je nastala knjiga Slovenski verz. V nji si je pisatelj zastavil predvsem nalogo, da obravnava vprašanje slovenskega verza ob primerjavi z verzji v drugih jezikih, zlasti v slovanskih, drugi pa je hotel podati kratek zgodovinski razvoj slovenskega verza.

Takoj spočetka je treba posebno poudariti, da se je Isačenko lotil zgornjih dveh vprašanj ne po stari klasični in dogmatični metodi, ampak po novi tako imenovani formalistični metodi. O tej metodi trdi pisatelj sam, da se je »določa odgovodala vsem predpisom in pravilom ter preiskuje verzi-fikacijsko tehniko raznih pesnikov in dob povsem objektivno. Kjer bi utegnile golo opazovanje za-vajati v napačno sklepanje, daje (ta metoda) be-sedo številkam. Te nove formalistične metode se je Isačenko naučil pri praškem lingvističnem krož-ku, zlasti pri Mukarovskem, Trubeckoj, Tomašev-skem, Jakobsonu in Sklovskem (Teorija proze).

V prvem poglavju, ki nosi naslov Bistvo in zgodovina verza, najprej zavrže pisec dosedanje pojmovanje poezije in proze, češ da je poezija ve-zana, proza pa nevezana, ter postavi novo formulo: da sta obe vezani, le da je proza mnogo manj vezana od poezije. Dalje govori o treh metričnih principih: kvantitetnem, naglasnem in slogovnem. K zadnjemu je sprva spadal tudi slovenski verz, a se je pozneje približal naglasnemu tipu. Končno podaja v tem poglavju še kratek zgodovinski pre-gled razglabljanja o metriki pri Slovencih od Poh-lina do Zupančiča. Najdalje se ustavi pri Pre-šernu, ki mu je sploh središče vsega zanimanja v knjigi. O Prešernu ugotovi, da se je mnogo bolj zanimal za metrična vprašanja kot navadno mi-slimo, da se je zavedal, da sta metrum in ritem bistven del poezije. Izhajajoč iz tega prepričanja razloži pisatelj znani Prešernov stavek iz Pisma: »Mein neues Produkt: Kerst pri Savici... bitte ich als eine metrische Aufgabe zu beurteilen, mit deren Lösung der Zweck in Verbindung stand, die Kunst der Geisteslichkeit zu erwerben.« Tisto o metrični nalogi vzame torej Isačenko za popolno resnično, češ da je Prešeren dobro za-vedal, da inspiracija sama še ne naredi pesnika, saj pravi dalje: »Biti pesnik pomeni uspešno re-ševati formalne naloge.« Ta ugotovitev je povsem rezultat Isačenkove pripadnosti k formalistični šoli. Zato pa v nadaljnjem zavrača Škrabca in Pav-linca, prvega zato, ker je bil pristaš aprioristične in dogmatične metrike ter zahteval, da se pesnik ravna po znanstvenih dognanjih, drugega pa zato, ker je natezal naš slovenski verz na hebrejsko metriko. Pridružuje pa se pisatelj Zupančiču, ker je pomedel z vsemi shemami in ustvaril kakor Prešeren živi ritem.

V poglavju Metrum kot osnova ritma odkriva pisatelj novost, da je verz šele osnova ritma, ne pa kakor oče dogmatične metrike, stopica. Po Mukarovskem zavrača Isačenko sheme verza in priznava le živi ritem, češ da je »prav v svobodnem živem ritmu bistvo umetniškega jezikovnega ritma, ki nima nič skupnega z mehaničnim rit-mom šivalnega stroja ali vlakca. Živi ritem pa se od sheme loči predvsem v tem, da živi metrum dolžine rad zamenja s kračinami ali, v naglasnem tipu povedano, poudarjene zloge z nepoudarjenimi in nasprotno. Iz tega pa samo ob sebi sledi, da o kakih stopicah v verzju ne more biti govora. Torej je enota ritma šele verz. Vse te trditve dokazuje pisec zlasti ob Prešernu, ker mu je simbol vsega slovenskega verza, kakor ga je pisal naš največji genij. Posebej je treba še poudariti, da trditve iz Prešerna ne navaja kar na slepo, ampak vse do-kaže s statističnimi podatki in diagrami. Obenem mu ta metoda pomaga dokazati, da je vplivala na Prešerna predvsem nemška metrika, ne pa Pe-trarkova.

Ko razpravlja podrobneje o cezurah in diere-zah v slovenskem verzju, ugotavlja pisatelj novost, da kakih odmorov v slovenskem verzju sploh ni, ampak da formalistična šola priznava samo medbesedne meje, a te niso nič konstantne, kakor je trdila o cezurah dogmatična me-trika.

Sledi poglavje o ritmični analizi pesniškega jezika. V pesniški jezik jemljejo umetniki mate-rial iz običajnega jezika, in tako se stvori umet-niška proza ali pa poezija. Zopet po statistični metodi raziskuje pisatelj, iz katerih vrst jezika praktično jemlje pesnik elemente, da postane nje-gov jezik nekaj svojega.

Nato poda Isačenko kratek pregled novejšega razvoja slovenskega verza, pri čemer upošteva vse znamenitejšie pesnike od Prešerna do Klopčiča in Koebeka, potem se pa pomudi pri intonaciji ali melodiji verza. Važna je tu njegova ugotovitev, da melodija verza ostane zmerom njegovo bistvo, čeprav sodobni pesniki mnogokrat druge bistvene stvari verza opuščajo.

V zadnjem poglavju pa govori pisec o bistvu in zgodovini rime. Tudi tu je formalistična šola postavila novo definicijo, da je rima odmev med verzji in obenem verzna konstanta. Kot prvi ugotovi Isačenko, da okó — slovó ni moška rima, kakor smo pri nas doslej zmerom mislili, ampak da je to samo asonanca. Francoski in ruski jezik govorita o rimi v takem primeru šele tak-krat, ko ima samoglasnik na koncu besede in verza obenem še tako imenovani oporni so-glasnik. Prav tako je novost, da pisatelj ne pri-znava pojma čiste in nečiste rime, ker je v tem primeru treba govoriti, da rima je (čista) ali pa je sploh ni. Vsa študija pa izveni v ugotovitve, da je slovenski verz zelo, zelo svoboden, da je ta svoboda njegova bistvena karakteristika, za-leti če ga primerjamo z verzji v drugih slovanskih in neslovanskih jezikih.

Tako nam je pisatelj, ki je po rodu Rus, na-pisal delo iz slovenske metrike na povsem nov način, zato je pa na mnogih mestih bil upravičen, da je popravil mnogotere trditve dosedanjih pi-scev, ki so govorili o slovenskem verzju z dogma-tičnega stališča. Delo v resnici kaže le nekaj re-šitev, kot pravi pisatelj sam, in njegova knjiga naj bi bila pripomoček za splošno slovensko me-triko, ki jo bo treba še napisati. Vsemu delu daje prednost še posebna statistična metoda, ki z vsi gotovostjo podpira posamezna pisateljeva mnenja in dognanja, medtem ko so doslej v naši literaturi premnogokrat nastajale le preslošne in premalo podkrepjene sodbe in trditve. Kljub temu pa, da Isačenko vsesok govori o svobodni slovenskega verza, vendarle priznava neko normo, in ta mu je dana v Prešernu — klasično, pri katerem ne smemo iskati nobenih metričnih napak.

Razprava je pisana v razmeroma lahkem slo-vo, le jezikovno ni tu pa tam brez napak, zlasti kar se tiče ločil, razločevanja med s in z, pa tudi tiskovnih napak je nekoliko preveč.

F. J.

Poezije dr. Franceta Prešerna

Pred kratkim je že drugič izšla majhna žepna izdaja Prešernovih poezij pri Akademski založbi. Prva izdaja je izšla letos februarja meseca ob 90 letnici Prešernove smrti v 5 tisoč izvodih. Ker je ta tako hitro pošla, je v juliju mesecu izšla druga naklada v deset tisoč izvodih. Tudi za dru-go izdajo je besedilo priredil Avgust Pirjevec, vin-jete pa narisal Miroslav Oražem. Ta izdaja se od prve razlikuje v tem, da ima na prvi strani Prešernovo podobno-glavo, ovito z lavorjevim ven-cem. Kakor smo že ob prvi izdaji poudarili, po-navljamo tudi sedaj, da bi si moral to priročno izdajo Prešernovih poezij nabaviti prav vsak Slo-venec, zlasti pa vse naše izobražence. Kako po-srečena je bila zamisel take priročne izdaje, do-kazuje že to, da je bila v tako kratki dobi prva naklada vsa razprodana. To je obenem najboljšo priporočilo, da bodo tudi po drugi nakladi kupo-valci prav tako hitro segli. Glede jezika v ti Pre-šernovi izdaji pa smo mnenja, da nikakor ne kaže preveč zatamniti pesnikov gorenjskine in jo pre-livati v knjižni jezik, zlasti zato ne, ker je stvar nujno ostala na sredi poti. Če je namreč lahko ostalo nespremenjeno, po Kranji, Korotani, tje, vbozega, pred (namesto prej), večji množč., dnarje, pravijo itd., bi lahko tudi v drugih prime-rih ostali pri Prešernovem jeziku. Knjigo prav-toplo priporočamo, vsak si jo lahko nabavi, saj stane samo dvajset dinarjev!

F. J.



»Ladja puščave« v londonskem živalskem vrtu se je vlegla na pesek, da se navzije zadnjih žarkov jesen-skega sonca.

Rastlinsko življenje na Marsu

Uspehi opazovanj ob zadnji »Marsovi opoziciji«

Ves znanstveni svet se je na letošnjo »Mar-sovo opozicijo«, ki jo zemlja doživi le na vsakih 15 let, temeljito pripravil. Na vseh za opo-zovanja ugodnih krajih so bili postavljeni veliki daljnogledi, ki so jih neprestano oblegale čete zvezdoslovcev. Vse je pričakovalo, da se bo ob tej priliki spet odkrilo kaj novega na tem planetu, okrog katerega se že plete toliko teorij. Posebne ugodne vremenske razmere je imela komisija zvezdoslovcev iz Arizone, ki je šla s svojimi pripravami v Južno Afriko in je napravila nekaj prav izredno posrečenih fotografskih po-snetkov Marsa. Komisijo, ki je imela svoj sedež v mestu Bloemfonteine, je vodil prof. Sliphers, ravnatelj Lowellovega observatorija v Arizoni. Ta je s svojimi najožjimi sodelavci prišel v Bloem-fonteine že nekaj tednov pred nastopom »Marsove opozicije«, da je vse pripravil za glavni fotografski naskok na Mars. V odločilnih dneh, ki so komisiji naklonili izredno jasne noči, je napravil 7000 fotografskih posnetkov Marsa. Več sto teh fotografij, ki so sedaj že razvite, po mnenju prof. Sliphersa, potrjuje njegovo teorijo, da je na Marsu rastlinsko življenje. Vse, kar se je doslej govorilo in pisalo o rastlinstvu na Marsu, so bile le do-mneve, ki jih je bilo težko povsem ovreči, še težje pa zanesljivo dokazati. Ako te fotografije močneje dokazujejo rastlinsko življenje na Marsu, je ta

njegova zadnja »opozicija« znanost neverjetno obogatila.

Po zadnjih opazovanjih si je mogoče po mne-nju prof. Sliphersa že napraviti dokaj točno in zanesljivo sliko Marsove zagonetne površine. Plan-et je ob teh opazovanjih kazal drugo stran, zato je bila tudi njegova znana rdečkasta svetloba ne-koliko svetlejša. Prof. Sliphers je ugotovil, da se na Marsu med jutranjim in večernim mrakom ka-žejo velike lise izredne svetlobne jakosti. On jih smatra za oblake, ki jih gibljejo močni vetrovi. Tudi severni tečaj in sosednje ozemlje kaže v posameznih dnevih urah zelo različne oblike. Po njegovem mnenju prihaja to od ledu, ki se tvori pod vplivom različnih temperatur. V nekih dneh je imel ameriški zvezdoslovec vtis, da se je ta led ves razlezel in da je na njegovem mestu na-stalo morje. Ob Marsovem sončnem zahodu se je po takih pokrajinah spet začel širiti led. Nekateri znanstveniki tudi te stečajne kape smatrajo za oblake, vendar te množice fotografij dajejo dovolj gradiva, ki bo gotovo pri nadaljnjem razmotri-vanju in študiju spoznavanje Marsa pomaknilo za korak naprej. Prof. Slipher nadaljnjih podrobnosti še ne mara obešati na veliki zvon, ker hoče naj-prej svoj material sam vsestransko preučiti in se z isledki pokazati na prvem kongresu zvezdo-slovcev.

ŠPORT

Nedeljske motodirke na Čatež

Lepa Dolenjska, ki je v tujekoprometnem oziru nekam zastopljena, je v nedeljo oživila; kot se to zgodi le ob redkih svečanostih.

Ze eno uro pred dirko so se zgnojale množice gledalcev iz vseh krajev Slovenije. Vse je hitelo na dirke v Vel. Loko in Čatež. Toliškega osebnega avto-mobilskega in motornega prometa, kot je bil v nedeljo na Dolenjskem, Dolenjci ne pomnijo.

Pred množico hvaležne publike, ki je je bilo nad 4000 in ki je v gostem špalirju zasedla šest in pol ki-lometra dolgo progo Vel. Loka—Čatež, so bile Her-mesove hitrosne gorske dirke, ki so nudile gledalcem zares obilo športnega užitka. Mnogo dolenjskega pre-bivalstva je pa dirke opazovalo prvič v življenju. Tekme so se udeležili tudi trije nemški dirkači in pet zagrebških dirkačev, poleg tega pa seveda vsi naši najboljši vozači iz vse Slovenije. V nedeljo se je prvič po dolgih letih zgodilo, da je startalo več voza-čev, kot jih je bilo prijavljenih. Na startni listi jih je bilo 48, a startalo jih je skupaj 54.

Prav posebno reprezentančen okvir so dobile dir-ke z obiskom pokrovitelja gosp. župana Gerdena, dalje zastopnikom bana g. Lenartom, predsednikom Motozveze kralj. Jugoslavije g. Boškovičem in tajni-kom Funkom ter z udeležbo mnogih zastopnikov raz-nih oblasti in častnih gostov.

Dirke so se pričele točno ob 15 s startom malih ljudskih motorjev do 100 cm, tako zvanih »bren-celcev«, ki imajo zlasti med mladino mnogo občnoval-cjev.

V naslednjem nekaj podatkov in rezultatov: Med šestimi vozači kat. do 100 cm se je daleč pred ostalimi plasiral na prvo mesto Fantini Valter (Hermes) iz Ljubljane na stroju DKW v času 6:59.4. Fantini žanje zadnje čase od dirke do dirke uspehe in nas s svojo drzno in preračunljivo vožnjo spominja na mnoge evropske prvake, le škoda je, da nima moč-

nejšega stroja. Želimo, da bi sčasoma in s pomočjo kluba tudi to dosegel. V kategoriji turnih motorjev do 200 cm je tisoče gledalcev zadivil s svojo drzno vož-njo znani vozač Kaučič V., ki je nevarne vzpone in ovinkne jemal in rezal, da je zlasti deželanom, ki ga še niso videli voziti, močno ugajal. Priboril si je v času 6:26 prvo mesto. — V skupini turnih strojev do 250 cm je z najlepšo vožnjo zmagal Puhar Franc (Hermes) na Puchu v času 6:25. — V damski skupini je pa zmagala gđc. Pickova iz Novega mesta na stroju Puch. — V kat. športnih strojev do 350 cm je zma-gal v času 6:14.2 na stroju »Horex« Pepi Rosenwitt, ki je kot najboljši Hermežan vrzel dragoceni kerami-čni kip, fant in dekle v narodni noši, razen tega pa še dva lepa pokala. Tempo vožnje je pa dosegel v kategoriji športnih strojev do 600 cm. Med šestimi vozači po večini na BMW strojih se je razvila peklens-ko divja vožnja, zlasti še med ljubljanskim prvakom Jurčičem, našim zmagovalcem Cihlašem in Zagrebčan-om Pavličem. V dveminutnem presledku so zdrveli drug za drugim, da se je gremenje strojev razlegalo da-leč po dolenjskem gričevju. V divjem tempu in s po-ppvredno brzino 102 km na uro se je plasiral na prvo mesto Nikola Jurčič na BMW stroju 500 ccm v času 5:54.2, ki je s tem časom postavil tudi najboljši čas dneva izven konkurence.

Tekmo so zaključili motorji s prikolicami. Zani-miv pa je bil sam evropski prvak Abarth, ki je na posebnem NSU stroju 1000 ccm dosegel zelo dober čas, in sicer 6 min 29. s.

Po zaključnem delu športne komisije je imel pred razdelitvijo nagrad v smilu motošporta in tuj-skega prometa na Dolenjskem lep govor načelnik Moto Hermesa in poslanec g. Miloš Starč.

Po razdelitvi nagrad so se razlele tudi množice Dolenjcev, ki že vse od nedelje sem povsod, kamor prideš, govore samo o dirkah na Čatež. —rič.

Nov nemški rekord v skoku ob palci

V Duisburgu so pred 25.000 gledalci nasto-pili nemški lahkoatleti. Svetovni rekorder Harbig je tudi tu zmagal v teku na 400 m, katero progo je pretekel v času 47.2 sek. Presenetil pa je na tej prireditvi atlet Glötzner, ki je postavil nov nemški rekord v skoku ob palci. Preskočil je namreč višino 4.148 m in se je s tem rezultatom povzpelo do evropskega vrhunškega razreda. Prej-šnji nemški rekord je branil atlet Wegner z znakmo 4.12 m in ga je torej Glötzner zboljšal skoraj za 3 cm.

Že 14 narodov za V. zimske olim. igre v Ga-Pa

Organizacijskemu odboru za V. zimske olim-pijske igre, ki bodo v času od 2.—11. februarja prihodnjega leta v Garmisch-Partenkirchenu, so se v zadnjih dneh prijavile še naslednje države: Francija, Finska, Grčija, Anglija, Jugoslavija, Nizozemska in Slovaška, tako da je sedaj pri-javljenih že 14 narodov. Poleg navedenih so se prijavili: Belgija, Bolgarija, Italija, Letonska, Liechtenstein, Norveška in Madžarska.

Juniorji atletske sekcije SK Planine!

V začetku septembra (3., 8. ali 10. — natančen datum bo pravočasno objavljen) bo v Zagrebu re-važni dvoboj z HSK Maratonom. Pozivam imeno-va-ne in tudi druge atlete-juniorje, ki mislijo, da pridejo

za dvoboj v poštev, da pridno trenirajo in poročajo o svoji formi: Belak, Bratovž, Burja, Dolinar, Erman, Gunde, Klinar Tone, Pavčnik, Lebinger, Merala Raj-ko, Mavsar, Remec, Potočnik, Rus, Strupi, Salehar, Zgalin, Zibert in Urbančič. Če se kdo dvoboja ne more udeležiti, naj to takoj sporoči na naslov: Jeglič Franc, Kongresni trg 2. Erman in Remec naj takoj pošljeta svoj krstni list, ker smejo štartati samo veri-ficirani atleti. — SK Planina je predlagala sledeči vrstni red disciplin: 1.) 60 m zapreke, 2.) disk, 3.) 100 m, 4.) krogla, 5.) višina, 6.) kopje, 7.) daljava, 8.) palica 9.) 1000 m, 10.) 4X100 m. — Načelnik.

Zanimivo lahkoatletsko tekmovanje v Mariboru

V soboto in nedeljo se nam obeta v Mariboru zanimivo lahkoatletsko tekmovanje: dvoboj med SSK Maratonom in SK Zeleničarjem. Oba kluba sta precej izenačena, kar je pokazalo že prvenstvo Maribora za poedince. Težko je prerokovati, kdo bo odnesel zma-gao. Program obsega vse panoge lahke atletike — sku-paj 18 točk. Program bomo še objavili. Tekmovanje se začne v soboto ob 16 in v nedeljo ob 9 ter bo na prostoru SK Zeleničarja.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SSK Maratom, Maribor. Pozivajo se vsi atleti, ki so dobili poziv za dvoboj med SK Zeleničarjem in SSK Maratonom, da se javijo v soboto ob 15 na pro-storu SSK Zeleničarja. Opremo prinesiti s seboj. Jav-vo naj se tudi tisti, ki niso bili pozvani.

Katoliška delavska mladina odhaja k sv. očetu

20.000 mladih delavcev iz 20 narodov

Vodstvo krščanske delavske mladine, ki je po vsem svetu organizirana v zosistihnih organizacijah, je odločilo, da bo veliko potovanje njihovih članov v Rim v dneh od 3. do 10. septembra. To bo naj-večje romanje v Rim, kar jih je sploh kdaj bilo. Še bolj značilno je, da na to pot odhaja sama delavska mladina, 20.000 po številu, ki je izbrana iz 20 narodov. Ta velika armada revnih in prepro-stih hoče iti pred sv. očeta, da se mu pokloni kot vidnemu namesniku večnega Kneza miru in da sprej-me od njega nova navodila za tisto mirovno poslan-stvo, ki si ga je sedajni sv. oče postavil za nalogo svojega vladanja. Obenem bo to romanje najlepši do-kaz, da je mir med narodi mogoč, pa samo v Kristu-sovem kraljestvu, v tistem kraljestvu, ki vso to mladi-no tostran in onstran morja druži v tako lepo krščan-sko družino.

Zosisti po vsem svetu so se za to potovanje dolgo in nad vse skrbno pripravljali. Po vseh edinicah so imeli skupne molitve za uspeh romanja, naravnost tek-movali so v gorečnosti, kdo bo mogel več narediti za »JOC«, za Cerkev in sv. očeta. Zosisti namreč vedo, da je to romanje pred oči vsega sveta in da grede pred sv. očeta kot »sol zemlje«. Vsa organizacija je nesobično zbirala denarna sredstva, saj ima same take člani, od katerih nobeden ne zmora takih stroškov. Čeprav vsi, ki so pobirali med prijatelji, na prireditvah, s prodajanjem koledarjev in ostalega zosističnega čtiva, ne bodo mogli iti v Rim, vendar med njimi ni nobene nevoščljivosti ali nezdravega tekmovanja, kdo bo šel in kdo ne. Vsi so sodelovali in vsi so vesel, da jih bo nekaj iz njihove organizacije moglo iti, ki bodo prinesli nazaj novega ognja in ga razširili med vse ude. Na pot bodo smeli le tisti, ki so se v zadnjem letu najbolj odlikovali v borbi za uresničenje zosisti-čnih idealov, ki so pridobili največ novih, notranje prepričanih članov, ki so v svojem okolju najbolj uveljavili vpliv zosizma, zlasti med delavstvom po tovar-nah, v isti delavnici, v isti ulici itd. Vsa mlada vojska je bila nesebično na delu, da bi v Rim od dobrih odšli samo najboljši. In teh se je med 20 narodnostmi zbralo 20.000! Poleg tega zunanega dela so romanje tudi no-

tranje pripravljali z molitvijo in premišljevanji o Cer-kvi, o papeštvu in 20.000 jih bo šlo v Rim popolnoma prepričanih, zavednih, neomahljivih — vsi vedo, kam gredo in po kaj gredo. Gredo z vero v božje poslanstvo Cerkev, z vero v Kristusovega namesnika na zemlji, gredo kot prvi kristjani, ki hočejo s svojo vero pre-obrniti svet in ga prepričati, da je pametno in človeško življenje možno samo v Kristusovem kraljestvu, po tistih smernicah, h katerim večni Rim vsa stoletja neutrudno kliče človeštvo. To niso izletniki, ki gredo gledat spomenike stavbarstva in slikarstva, to so sami mladi delavci, ki gredo v Rim na božjo pot, da tam molijo za ves tisti svet, ki mu je namenjeno Kristusovo kraljestvo in Kristusov mir.

Kakor je prejšnji papež dejal o zosistih, da so nje-govo največje upanje, tako to idealno množico sedajni papež pričakuje z največjo ginenostjo. Pa tudi ostali svet, ki sicer ob njegovih mirovnih poslanicah stoji ob strani, se pripravlja, da bi dobro videl, kaj se bo tak-krat v večnem Rimu godilo. Več radijskih postaj bo oddajalo sprejem pri sv. očetu in najbolj strupen tiek ne bo mogel molče mimo te velike mirovne manifesta-cije. Zosistični tisk pa se naravnost pobožno veseli te božje poti in pripravljajo romanje na odhod. Ta množica pred sv. očetom v teh dneh bo pač najmočnejše zna-menje večno žive Cerkev in — odrešenja po njej.

Žična železnica v višini 3625 m

V gorovju Mont Blanca grade Francozi žično železnico, ki bo najvišja na svetu. Šla bo od današnje zadnje postaje na vrhu Pelerins aux Gla-ciers (2430 m) na vrh Col du Midi 3625 m visoko. Med obema točkama so v letošnjem poletju že položili pomožni kabel. Da bi šlo delo hitreje od rok, stanujejo vsi delavci v kočah, ki so jih po-stavili tako rekoč iz snega v višini 3600 m. Hrano in ves material za gradnjo jim dovajajo letala. Tudi prvi tenki kabel, s katerim bodo potegnili na najvišji vrh 8 mm debel kabel, ki bo šele zvozil vse material za končno postajo, so jim vrgli na snež iz letal.